

ERDI IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

XIII. évf. 2025/1. MÁRCIUS

700 Ft

POLY – ART ALAPÍTVÁNY /30

Rátok emlékezem

Három évvel ezelőtt (1998-ban írta) érdeklődni kezdtem, milyen művészeti élet, milyen kiállítási lehetőségek vannak Érden. Hozzád irányítottak, így kerültem Veled kapcsolatba, Tállai Kati. Átnéztük a festményeimet, grafikáimat együtt, ajánlottad a zsűrizést, lelkesedéssel beszéltél a Poly-Art Alapítványról, melyet életre hívtál. Bár huszonhárom éve kötöttem Budáról Érdre, jóformán senkit nem ismertem a közvetlen telekszomszédomon kívül. Neked köszönhetően a nagyszerű rendezvényeken kívül is gyakran találkoztunk. Mindig megcsodáltam kerámiáidat, különös hangulatú groteszk grafikáidat, melyekben boldogságaid, félelmeid, szorongásaid tükröződtek. Később verseidet is megismertem. Az eredendő tehetség érződött mindenből, amihez nyúltál. Hogyhogy csak néhány éve kezdted? – kérdeztem Tőled sokszor. Nem értettem, azelőtt mit csináltál szabadidődben, ha ez mind-mind bened volt.

Örültem ennek az alapítványnak. Ha tehettem, minden Poly-Art-esten, rendezvényen, kiállításon, alkotótelepen részt vettem. Támogattál mindenben: biztattál, mikor a „VÉ” Lakásgaléria ötletét felvetettem.

Időközben egyre több dologba vontál be, egyre több feladattal bízta meg...

Raku technikával készült kerámiáidat addig fogdostam, nézegettem, amíg elleálhatatlan vágyat éreztem, hogy én is megpróbáljam.

És beleszerettem.

Az első alkotótelepen a festőkkel dolgoztam, a következő évben már a keramikusokkal.

Azóta sincs megállás, a festést kicsit el is hanyagoltam miatta. Egyszer csak azt vettem észre, az agyag, a munkánk összeköt minket. Egyre többet találkoztunk. Megszerettelek. Minden érényeddel, lelki törekénységeddel, gyengéiddel együtt.

dr. Tállai Katalin

Szombat este 10 óra van. Órák óta ülünk műhelyed padlóján, mázazunk. Beszélgetünk gyerekekről, macskákról, kutyákról, festékekről, férfiakról, a szerelemről és hát az agyagról. „Az első égetésedből semmi nem durrant szét, gratulálok! Mindig jól dolgozd ki az agyagot, ne maradjon benne levegő, mert ha szétrobban, letarolhat mindent a kemencében. Keverd fel, Éva, a mázat, ha leülepszik az aljára, nem lesz olyan. A rézkarbonátot vastagon vidd fel, csak úgy lesz szép bronzos, különben zöld marad. Ha visszatörölöd, a vödör fölött csináld: kenyeret és mázat nem dobunk ki! A rettentőbe sok rézoxidot tegyél, kevés frittet, akkor lesz olyan matt, antikos”.

Mindent megjegyzek. Jó tanítvány akarok lenni, főleg, hogy nagyon érdekel. Még ma este megpakoljuk a kemencét, másnap rakuzunk.

Vasárnap kilenc körül Nátatok vagyunk. Balogh Laci készséggel indítja a kemencét, magyarázza a gázpalack, a gázégőfej kezelését.

Te nekem, Laci a férjemnek adja át a titkokat.

Szakmai féltékenységet, alkalmatlankodást sosem érzek. Mindig szeretettel, jó szándékkal veszteksz körül. Együtt örülünk, ha valami szépen sikerül.

Gyakran az is megesik, hogy csak az én munkáim töltik meg a kemencét. Laci akkor is szívesen szedi védősisakban, azbesztkesztyűben, méteres vasfogóval az ezer fokon izzó agyagtárgyakat.

Amikor sokadszorra állítok be ládáimmal, meg is kérdezem:

– Nem unod még a fejemet, Lacikám?

– Nem, Évám, egyáltalán nem.

De azért építem a kemencémet, mert ez nem mehet így örökké. Ekkor még nem sejtjük, hogy gyülekeznek a felhők...

Kezdetben derékfájás, apróbb problémák, aztán orvosok, leletek, valami van ott, kórház, műtét. Sikerült eltávolítani!

Hittük, hogy így van. Egy újabb rakuzáskor Nátalok a szedést tanította Laci a férjemnek. Ti ültetek ketten a lépcsőn, és néztétek, hogy serénykedünk a kemence körül. Mintha arra gondoltatok volna, mindent megmutattunk, most már boldoguljatok nélkülünk!

Aztán újabb műtét. Nagyon erős vagy, és látszólag nagyon nyugodt.

Mikor meglátogatlak a kórházban kora reggel, több szó esik a Poly-Art-ról, a teendőkről, mint a betegségedről. Névsorokat adsz át, leveleket mutatsz. A közlegő alkotótelep lebonyolításáról beszélsz.

Mikor búcsúzunk, elkísérsz a folyosón:

– Éva, nagyon szépen megkérlek, hogy ne legyél beteg!

Úgy teszek, mintha nem hallanám, aztán könnyek között, megrendülve a látottaktól, a hallottaktól, lebotorkálok az emeletről. A kórház előtt bolyongok egy ideig, nem tudom, hova akarok menni...

Áprilisban azt mondod: Éva, fél évem van hátra!

Mondom: az igaz, hogy sokan belehalnak ebbe a betegségbe, de nagyon sokan meg is gyógyulnak.

A máj, az nem olyan – feleled. Rám bízod az alkotótelep és az EXPO megszervezését és kivitelezését azaz, hogy „Engem felejtsetek el!”

Ezzel gyakorlatilag lemondta az életről, elfogadta a betegséget, belenyugodta, úgy láttam. És mégis mindent megteszel.

Kemoterápia – Laci ellenzi. Azt mondod, mindent megpróbálsz, amit tud az orvostudomány.

Aztán már tornyosulnak a viharfelhők. Amit megtudunk Tőled, Rólad, egyre szomorúbb. Felgyorsulnak az események, nem tudjuk követni, feldolgozni nincs idő, egyik szédülésből a másikba zuhanunk.

Laci az alkotótelep megnyitóján még velünk van rövid ideig, Hozzád siet a kórházba. Nem tudjuk, hogy akkor látjuk utoljára.

Az alkotótelep második napján kapjuk a hihetetlen hírt: délben saját akaratából befejezte e világi életét. Ő nem olyan erős, mint te. Nem volt képes kivárni

a kemoterápia esetleges sikerét, vagy tudta, hogy az már nem segíthet. Nélküled meg?...

Az alkotótelep résztvevői a szörnyű események árnyékában dolgoznak tovább. A záróvacsorára a szokásostól eltérően, a történetekre tekintettel az én kertemben kerül sor. Telefonon beszélünk. Kéred, késő este menjünk át Hozzád.

Hát, ha így érzed, örömmel teszünk eleget kérésednek.

Sokan vagyunk. Körbeüljük az asztalt, sokáig, késő éjszakáig beszélgetünk.

Egy hét múlva szabadtéri égetés – rendhagyó körülmények miatt – szintén nálam. Éppen két kezelés között vagy. Rövid időre meglátogatsz bennünket, megnézed munkáinkat, de a szívszorító helyzet nem enged többet...

Aztán újból kórház és kórház, gyógyszerek, infúziók, kezelések.

Már morfium.

Telefonbeszélgetéseink, látogatásaim egyre rövidebbek. Egy kedden ismét érdeklődöm: mikor mehetek hozzád.

A hír lesújtó, vasárnap hajnalban elment. Annyit mondott: jól van, jól van.

Hosszú idő telt el azóta, de még mindig nem tudtam elrendezni magamban, hogyan történhetett meg mindez. Rengeteget tettetek a Poly-Artért – mindig is tudtam –, de az alkotótelep és az EXPO zökkenőmentes lebonyolítása közben láttam rá igazán a mindezt megelőző gigászi tevékenységekre.

Mindenesetre a Poly-Art tovább él, nem fáradoztatok hiába.

Mi ezután is igyekszünk és dolgozunk, tudjuk, Ti is ezt szeretnétek.

Talán éreztétek, milyen rövidre szabott az idő..

Mindig szeretettel, tisztelettel és köszönettel gondolkodom Rátok.

Érd, 1998. nov.6.
Vaád Éva

Baka Györgyi

Egem mélyén

Egem mélyén
szívdobbanás-vihart
kavarsz

szemhéjam alatt
arcod felhőjét
ringatja a fény

hídként feszülsz
belső egem és a külső
sötét között

érintésedtől
hajnalok simogatása
rózsállik testemen

hangod forgószele
szívverésem fölveri
rebbenve szálllok

átálmodva
magam egy új
testesülésbe

Bodza Klára

Szeretett szeretni

Gondolataim közt
Testet öltött lényed,
Találgattam, vajon
Mit jelentek néked?

Élted felhői közt
Báránfelhő legyek?
Vagy parányi sugár
Borús eged felett?

Lennék az elmédben
Eszményi gondolat,
Mely titkon vezérli
Legszentebb célodat.

Vers

De legjobban szeretném,
Mi tudom, úgylis meddő,
Ha szívedben én lennék
Isten után első.

Tűnődöm sorsodon,
Vajon, most mi vagyok?
Lehullott morzsa,
Mely hever az asztalon.

Vízcsepp vagyok csupán
Tengernyi tengerben,
Még magasan táncolok,
Majd hullámok elnyelnek.

Piciny porszem vagyok,
Mit a forgószele felkapott.
Véle játszadozott,
Majd megunva eldobott.

Nehéz e porszemet
most már megtalálni,
Jelzője csak annyi,
Szeretett szeretni.

Botos Ferenc

Miserere 1.

pacsirtaének
legmagányosabb ima
föld és ég között

Miserere 2.

hervadó mezőn
felkélő harangvirág
magányos ima

Glória Mundi

a futó zápor
gyémánttal szőtt pókhálót
feszít az ágra

Cettler Gertrúd

A kód „filozófiája”

Hogy mi is, ki is vagy
tán, el-vakító beborító kiborító sűrű
simogató homály takaró
fákat utakat életeket tereket kettészelő
fehér fátyolos, ha úgy akarom
szellő
alagút a mennybe vagy a pokolba egyik
vagy másvilágba
kitérő; utópisztikus
látzatfelhő Egy másfelé vezető létbe
kötőanyag; a homályosat az élessel
szürkét a színessel, szépet a rosszal
összehúzó
Statikusan kaotikus turbulencia
Vortex az állandóságban
Állandóság a vortexben
Költői kép ... image ... metafora ...
Metamorfózishoz hozzásegítő burok
Melyből kitépni szívemet
Kilépni nem merek
A bizonytalan bizonyosság nekem
Te vagy

Drotleff Zoltán

Sötét vízió

Lényünkre rásült a valóság,
csontjainkon lángol a szégyen,
kétharmadát veszti vitorlánk,
csak zöld cafat remél a szélben!

Mily remény síró rögök alatt,
mely termést kövek szívéen érlel?
Torzulást befogadó falak
rést ütöttek a még ép észen...

Alapot renget már a tenger,
s ha nem táplál felszínt ösgyökér,
sok talmi csáb halálba kerget
e háborgás gyilkoló öblén...

Ember! Látod? Sanszod megromlik,
ha bűn ámit, elméd megbomlik!

Fazekas Imre Pál

A természetben

ébredj – kiált egy hang a természetben
évszázados fák nekünk integetnek
élve e földön édes szerelemben
egymással boldog táncot ünnepelnek

hegyek völgyek dalainknak otthona
hullámzó álmú mozgó tengerekből
felhőt hozó új gyökér mohó magva
égre nyílik a szárnyaló lelkekből

Természet – felőled az élet ujjong
megtartóm vagy – te igaz himnusz-ének
színek csodaöröme benned hajlong
gyönyör-kék szemedben a szívek égnek

szép – nyugodt vagy – mindig rajtunk merengve
belőled árad a békesség csendje

Tavasvirradat

harmatgyöngyű kis szép kerti virágok
pitymallatkor ébresztik a derengést
míg pirkadásra várnak a források
felhőkbe rejtik az alvó feledést

világútján lángkoszorú lebeg át
az éteri kékben hajnalodik már
a fák is érzik özönlő sugarát
gyorsan közelítve a földön itt jár

jöjj te aranyló szép tavaszi reggel
hozz ránk áldást te szabad szél ragyogva
ezernyi báj ölel illatsereggel
vakmerő sors követ – érted rajongva
nyisd meg szíved mosoly-lombját a térnek
hegyen-völgyön át – az emberiségnek

Fazekas Ivett**X.**

Talán így érezhette magát a farkas is,
mikor a vadász televarrta a beleit kövekkel.

Mindent annyira nehéznek talállok,
s az érzelmek szinte fojtogatnak.

Hazavágyom, de nem is tudom, hova.

Valahova melléd,
sötét lelked bugyraiba.

Fényt vinnék beléd.

Mutatnám az utad,

s nem kéne botorkálnod az éjszakában,
miközben keresed magad néhány régebbi adásban,
de kezemet nem engeded el.

Belém kéne látnod,
s tudnád, hol a helyed.

Itt mellettem.

Azt akarom, hogy soha mást ne szeress,
hogy csak rám nézz, ahogy most,
mitől egész testem csupa libabőr.

Istenem, de hiányzik az illatod.

Nem talállok haza,
szerintem eltévedtem ebben a versben is.

Hogy miért?

Mert kurvára nem akartam,
de ez is rólad szól.

XI.

Játszhatnánk sokat.

Megragadnád derekam,
felemelnél, és csak forognánk a levegőben,
annak reményében, hogy felkap minket a szél,
és mi is tovaszállunk,

akár a fejünkre nőtt gyerekkorunk.

Hátamat mellkasodnak vetném,
s te hajamat birizgálnád.

Lábaink egymásba tekeredő hajókként
szelnék vad hullámaikat takarótengerünknek.

Énekelni akarok, mikor velem vagy,
és meg akarom mutatni, én ki vagyok.

Láss át rajtam, tudd, mivé tettél,
mert miattad tartom ki a kezem
a kocsi lehúzott ablakán,
s kergetem a lepkéket házunk oldalában.

Szabaddá formáltál,
összefonódó ujjaink marcangolják az időt.

Hervadó művirágok az érzések,
mik megpróbálnak behatolni kettőnk világába.

Csipkefüggönyt kerget a szél
a nagymamám verandáján.

Mindig zongorázni akartam,
mert akkor el tudnám mesélni,
pontosan mit is érzek irántad.

XII.

Sóhajtozó pillanatok,
mik megtörésre várnak.

Mindig van egy bemelegítő mondatom.
Altalában Te.

De ezt konstatálva,
evakuálni fogom agyam minden zugát,
mert megfertőzted homloklebenyem,
és nem tűrlek bent koponyában sem téged,
sem a sikoltozó gyerekekként szaladgáló
emlékeket veled.

Túl sok van, és mind jobban ragad belém,
mint a rózsaszínű rágógumi
széttaposott tornacipőd talpára.

Csak pengetnéd bordáimat,
reménykedve, hogy le tudsz játszani.
Rebegő szempilláid az égig csiklandoznának,
és tudnám, hogy ez helytelen.
Hajnali egy van, és aludnom kéne.

De tele vagyok veled,
ezért inkább írok egy verset,
aminek a végén ismét rájövök,
hogy a rohadt életbe,
Ez is rólad szól.

Fazekas Major Gizella

Pünkösdi tavasz

E földi mennyországban tavaszt,
Pünkösdot zengnek a madarak.
Krisztus urunk elküldte a megígért
Pünkösdi Szentlelket
a háborút akaró nemzeteknek.

Gyűjtsa meg szemünknek fényét,
és szálljon a szívekbe szeretet.
Uram, ha testünk gyarló, s lankadunk,
légy mindig védő pajzsunk,
háborúra, ha gondolunk.

Gani Zsuzsa

Aranyeső

Ott állt földbe gyökerezett lábbal,
ahogy én is, amikor megláttam.
Jólesőn a fülemben suttogott,
lelkemben üde tavasz lobogott.

Leültem kicsit az árnyékába,
s merengtem a madarak dalára.
Nem siettem, jó volt itt pihenni,
e csöndben, nyugalomban elveszni.

Aranyeső hullott, de nem bántam,
inkább felé tartottam orcámat.
Mámoros könnyem együtt hullt veled,
érezem, szívem boldogsággal tele.

Tiszta volt, s utána a friss illat,
még a számon érzem, hogy pusziglat...
Permetezz csak, légy ékes bajadér,
hisz májusi eső aranyat ér!

Madártrilla

Korán reggel ébredtem,
madárdal szólt kertemben.
Teltek-múltak az évek,
oly rövid volt az élet....
Madarak jöttek- mentek,
ám trillák mindig lesznek!

Johonyák Mária

Az ihlető IDOL

Tollam fogja kezem
most, mert érzem, milyen
amikor repes a szívem.
Megragadom a múltó pillanatot,
ezt a tűzforró érzést, Életem.
Ha nem tudnád, hogyan szeress,
ne törd ezen a fejed,
ma minden szándék nélkül
tetted meg, s így tökéletes.
Ó, Te Hallgatag Ember,
hagytad, hogy én beszéljek,
s meghallgattál csendben,
tudtam, hogy ennél többet
nem is remélhettem.
Néztem a szomorú szemedet,
hogy cipeled a fájó szívedet,
amelyben hallhatóan zsong az
eltitkolt szenvedélyes szerelem.
Ma boldogabb voltam, mint valaha!
A tegnap csendes békéje után
szép ajándékot kaptam Tőled én is,
azzal, hogy nálunk vagy nap nap után!

Kádár Tibor

Soli Deo gloria

Uram, értem én, hogy békéd akkor lesz hatásos,
Ha itt a Földön nem erőszakkal teremtyük meg azt!
Hiszen az erőszak, csak erőszakot szül mindenütt,
Nem old meg semmit, és nem nyújt szelíd vigaszt.

De sokszor céltalannak érzem áldott türelmedet,
Mellyel pusztulni hagyod földi,
hasznos birodalmadat,
Amit Te teremtetél,
melyért feláldoztad egyszülött fiadat,
Hagyod, hogy néhány telhetetlen elpusztítsa azt?

Kérlek, Uram,
légy most inkább erős személyválogató,
Függeszd fel, kérlek, magadban a teljes demokráciát!
Lásd be, hogy itt kő kövön nem marad mindjárt,
Ha nem lesz rend, melyért nyolcmilliárd lélek kiált.

Ha Te nem is oltasz ki erőszakkal
semmi emberéletet,
Legalább vidd el más bolygóra
a közveszélyes telhetetlent,
Falják fel ott egymást,
uralkodjanak ott egymás fölött,
Hagyd, hogy maguk vigyék ott vásárra
a saját bőrüket!

Uram, ha lehet, vedd el tőlünk a végső,
keserű pohárt,
Ha lehet, mentsd meg alázatos, hűséges népedet!
De akárhogy is döntesz,
bármilyen sorsot szánsz nekünk,
Egyedül tiéd a dicsőség, tiéd a teljes,
halandó életünk.

Karácsony István

Irgalmasság

A lét minden dobogó varázsa Uramtól van,
aki teremtet engem!
Ő, aki szelíden simogatja érdes-bársonyos
glóbuszunkat,
amely évmilliárdok óta hordozza keze vonásait.

Az élet igenje úgy élhet bennem,
hogy emberi voltom szemcséjeként
szédülve csodálom
a mérhetetlen kozmosz szelíd-vad ölelését.
Ámulatomból visszahúz egy csöppnyi lét
földi voltom tikkadt pitvarába

E menny-pokolban sokszor rettegek,
félelmem fémtüskéit irgalmad szelídíti,
mint hosszú pózna a kötél táncoját.

Örökké áradó irgalmatat jelzi, hogy egykoron
fejvesztetten menekülő népedet kimentetted üldözői
karmából,
s száraz lábbal átvezetted a Vörös -tengeren.

Engem, mint Tőled el-elszakadó tékozló fiút,
számtalanszor fogadtál vissza atyai házádba.

A csalóka rózsasalugas merészen szálló hintájában ülve
naponként tapasztalom irgalmatodat!
Hála Néked az erőért, amit erőtlenségemben adtál!

De hogyan lehet, hogy mindezekért én csupán csak
egy, a könnycseppemből visszaverődő visszfényt
küldök Feléd?

Kerepesi Igor

Megsúghatnád

Tudod, néha megsúghatnád,
Milyen terved van velem,
Nem kell mindent felfedjél,
Csak irányod mondd el nekem!
Bármit mondsz, én elfogadom,
Szembeszállni nem fogok,
Jó volna de tudni néha:
Nem céltalan szárnyalok.

Könnyebb volna elfogadni
Kint, utat és könnyeket,
Hogyha tudnám, néked az egy
Jól átgondolt ötleted.
Mondanál csak ennyit néha:
Így akarom!
Bízz bennem!
És én hinnék, s nem kéne más
Semmi egyéb szó nekem.

Szeretnéd, hogy elinduljak,
Vagy maradjak helyemen?
Tovább kell, hogy kutassak,
Vagy céloom itt is meglelem?

Nagy dolgok, mik várnak rám,
Miket meg kell tenni még?
Avagy legyen mind, mit bírok
Maradéktalan elég?

Hogy ha súgnál, megosztanál
Néhány titkokskát velem,
Megnyugvás és hála lepné
El kételkedő szívem.
Megtenném, mit kérsz, hisz tudnám:
Jó, mit nekem tartogatsz,
Bizonytalan leszek viszont,
Hogyha szóttalan maradsz.

Kissné Matkó Gabriella

Tavaszi

Napsugár,
éltető nedű e földön,
Belső fény
vagy ragyogás, özvívizzel fürdjön
a test, s a lélek áldassék, midőn
harcos vágatában
tiporják az elsőt,
a legelsőt,
ki bünt, álruhát levette,
kivetkőzve magából,
csak a mának él,
csak a mában, a mostban fél,
még didereg, még fázik,
de esőcseppre vágyva,
a poros úton
Napsugárban fürdőzik,
s abban feloldódik.

Koncz Teréz

Biztató

Amilyen a hegyen a hó,
amilyen a csöndben a szó,
amilyen a zajban a csönd,
amilyen az ég odafönt,
amilyen a madár dala,
amilyen az erdők szava,

amilyen a tavaszi zöld,
nyári zápor után a föld,
amilyen az igaz, a jó,
kéz, nyugtató, simogató:

ne számítsen, mibe kerül,
olyan *tiszta* maradj belül!

*

Barátnőm, az élet rövid,
rózsád hullatja szirmait,
arra figyelj, ami örök,
nincsenek tiszteletkörök,
a fák árnyéka egyre nő,
lényegtelenre nincs idő,
hisz tudhatod, nagyobb a tét,
kerülj minden csetepatét!
Amíg élsz, mindig munka vár,
pár nemes, jó ügy megtalál,
melyben egészen benne vagy,
így elveszítve önmagad
gyűjtsél serényen – míg lehet –
romolhatatlan kincseket!

Kósa Márta

Ablakkeretben

Meglesem ahogyan az ég
hajnaltájban
széthúzza földig leérő mélysötét függönyét
és a
nehéz hosszú brokát mögül
felsejlik túlparton
a MA
új nap és újabb létsoda.

Álmok és remények
egymástól távolodó
felhőréteg
kormos és piros
pazarlóan dús vonalak
ágak és bogak
nyújtózkodva jelre várnak
szenderülő vágyak
dőlt törzsek

hemzsegni készülő zöldek
mélységes mély avarszőnyegen
átküzdi magát a korai hóvirág
titkos erdei utak mentén
kacéran tavaszt játszik
libben
mulat
majd szirmot szakító szélben
megszeppen
tisztán hófehéren
sóhajt
hisz alig éltem...

s Én
balga
könnyet hullatva nézem
kincseim és veszteségem
szépségét mutogatva tárul elém a táj
figyelek hogy suttogását jól halljam
megértsem
üzenete
kezdet és vég
mindennapos törékeny mesék.

Ablakkereten innen és túl
aprócska fényjelek
folyón
tükörön
üvegen
nyomokat hagyva
kalandra hívnak
s bújócskát játszanak ma is velem.

Kotaszek Hedvig

Lehetnél

Álommá lennék,
hangod a dalban,

Öledbe bújva
dalolnék halkán.

Suttogó szélben
hintenék lágyan

Sziromvirágot
utad porában.

Sóhajod lennék,
tünékeny lélek,

Minden percedben
megkeresnélek.

Nevetve égre
felhőkre szállnék,

Lépteid neszében
utaddá válnék.

Hallgatag írisz
mélysötét virága:

Lehetnél életem
rejtőző hiánya.

Kreischer Nelly

Mondd, akarsz-e?

Mondd, akarsz-e múltunk megtalált
hófedte kristálytavában mártózni
csillagos éje dideregve
és tört emlékszilánkok közt sétálni
tova, vágásuktól vérezve?
Akarsz-e csaló, új Tavaszban hinni
jégpáncél takaróink alatt?
Akarod-e a múltat újra játszani,
hiszed, hogy játszani még szabad?
Én szeretnék, még szeretnék.
Kellenél gyógyító írniak sebemre.
Kovakőnek a parázs szításához,
lobogásnak, ha diderget az este.
Inspirációnak új alkotáshoz.
Kellenél, együtt ballagni még tovább.
Tudod-e, mi lesz, ha leszel nekem?
Kezdődik, folytatódik régi szerelem,
és már beleveszünk kábán, tétován.

László Klára

Fagyos érintés

Már a kósza szél sem fúj ott,
hol valaha szenvedély törte meg,
Az összetartozás is megkopott,
csillagjainkban nincs több ígéret,
Már szinte fagyos az érintés,
nem lakunk jól egymással többé!
Már nem nevetnek, pirulnak a szavak,
feszült csendek ülnek árnyékodban,
Nyúlós csend telepszik reánk,
csikorog a mosoly, a báj...
Hol az a hang, mitől lüktetett a vágy,
nem védelmezted kapcsolatunkat már,
Torkom szorul, kezem ökölbe zár,
fagyos az érintés, megszűnik a világ!

Ludwig Géza

Az idő lépte

Az idő lépte nesztelen,
s átlépett küszöb a jelen.

Az idő, ha lép, korom.
Csak múlt marad. A múlt: a rom.

Az idő lépte nesztelen,
és nem hallja már senkisé.

Az utak gyakran kereszteződnek

Az utak gyakran kereszteződnek,
elágazódnak, visznek másfelé.
Kalaplengetős találkozások,
meghajlások ma már enyészete.

Ha tudnánk egymás szemébe nézni,
mikor a sors egymás mellé sodor,
a másik előtt mélyen meghajolni,
akkor talán elveszve nincs e Kor.

Az utak, ha egymásba fonódnak,
ideje van a megismerésnek,
meghajlásnak – és emelt kalapnak.

A véletlen sodrú találkozások,
– ha nem kialvó érzelmi vulkán –,
leírhatatlan, misztikus varázs.

Lukács Mária

Idejében

Az idő ablakába ültetett,
hogyan lássam a rohanó világot,
körülöttem rend van, ő eltelt
magával, és ölébe vett.

Elvette mindazt, mi zavart,
annyi tett volt már mögöttem,
készen kell mindennel lennem,

hogy vagyok, és eljutok oda,
hova tervezem, mindig briliáns,
mikor a belső óránk csendes,
nem ketyeg, csak a szív és jó,
ha ütemes, velem együtt a perc
leállít minden zavargást, pontosít,
eszközöl – a kék ég kapuját
feszegeti, hogy jobb legyen a kedvem.

De az égbolt szürke, dér ül, fészüli
a szelíd lankákat, kötelékében
meg van örökítve, ki hogyan szereti;
leginkább hová futna tőle szívesen,
de barátságban jobb vele lenni,
szereti, ha pazarlom őt – hisz ráér,
nem kéri számon senki, a mutatója
néha megtörik, a szerkezetén
rozsdafolt van, de működik
lépésben, mindig halad előre,
hátra nem, csak jó felé, átlépi
az évek küszöbét, és nem bánja,
ha vele öregszen, búcsúzóul
homlokunkra pecsétel, igazolást ad,
tavasszal megszólal a rigó,
felszáll majd a pára, kiderül az ég.

Isten áldjon, idő – lényed kortalan,
tiéd már a múlt, a jelen s a jövő!

Madár János

Döbrentei Kornél arca

(77 éves a költő)

Mint a kőből faragott fegyelem.
Olyan kemény és magyar.
Miféle szándék az erkölcstelenség ideje?
Ez a züllött kor tőle mit akar?!

Hagyjátok szépen megöregedni.
Hajlott háttal cipel majd hegyeket.
Minden szava felkiáltójel!
Intelmeiből ünnepi asztalnál vegyetek!

Máté Miklós

Földfogyatkozás

Majom hull a fáról
nem gyümölcs
tenger nyirkában
bálna fő
sajog a tépett Tajga
Amazóniát út szabdalja
nemes nagy vadak
emigrálnak
hegyekről vésztelt
gleccserek szánkáznak
eléri az ipar mocska
kivész a selyem majmocska
olajmezőn nem hajt olajág
lárma nyeli el a Föld jaját.

szeméhez kap a fényes nap
botránkozik a szűzi Hold
mindenéből kiforog
reng és töpreng a Föld:
hová tűnik a zöld?

öklend a tenger
partra dobja mit belé
hánytak
elnyelni már csak az embert
vágyja

árad és el nem fárad
az ember-cunami
üvegbeftt városban
fölszökik a pláza láza
ha profit razzíazza
haszon-tesztoszteron
papold megaposzteron
koponyakondérban
agyvelő fő
álomkórt terjeszt
szirupos képcső...

a világ véres
mindenki máséra éhes
az ember eleven méreg
a szája bürök-pohár
csókban csendül
arzénal koccint

aranyízű cián
közös csak a latrina
hova kijár
hatmilliárd...
gyűlik mint genny
kiemelkedik a szenny
a végső kontinens...

Normandiai partraszállás

Mennyi gyilkos Káin
A partok lankáin
Gépfegyver kattogott
A végzet rám csapott
Kerek vörös érem
Mellemen a vérem
Párszáz métert vittem
Hogy túléltem, hittem
De tovább nem bírtam,
Síromra ezt írnád:
Overlord, Longest Day
Itt hullt rám Örök éj...

Móczár Csaba

Szárnypróbálgatásod

Barna föld-tövéből előszökkenő
hajfűrtjeid, aranyló-búzamező!
Mint egy felhőn ülő görög Istennő,
ha rád nézek, belőlem ez tör elő.

Hajkoronád rejti tarkód mézillatát,
mit elhoztál a földre tündérszárnyakon,
én lecsókolnám e mennyei mannát,
hogy elűzzem vele lélekbánatom!

Aranykalitkából szabaduló vágyad
tomboló szárnyalását nekem adod.
És én megvetem puha, meleg ágyad
ott és ahol és úgy, ahogy te akarod.

Elveszejt illékony varázsa lényednek,
tudod, hogy tiéd vagyok, míg akarod!
Bár félek, árnyéka lehetek fényednek,
mégis mindent önzetlen, odaadok.

Koldus-szerelmem kízó vágyát láncolod magadhoz,
kalitkából te szabadulsz, és én maradok rabod!
Szabadságod első szárnycsapásai simogatnak,
csengő-bongó-búgó-zúgó szavaid hívogatnak.

De félek, hamar elillan majd könnyű tündérlelked,
s nekem csak gyötrő vágy marad
csodás asszonytested!

Ha bírnék hatalommal, megfordítanám a szelet,
és mindenhová együtt szárnyalnék szabadon veled.
De nincs hatalmam sem a szél,
sem a szerelmed felett,
így terajta áll majd, hogy meddig repülhetek veled.

Ha rövid az út, és ez az ár,
hidd el, megérte, mert általam
pattant ki kalitkádrol a zár...
És te repülhetsz tündérszárnyakon,
mint szabad madár...

Egy 1848-as katona naplójából fennmaradt sorok

...oly háború ez,
melyben szent templomok
ágyúvá öntött
harangjainak nyelve köpi a
rézszínű halált...

Molnár Richárd

Világosság

Szorul a hurok a béke torkán,
Mosolyognia már nem lehet,
Könnyes arcokat püföl az orkán,
Északi király lett a vad kelet.

Ordító oroszlán dühöng az éjben,
Nappal is felemelt fővel járhat,
Maradhatsz ma is a tévedésben:
Neked ő igazán mit sem árthat.

De figyeld a jelet a szivárványban,
Vízözön nem lesz már többé soha,
A tűz is csak hazug szó a világban,
Szeretet lesz a pusztítás fő oka.

Kiharcolt béke

Mindig háború a béke ára,
Vérrel kell fizetni az életért,
A legfelsőbb bíróság aulája
Végzetet küld a bűnös évekért.

Ám minden háború megfullad egyszer,
Mint halak napsütötte szárazon,
De megmarad majd a valódi ember,
S gyümölcs lesz ő újrazöld ágakon.

*Nincsenek veled
közös szavaim már nem
ismerlek téged
(tm)*

Nagy-Rakita Melinda

Tüzek

Tüzek tombolnak köröttünk
ezrek követik rémülettől reszketve
merre vonul a szél merre viszi
tüzes pernyéjét a forgandó fuvallat
Tűzben égnek százszor szép szigetek
tűzben égnek lelkek szépre születettek
láztűzben ég a harcos akna tépetten
asszony szül fájdalomgörcsben
aknatűzben lángol a kórház felette
El Nino forró heve szárít tündér kerteket
s mi ülünk itthon hús kávé szűrőszőve
szidva a forróságot mi szerintünk tombol
Pedig mi ez Afrika mélységes poklához
víztelen gabona nélküli éhség honához
csontsovány puffadt hasú gyermekek
nap-aszalta röpke létük emésztő tűzéhez
Szócsatákat vívunk szörnyűlködünk
s ülünk a fotelben klíma hűvösében
hibáztatunk ítélkezünk félrenézünk
álempátia kényelmes ölében heverve
hiába látjuk a köröttünk tomboló tüzeket
hisszük hogy minket el nem égethetnek
Mert okosak ügyesek felettük vagyunk
s azok ott bizton elkövettek elrontottak
valamit ám mi megmondjuk a tutit
De vigyázat a tűz nem ismer határt
akár ember gyújtotta hazug okkal
akár a természet mert megunta
hogy semmibe vesszük kizsigereljük
S ha Ember és Föld ereje rosszban
összeforr
Reszkess világ
mert a tűz nem válogat
A Tűz átlép minden határt!

*Érték? Fosztóka –
csillaghullás, kalimpál
sajgó madárszív
(tm)*

Naszvadi Judith

Most azt játszom

Most azt játszom,
Hogy itt vagyok,
Még elérhetsz,
Még hallhatod
Nevetésemben
Önmagad.

Megmarad
Neked a hangom,
Vagy a tökéletlen
Félprofilom
Elmosódó élei.
Lassan fakulok

Majd. Alakulok
Valami mássá,
Mint voltam.
Emlék leszek
A lét és nem lét
Agyadban égő határán.

Általam siratod
Rövidre szabott
Földi árvaságod.
Eszedbe jutok én
Vagy a belőlem
Itt maradt emlék.

És jólesik majd,
Hogy átöleltél

És szerettél,
Aztán elbúcsúztál.
Én mentem,
És te maradtál.

Én mentem
És Te maradtál.

*Tiszai sétán
homok égeti talpam –
cipőm víz viszi
(Szabó Aida – Jampa drolma)*

Ocsovai Ferenc

Tűlzófok

Minden nap, amit veled tölthetek,
egy teljes naptári esztendővel felér.
Egyetlen pillantásod több kötetnyi
szavak nélkül írt szerelmes levél.

Egyetlen mondatod mögé
ősrégi, titkos bölcsességeket
és végtelen könyvtárakat látok,
s ha mosolyt tudok csalni arcodra:
abban mintha felvidíthatnám
hirtelen az egész kerek világot.

Megtestesült kegyelem

Valódi angyal ült mellettem,
amilyet még sohasem láttam.
Hallottam már örömhírét, és reá
titkon éjszakákat számolva vártam,
s amikor végre tényleg ott volt, kiderült,
hogy még a Mennyei fényét is elvakítja.

Sorsunkat az Úr akarata egy rövid hétvége
és egy szentmise erejéig egy oldalra írta,
de tudtam már akkor is, hogy ha van
túl szép és igaz a világon, akkor ő az,
s én ezzel a tisztasággal nem érek fel.

Lejött ide a Földre egy pillanatra,
hogy együtt imádkozzon a padban
egy magamfajta elveszett ördöggel,
bár tudtam, hogy ez csak múló öröklét,
és ha a harangok megszólalnak egyszer:
nem leszek többé, csak egy Isten elől
futó magányos, gyarló és bűnös ember.

Onódi Judit

Megalázva

A felhőtlen égbolt nagyot dördül
és villám cikázik át az égen.
A levegő feltöltődik
feszülten várakozó csenddel.

Két kis tükör lelke lángba kap,
robbanásig izzik,
de önmaga kúszik a víz felé,
a levegő idegként remeg,
a szél hörögve megfordul,
ökölbe szorult rozsdás
levél csörren,
egy nyüsztő ág
a földet kaparja...
... egy Óriás kicsire hül.
És az ember némán a földre hasal.

Péter Éva Erika

Csepp, harangvirág

Benned él a gondolat,
a tett után vagy épp előtt,
hajnal ébred, s tán alkonyat
borít lelkedre szemfedőt.

Emberül élni nem nehéz:
egyazon szájjal hull igéd,
– nyelvtől is függ, hogy beszélsz –
s mit másnak adsz, az is tiéd.

Csepp, harangvirág a szó,
ha áldást várón szívlelik,
vagy sárból, szennyből származó.
Csak tőled függ, mikor melyik.

Petrik István

Én-dolgok

Az én boltomban
lelket nem árulnak.
Az én hátamon
a köpeny egyszínű.
Az én kenyerem
parasztkezek gyúrták.
Az én ebédem
mindig jóízű.
Az én tollamról
lecseppen a tinta.

Az én verssorom
senkit sem gyaláz.
Az én házamban
otthon van az isten.
Az én szívemben
harminchat a láz.
Az én polcomon
örülnek a könyvek.
Az én csillagom
nappal is ragyog.
Az én utamon
mindig rám köszönnek.
És mosolyognak,
ha jó ember vagyok.
Az én kertemben
remény-rózsa nyílik.
Az én rétemen
elszárad a gaz.
Az én soraim
olvasókra várnak.
Az én szájamból
valós az igaz.

Radnai István

haladék tavaszig

szelet borzol a szél
a felhő fáradt vándor
az égre néz beszél
lop isten kosarából

időt lop és fagyot
zúzmarát éhes telet
én mindent itt hagyok
örökséget nem nyerek

a víg tavasz üzen
míg öreg testem fázik
az ég urának fenn
madárhad zsolozsmázik

rojtos lombú tavasz
lopni tudnék még időt
megvárna fenn a nap
aki rügyében időz

Szabadi Ágnes

Így

széles folyón átevezve
nevén soha nem nevezve
együtt járva rögzös úton
itt vagyok, a kezem nyújtom
derűt hozó villanással
így még soha, senki mással
messziről és megtorpanva
szálljon feléd, itt a labda
titokban és sután, félve
talán egyszer elmesélve
napsugárral, hajnal-szóval
hold fényében altatóval
futó percet félredobva
testmelegben, szívdobogva
elválaszt a föld, az ég is
búcsú napján sírva: mégis
nézve, amint válik köddé
nem mondhatom már el többé
vésve kőbe
írva falra
néma csendben
belehalva

Szabó Aida (Jampa drolma)

Dúdol az élet

Kifosztott lettem, hagytam!
apasztott csecsként csüng lelkem,
csendesül a szív lassan.
Körülöttem éj sötétje tipeg,
láz lüktetése piheg.
Mámorba csepegtetett
édes mérged tisztul,
önmagáért kiáltó csendem
útjára indul.
Kabátod szűk volt,
egész télen dideregtem,
jobb volt mégis:
a saját, a kopott, a régi!
Magamra leltem,
újra korán keltem,
körülöttem csend szitál;

utam utaddal nem fonódik többé,
egy világ letűnt,
tollpihe rezdül.
Hamvadt parázson
csendes neszek égnek...
hajnalra ismét dúdol az élet,
éjnek sóhajával virulnak orgonák,
újra nyílnak új csodák.

Szabó Veronika

Életem...

Nagykanállal merített étel,
(terítőken kiskanál)
Alaposan tanult vizsgatétel,
(probléma, mi megtalál)
Táncot lejtő szappanbuborék,
(földre hulló, eltűnő)
Szabályokat betartó kézifék,
(lazaságot eltűnő)
Szivárvánnyal játszadozó labda,
(elkapja a borús ég)
Kék tengerben tündérlakta sziget,
(olykor csak egy szürkeség)
Virágokkal terített mező,
(szirmai majd lehullnak)
Ékszerekkel díszített ruha,
(szép színei fakulnak)
Kánikulahívta hűsítő zápor,
(vihart hozó kósza szél)
Fülbemászó, pihentető zene,
(valamikor célba ér)

Szakáli Anna

Áldó bőséggel

Áldó bőséggel jön a tavasz,
habfelhők nőnek az égre,
közöttük repülőgép ezüstje halad.
Kócoszá bodrozottan bújik a Nap,
esőcsepp koppan, de máris elapad,
kékség mindenütt, világos,
néhol sötét foltos-rongyos,
mégis derűs a februári ég.

Éjfekete álom

piros a vér, omló semmiség
magára húzza fátylát az éjfekete ég
süvít, fénylő csóvát húz
katyusából a forró testű lövedék

éjfekete álom tölti gyilkos fegyverét
fülére fogja remegő két kezét
– jólesne egy nyelet pálinka
bizsergetni a szikkadt nyelv
rettegésben dobogó szív
felcserzett száj peremét –
még csak tizenkilenc év
amit akaratlan hátrahagyott

azt kiáltják: a hazáért, kölyök!
anyját látja, érte könnyörög
szembe röhögik a hazugok
s a piros vér – kiömlő semmiség –
homlokáról az arcára csorog

Virágszirmokon

Virágok szirma hullt a fákról,
hópehelyként pilléztek alá.

Szállongásuk lelkünk kitárta,
felhőkig repült a kósza vágy.

Hullámzó érzés, zavart mosoly
– ringó mező érett kalásza
lágyan hajol a szél csókjára –,
s már nem is tudtuk, tavasz vagy nyár.

Sűrűsödő homállyal
lassan alászállt az est.

Nekilódultan futottunk,
kacagtunk zajos trappolással
– repültek a felkavart szirmok –,
de csak szaladtunk lovas kocsik
partoldal alatt vájt nyomán,
szerelmes tavaszunk
emlékbe hulló bársonyán.

Tarnócziné Barabás Irén

Téli anizsz

Zord eső szítál, sűrű függönyként takar
 eget és földet komor felhők között,
 még nem kúszik a fény, kavarog a homály,
 a fák tüskés ágain, törzsén
 gyöngyöző könnyek araszolnak az ágcsúcs felé.
 Visszhangot vet minden hulló, apró cseppje.
 Csupasz, téli árnyak kúsznak feketén
 hosszúra nyúlt bozontos szürke fákra,
 eső szítál kitartóan,
 sűrű függönyként takar földet és eget.
 Vizes csónakok lapulnak csendes öbölben.
 Fekete az ég, mint egy ír ballada,
 ásít a fáradt csend, minden téli alvásra készül.
 Vannak órák, átfutó belső viharok,
 jó és rossz idők sodornak ide-oda,
 labirintusba kergetnek be a percek.
 Itt az idő mélyebb számvetésre.
 Baljós szürke az ég, mögötte még
 a tarka őszi pompa múltó szépségeit
 itt-ott zúzmara rejti ködös csillogással,
 de tél karmolta arcom
 égő piros rózsáit
 napnak mutatom.

Torma Ágnes

Álmod

Ha kint erős a zimankó,
 Fényed ne legyen kialvó,
 Burkold be moha bolyhába,
 Mécsesek arany lángjába.

Amikor minden megvadult,
 S úgy érzed, lelked kifakult,
 Nevezz a világ arcába,
 Színezd át toboz-barnára.

Halottnak látod a rétet,
 Kilátástalannak léted,
 Simogasd át az életre,
 Fűtse át véred melege.

Sziklarajtók lábad alatt,
 Itt mélybe zuhanhatsz hanyatt,
 Csomagold bensőd bársonyba,
 Csodát rejt utad számodra.

Ne haragudj soha másokra,
 Álmod az isten álmodja,
 Puhán lépkedj, hogy hazaérj,
 Szívedben hozzá visszatérj.

Tormássy Erzsébet

Reménykedés

Életnek nyertese, tudom, nem én vagyok.
 Akármibe fogok, leghátul kullogok.
 Ám reményem örök, sosem halványodik,
 Fénylő csillagokkal méltón vetélkedik.

Jól tettünk-e mindent, felelni rá nehéz.
 Hatalmas kérdőjel, ha bárki visszanéz.
 Megy az élet szokott útján,
 akkor is, ha nem leszek.
 Csak sírkertben suttog a szél,
 újabb testvér érkezett.

Tornai Xénia

Anti-Antigoné

Megfeszített lelkem lóg egy tört kereszten.
Én Thébai szülötte nem voltam soha.
Bátyámat kezemmel földbe nem temettem.
Kreónnak panaszra nem volt hát oka.

Én, a por leánya itt, e földi létben
Égi törvényt vágytam mindig, szüntelen,
Mégis híg parancsok szolgálójaképpen
Önmagamhoz lettem végül hűtelen.

Szőke gyermekálmom húzták fel a dobra,
S pergő ritmust vertek égő bőrömon.
Álltam, hős alázat holtig büszke szobra,
Bár a földre vont le tiprott ösztönöm.

Nyelvemet fogóval már hiába tépik –
Ép a hangom, s érdes, mégis néma szám.
Ősapáim átka visszhangzik az égig,
Hallgatásom bűnét vádként köpve rám.

Anyaság

Bence fiamnak

Hogyan szeretlek? Mint a napsugár,
mi arcod bőrén simogatva ül,
s ha víznek tükrén bukfacezni jár,
a lágy habokból vágyón rád vetül.

És úgy szeretlek, mint a csillagok,
mik éjjel édes álmot hintve rád,
míg hunyt pillád fölött az ég ragyog,
megőrzik ősi létharmóniád.

Azúr szememnek ívét hajdanán,
midőn szedernyi voltál s rejtelem,
a földi lét derengő hajnalán
tenéked adtam, drága gyermekem.

Génem spirálját szőttem én beléd,
atyáid álmát így plántálva át.
Elődök néma árnya jött feléd –
rügyezni látva benned önmagát.

S ha felleg üzi tépett szellemed,
– örök vonás az ősök ösztönén –
ölembe veszlek, mint a kisdedet,
s szakadt derűdet összeöltöm én.

Csatát nyer így a puska s a vért.
S miként a hold a bolygó tengelyén,
együtt forogva érünk földi célt
arasznyi létünk vészlő tengerén.

Reád tekintek évek zátonyán,
anyányi könnyes féltés lelkemen,
s dacos hitemmel nézel vissza rám –
azért szeretlek ilyen szertelen.

Tóthárpád Ferenc

Tekinteted, ha öl

Tekinteted, ha öl, ha ég..., ha réved,
s ha vágyba fúlva kellene alélnom,
lehet-e más, ki jobban andalíthat:
a lány, a nő, az angyalarcú démon?

A kép, amely ma engem szépnek láttat,
maradhat-e csodás? Ha megfakulna,
maradhat-e olyan, amit ölelnél,
avítt közöny, ha csendben ránk borulna?

A parkok és a Szajna-part karéján
ne csak szemed, tekinteted is oszd meg,
s nem érdekel – ha láthatom, amit látsz –,
nem érdekel, az évek hogy peregnek!

*Részlet a Francia flört c. verses pódiumi színjátékból.
(Másodközlés, 2021-ben a HITEK folyóirat közölte.)*

*Élet? – élesre
fent kések elől futás –
inkább keselyűk?
(tm)*

Szárnyak nélkül

hiába tárom szét karom¹
úgy mint a száraz ágak
merednek csak az ég felé
hová lettek a szárnyak
hogy fentről én is láthatnám
mit Isten szeme láthat
hogy felvihetném fel az égbe
a büszke prófétákat
hogy ők is tudják mi hamis
hogy messze még az éden
s nem kellene tetszelegni
az Isten szerepében!

¹ *Kálnoky László Hűség c. versének töredéke.*

Tóth Lászlóné Rita

Gyöngyvirág

Hogy ha virág lehetnék, gyöngyvirág lennék,
kicsi apró gyöngyből illatot lehelnék.
Leveleim között észrevétlen élnék,
tudom, más virággal soha sem cserélnék.

A királynői rózsát sem irigyelném,
magam kicsinységét pedig nem röstellném.
Elférnénk mindannyian, kicsik és nagyok,
annak örülnék csupán, hogy én is vagyok.

Ember vagyok, mert egykor annak születtem,
szerető édesanya nevelt fel engem,
az ő kedvence volt a szerény gyöngyvirág,
ha az lehetnék, illatoznék a sírján.

*Örök igazság
mit gondolsz másról az vagy
tükre magadnak
(tm)*

Törő István

Ünneptől – ünnepig

Mikor a pillanat megfogalmaz,
helyzetet, szerelmet s tiszta létet,
olyankor engem is hozzásorol
a teljességhez, mi embert éltet,

az idő befogad, vagy taszigál,
vagy tétozva hintába ültet,
hogyan szerethessek meg másokat,
s szemével zsaroló meggyűlölten?

az időből már én is kilógok,
nem fogja semmi lendítő lábam,
mikor emberségem kerestem,
vajon a próbát mindig kiálltam?
néhány pillanat csupán az élet,
sóvárgás, fájdalom, örömnappal,
megmaradt barátok s unokák
szavam figyelni még körülülnek,

ünneptől ünnepig vonzok magam,
s ha felhők gyűlnek a láthatáron,
tovább épül minden tenyészet,
s esőben már a jövőt látom,

amit az idő ad, s újra épít,
a természetben is mozgást rendel,
és a mosolygást előcsalja,
a tiszta létét megőrző embert.

Furulya, duda és nyenyere*(Gulyás Ferenc népművész előadása Diósdon)*

Őseid hangszerei ott fekszenek,
 a művész válogat, dallamot keresget,
 s ahogy a régi nóta felcsendül,
 zúg az ének, s a száj belendül,
 furulya, duda és nyenyere,
 és száguld az ember kedve,
 és járna hozzá forgótáncot,
 éltetve megélt ifjúságot –
 zörgők, fújósok és pengetők,
 hegedűk, kedvet rezegetők,
 furulya nádból és fűzfából,
 tárogató a kuruc világból,
 citera hangja a kedvet hergeli,
 ahogy az időt elpengeti –
 ember és zene, a dob hangja,
 a vígságot emelte rangra,
 muzsikások és tamburások,
 vagy juhász a mezőn furulyázott,
 harc pihenőjén a harmonika,
 otthon melegét visszasírva...
 miért meglelt és idős ember
 életét forralja e sok hangszer?
 betlehemesként fiatalon
 botos csörgőkkel játszottunk havon ...
 kottát, ütemet – dobok és brácsák,
 táncba hívó hangjuk megáldják,
 és nem vesznek el a megtanultak,
 e magyar nótában sorsok lapulnak,
 mindegy cigány vagy bármilyen zenész,
 vígság a fontos, a búfelejtés,
 utat mutat a bajból kimászni,
 és önfeledten segít nótázni –
 sok hangszer, melyet dalra fakasztott,
 könnyet és boldogságot ragasztott
 szerre és szájra, ahogy pengette,
 rázta, fújta és tekergette,
 s tárogatóján kieresztette –
 zsebben lapuló telefonok
 gombjain senki sem lavírozott,
 legfeljebb képet, szelfit kattintott,
 megmaradjon itt mit is hallott –
 akkor megérzed, hogy élt e nép,
 sorscsapás után mégis zenélt,
 életét lehelte e dalokba,
 hogy megmaradjon jóban és rosszban.

Török Nándor**Eszmélek**

Illúziók ölén ringatózik énem,
 s évtizedek óta (én magam sem értem)
 költöget a való.
 Visszaalszom. Még nem!

Még nem. Hadd álmodjak. Hadd ámítsam magam
 milyen jó a világ: akkor sincs rossz, ha van.
 E szép gondolattól
 elakad a szavam.

Nincs fájdalom s bánat, nincs, mi gondot okoz.
 Álom az álomban (ezeréves toposz),
 hol bátran elhiszem,
 nem les rám a gonosz.

Elhiszem, mert hinni akarok, mint Ember,
 akin uralkodik egy kényszerű szender'
 és nem gyávaság az,
 ha ébredni nem mer.

Nem mer, hisz jót akar önzőn önmagának,
 mint a mindenségben milliók és százak.
 Hátat fordítok a
 jelenben a mának.

Olyan a valóság, mint amelyet vártam,
 élek, élek, élek boldog balgaságban,
 s eszmélek, ha álmom
 vár valóra váltan.

Valentin István

A soroksári orgona

Sípjának fuvalatára fönt
Száz angyal hajója dalra kél,
Szentek íve hárfahangot önt
Bajokba csüggedő fejemre;
Bölcs hangszer, mert az Úrnak él.

Hány himnusz, könyörtelen fohász
Dörgött már a jó kereszt felé!
Átimádkozik sok áldozat,
De nem figyel hazám a Csöndre,
Mely kedves hangszerében él.

Önzés nő az áldozat körül,
Nem gyomlál szerelmes Istenünk.
Túl kevés a Tett, a szó örül
Közömbös ércvezéreinknek,
Kiknek gyász égi hírnevünk.

Szép hangszer, Te jóknak énekét
Kíséred át a Mennynek ajtaján,
Kikben ép talajra hull zenéd,
Kik itt a Földön úgy szeretnek,
Mint Jézust anyja hajdanán.

Varga Katalin

Melengető napsugár

Még melenget a fogyatkozó napsugár.
A pergola rácsain áttáncol a szellő.
Platánfa ágain nem görnyednek hókupacok.
A látóhatár peremén bukfencezik pajkos felhő.

Fanyar illatok úsznak át a didergő kerten.
Tavalyi rózsabimbó kérdően tekintget.
– Miért hagytál dideregni engem?
S én szégyenkezve lehunyom a szememet.

Fűszálak közt, hajnali fagyos hullám
láthatatlan kezei, hóvirágot markolásznak.
Szűzies kis szirmai közt
már megbújik a tavasz.

Messziről jött a csend

Messziről jött a csend
némán, nem zizzent a táj,
csak a szívem dobbant bent.

Kívántam egy dallam hangját,
űzze el a néma csendet,
cifrázza a cselló húrját.

Zeng a zeneszó varázsa,
hajnalfénnel ölelt,
s szélfuvalat volt fuvolája.

A zene szólt, halk szaván,
mikor a cselló vonója átölelt,
s táncba hívott: – Jer, babám!

Messziről jött a csend, lopakodva,
áttörte a harmatcseppes pókhálót,
beosont halkan az udvaromba.

Messziről jött a csend énekkal, vidáman,
kottákat írt bokorlevél ágára,
s én táncoltam színpadán, a szobámban.

Messziről jött a csend,
varázsszőnyegén kristályok.
Már csilingelve cseng a csend.

Zsuzsa Mihály

Naphimnusz

Ó, te, reggeli nap, fénylő aranycsillag,
Mosd meg aranyaddal, fürdesd az arcomat!
Minden téged dicsér, és feléd nyújtózik,
Puhán liheg a rét, patak iramodik.

Pezsdül folyó, tenger, zsendül liget, berek,
Pazarló bőséggel az élet megered.
Felujjong hegy és völgy, szavanna és dzsungel,
Sas szárnyán ragyogsz fölön, bogár hátán itt lenn.

Meghalt minden csillag, sápadt sarló a hold,
Vizek tükrén csillog ezüstöd, aranyod.
Sötét űrben pörög a bolygók serege,
Pályájuk örök, járnak körbe-körbe.

A végtelen időt Te szabad mértékre,
Ahogy fordul a föld, hajnal jön az éjre,
Fénylő aranycsillag, felragyogsz majd újra,
Amíg így akarja az időknek ura.

Nyertes pályaművek

Cserni András

Béka-nász a talajon à la Ady Endre

*(Az erotikus témájú történetek antológiájának pályá-
zatán különdíjas – a SKY ST szervezte)*

Patakparton punnyadunk brekegve,
előttünk víz, mögöttük rekettye...
Két gülüszemű levelibéka.

Megböklek: Valamit tenni kéne,
mire a jégeső ideérne...
Még mit nem! – kacagsz. – Nem vagyok céda...

Mély lélegzet, s mérjen a metronóm:
mint két golyó, duzzad torokzacskóm,
mert pajzán éneket kuruttyolok.

Hidegvérű szíved lassan enged:
mindketten a vízben, én meg benned...
Fej-, meg fogfájás... Csak kifogások!

Mint disznó vicc, sikamlóság vagyunk,
hormonoktól hörpint csöppnyi agyunk,
kéjesen öllelek, le ne csússzak...

S pont, mikor jönne az érdemi rész,
nászunk úgy hull el, ahogy egy kérész:
befőttesüvegbe szuszakolnak!

Pislogok a sötét hátizsákban,
nedvesen, fáradtan, kövé váltan
igyekszem felmérni a helyzetet.

Elrablói vannak a békáknak!
Galádul terráriumba zárnak.
Egy ősz öregember bámul és nevet.

Kamerákkal vesznek minket körbe
s békakölnit locsolnak a földre...
Ezek pornót forgatnának rólunk!
Testem én áruba nem bocsátom,
nem mutogatom képernyőn nászom,
ne nézze más, ahogy bujálkodunk!

De *valami* feszít, s kijönne már,
és nem állja útját lakat vagy zár...
A büszkeséget legyőzi a vágy...

Hát hempergünk, mint mocskos állatok,
de nem vagyunk rosszabbak nálatok:
ha mesélni tudna némelyik ágy...

Bevégeztetett utolsó nászunk,
poszt-szerelem patakjában ázunk
lihegve, pihegve a talajon.

Kifizetnek minket néhány léggel,
de a szégyen, a szégyen felnégyl!
Francba veletek, sok perverz majom!

Levél a Kis Herceghez

*„... hisz egymás nélkül sötétben vagyunk” c. pályá-
zaton országos rangos elismerést ért el*

Én kedves barátom, bocsáss meg, hogy írok,
de szörnyű terhemmel egyedül nem bírok:
költőfele lennék, emberek pásztora,
versem volna agyba szikrát hányó kova,
de nem vagyok elég hangos elszánt, bátor,
mert tábortűz nélkül fagy meg minden sátor.

Sok minden és semmi változott a naptól,
mikor hazatértél. Nem, mi nem vagyunk jól.
Önzők a szívek, számítók az elmék,
béke és barátság... Léthébe hullt emlék.
Viharfelhők táncát reszketi föld és ég,
villám ad múltó fényt s császár a sötétség.

Beteg minden ember, lelkünk, nem a testünk,
mert feneketlen mély, vak gödörbe estünk.

Sok zuhanó köpi maró mérgét másra
és magával rántja, hátha így lesz társa
a semmibe tartó, világtalan úton
– várhatja a sok pór, betegsége múljon...

Csillagvilág helyett csak neonlámpa ég,
szegény pilótát is eltemettük rég,
s alig akad hely, hol verset olvasnék fel,
ferde szemmel nézik, ki igazat versel,
s félek, az is biztos, gyűlölnének engem,
ha kitárnám nekik kendőzetlen lelkem.

Drága kicsi Herceg, tudom, neked ott jó,
otthonod a háromkráteres kisbolygó,
s odaköt legdrágább kincsed, kedves rózsád...
Tollam remeg, hogy e kérést címezem hozzád,
nem kérlek, könyörgöm: fogj be egy úrszellőt,
s hagyd el értünk újra B-hattizenkettőt.

Szükségünk van rád, a gyermek-jóságodra,
túl sok téren áll már Erisz úrnő szobra,
elfogytak a kedves, szépet rejtő szavak,
mindünk arcnélküli, csuklyás árnyékalak...

Rombold le a Nap ellen emelt falunk,
mert tenélküled mind sötétségbe halunk!

Taníts minket újra a szívünkkel látni,
tudjuk merre nőnek az értékek fái;
taníts türelemre, hogy ne legyen korlát,
s megszelídíthessünk mi is néhány rókát;
tanítsd meg a szépre a Föld rút lakóit
az igazat mondva, s nem csak a valódit!

Csillagoknak fényét gyűjtsd újra erőkre,
mint a lámpagyújtó, szívekbe, fejekbe
bölcesség és remény szikrájával íráj,
add hírül, a bolygón egy nap még lesz víg bál,
lássák, rajtad nem fog az ördögi fekély,
s emberek közt akad egy igazi személy.

Egyetlen reményem, soraimat zárom,
válaszodat pedig epekedve várom.
Ahogy köszöntötte Mannt József Attila,
nyolcvanhét évre rá úgy üdvözöllek ma:
gyere közénk, ülj le, mondjál mesét, sokat,
vigyen útra minket csillagküllős fogat!

*Békavartyogás
hőn áhitott csendemben –
vízparti sétán
(Kreischer Nelly)*

Tornai Xénia

Fénycsepp

*„... hisz egymás nélkül sötétben vagyunk” c. pályá-
zaton országos 1. helyezést nyert*

Soká görögtem cseppbe zárt sugárként
A szűzfehéren nékem szánt lapon,
Egy helyre lelmi, hol e tiszta, szent fényt
Világra hozva hátrahagyhatom.
S tekintetedtől, burka meg nem óvta,
Lobot vetett a szunnyadó parázs,
Mi ott lapult bár ezredévek óta,
De mégse szíthatott fel senki más.
Már akkor tudtad, el fogok majd jönni,
Midőn a tűz még nem gyúlt lángra itt,
És vágyva vágytad csókkal ösztönözni
Törékeny testem titkos vágyait.
Vagyok fotonnyi fényként semmi rész,
Ki véled Nappá teljesedni kész.

Török Nándor

Születésnapodra, avagy nyolcvannyolc...

(Baranyi Ferencnek)

Nyelcvannyolc éved ránk köszön,
s lásd, méltán köszönt versözőn.
Olyan folyam,

min evickél e nemzedék,
és érzi azt, hogy lenne még
tenni-venni

valód e dúlt földtekén,
mert kell az igaz költemény,
ahol csahol

hunyázkodó had ellened.
E falkát régtől megvted
te is; de hisz

közös barátunk (Dante ő),
ma ő sem lenne túl menő
szellem s jellem.

A vad vadont jól ismered,
ki szidta néped, istened.
Erény e kény.

Ezért is, ma jó példa vagy,
költők sora meg nem tagad
soha, noha

poéta mind csak az lehet,
ki hazát és nőt úgy szeret
szinte, mint Te.

Változó szélben életed
már hosszú rőffel mérheted,
s nekünk becsünk,

hogy gigász faként égig érsz,
s husáng-énünknek, mit ígérsz:
való Való!

S koronádból törünk ágnyit,
bennünk mag fakad, virág nyit
végül ékül.

Esőverésben tudja mind,
tisztá szándékkal ránk kacsint
merszed s versed,

mi maradandóbb ércnél is,
Horác't idéző szép fétis
sorod. Korod

nyolcvannyolc...(Számolj énvelem!)
...máshogy nézve két végtelen
jele, s eme

végtelenek közt mi tiéd,
a jövőbe száll mind ígéd,
tanítani!

*Mégis mit vártál?
Hatás, de ellenhatás –
birkajellemet?
(tm)*

Próza

Carl Astro (Wegenast Róbert)

Naplórészletek (befejező rész)

A művészet belső, megfoghatatlan tudatállapot. A falon túl születik. Leginkább az érzésekhez hasonlít, de mégsem az. Több is, más is. **Üzenet és felismerés egyidőben.**

Mint az általános relativitás vagy a quantumelmélet. **És olyan meghaladható is.**

Bartók, Einstein vagy József Attila között csak a szerszám különböző, az üzenet és a felismerés azonos.

Furcsa gondolat a huszonegyedik század hajnalán, hogy saját világegyetemünk van. **Számomra** a nap körülöttem kering, a föld alattam forog, New York tőlem van X kilométer távolságban, és még az orrom is előttem van tizenkét centiméterre. Nem ott vagyunk sem én, sem Te, ahol ez a mozgó és érző biológiai anyagtömeg van, hanem ott létezünk, ahol gondolkodunk, ahol a világunkat megélő központunk van.

Ahol az érthető életünk **középen lévő pontja van.**

És amikor ez a sem atomi, sem molekuláris, sem biológiai szinten nem létező pont arra kényszerít, hogy lerajzoljak egy mozgó, bioenergetikus gépet, egy fát vagy egy új Mona Lisát, akkor az anyagi világ leképzeletével üzenek a te anyagon kívüli világodnak. Animus – Animának.

És mikor az én a rajzom vonalai kódokat sugároznak, melyekkel én azokat feléd mutatva feltárulni, bezárkózni, megnyugtatni, felzaklatni egyaránt tudlak, akkor a papír tiszta mezeje a mély emberi, Harmadik Típusú Találkozások leszállóterévé vált.

(Itt megszakadt a Mester filozófiai fejtegetése.

Élt 1930. május 6 – 2019. nov. 22.)

Minden tiétek lesz.

Őrizzétek

Pincék mélyén,

Könyvek lapja között,

Szívetekben.

Így szeretném.

Nem sok, mit adok,
Csupán néhány
Szótlan érzés,
A nyugalom vágya,
Az egymásért való
Tiszta öröm,
A félelem nélküli
Egyszerű
Élet.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Frissen ácsolt keresztjeinket
Korbácsolt hátunkra véve,
Riasztó, vérző,
Csendes menetben
Hozzád vonulunk,
Isten fiaként ítélkezve
A még élő elevenek
S a zsarnok holtak felett.

(Via dolorosa, IV. és XIV. stáció)

Kovács F. István

A bombázó

Patrick Gautier természetesen tudta, hogy a németeknek végük. Ugyan a közelmúltban több alkalommal is kapott már hírt a szövetségesek partraszállásának biztosra jelzett napjáról, amelyek aztán mind hamisnak bizonyultak. Ám ő nem volt türelmetlen. Bizonyos volt számára, hogy AZ A NAP hamarosan eljön, és abban is szilárdan hitt, hogy a „boche-ok” veresége csak idő kérdése. Úgy gondolta hát, hogy őt már nem érheti meglepetés. Nem hitte, hogy talán mégis... Magányos tanyája nagyjából három kilométerre állt a tengertől, és valóban magányos volt, akárcsak ő maga, mióta felesége, Nicole, öt éve meghalt. Persze, itt Normandiában senki nem lehetett igazán elhagyatott, mert a kisebb-nagyobb birtokok közötti árnyas mélyutak összekötötték őket. A sok évszázados magas és széles „sövények” által közrefogott mezőkön legelők és gyümölcsösök, szántók, egy-egy szőlőskert biztosította tulajdonosainak a munkát és a megélhetést. Ilyenkor, nyáridőben – kora tavasztól egészen őszig – tehenek, lovak legelésztek, macskák és kutyák csatangoltak a dús takarmányt adó földeken, és majdnem minden olyan volt, mint békeidőben. Majdnem!

1944 júniusának első napjai viharos időt hoztak, de ötödikén estére csendesedett a szél, éjszaka pedig kitisztult az ég. Patrick mindig későn pihent le, ezúttal még az éjfél is ébren találta. Házának emeleti szobájában állt, és a nyugati eget fürkészte. Nem csalódott! Először a repülőgépek mély morgását hallotta meg, majd a légvédelmi lövegek hangját. A holdfényes éjszakában is jól látszottak a gépágyúk nyomjelzős lövedékeinek színes füzerei, melyeket figyelve hamarosan meglátta a közeledő gépek elmosódó árnyait. Csak jöttek és jöttek, lassan betöltve az egész égboltot, különböző kötelékek, különböző magasságokban. Legfőképpen a bombázók. A bombaszőnyeg valahol közvetlenül a parton kezdődött – legalábbis Gautier így gondolta –, és percről percre közeledett. A férfi szívesen nézte volna még a tűzijátékot, de amikor a kisebb, kétmotoros gépek, már egészen közel rakták le „tojásaikat”, úgy gondolta, jobb lesz lemenni a pincébe. Nem mintha félt volna, ám tudta, tizenkilenc éves fiának szüksége van rá. Pierre a Sorbonne diákja volt, és apja azt akarta, „amíg véget nem ér ez a cirкусz”, maradjon Párizsban! És a „cirкусz” csak most kezdődött!

A bombázás aztán lassan kelet felé húzódott, és amikor a hajnal szűrt fénye körülrajzolta a parányi pinceablak keretét, Gautier elfújta a gyertyát. Felsőhajtott, mert úgy érezte, hogy a tanya közelében és magukban az épületekben nem eshetett kár – bár volt néhány egészen közeli robbanás –, majd felballagott a kemény farönkökből faragott lépcsőn, és kitért a nehéz megvasalt ajtót. Az első, amit meglátott, valami függönyféle volt, mely a pincével szembeni kerítésre borulva selymesen fénylett a pirkadatban. Az összekuszálódott kisujjni vastagságú zsinórokat látva azonnal rájött, hogy ez egy ejtőernyő! Rádásul „utasa” Patricknak háttal mellette állt, és a kerítésen túli mezőket nézte. Leeresztett jobb kezében cigaretta füstölgött, és úgy ácsorgott ott, mintha egyedül lenne a világban. Percekig álltak mozdulatlanul mindketten, aztán a lány megfordult, és anélkül, hogy bármilyen érzelmét látszott volna arcán, a megrökönyödött férfira nézett, miközben mélyet szívott cigarettájából. – Hol vagyok? – kérdezte hibátlan francia kiejtéssel, mialatt eldobta a füstölgő csikket, és rátaposott. – Hát... Franciaországban – nyögte ki Patrick, mire ő halványan elmosolyodott, s ekkor a férfi zavartan hozzátette:

– Normandiában... Patrick Gautier birtokán. Üdvözölöm minálunk – folytatta angolul, mert hiú módon restellte zavarát, és mert meglátta a pilótaruha bal karján az amerikai zászló kicsinyített mását. Bár nehezére esett, megpróbált ő is mosolyogni, és közelebb lépve kezét nyújtott.

– Jessica Townsend – viszonzta a kézfogást a „vendég”.

– Hadnagy – tette még hozzá. A teljes pilótaöltözék nem sokat árult el nőiességéből, *csupán* rettenetesen *kihangsúlyozta*! Patrick férfi volt! És biztos volt abban, hogy ilyen bájos arcot nem sokat látott. Pilótában meg pláne!

Mióta Nicole „elment”, nem tudott nőre nézni. Negyvenkét éves volt még, de valahogy koros vénembernek érezte magát. Nem fizikailag, lelkiileg! A szomszédos tanyákon nyaranta gyakran fordultak meg olyan vendégek, akiket Normandia kies vidéke és a tenger csalogatott ide, s közöttük mindig akadt néhány magányos, csinos teremtes, de Patrick teljesen közömbös volt irántuk. Még olyankor is, ha némelyikük elég nyilvánvalóvá tette közeledési szándékát. Tudta magáról, hogy jóképű, vonzó külsejű férfi, csakhogy nem érdekelt. Azt is tudta, hogy mélyen ülő sötét szemei, szomorkás tekintete, enyhén öszülő hullámos barna haja, ritkán megnyíló mosolya mind olyan jelenséggé teszik, melyek részvétet, gondoskodni akarást, és talán mélyebb vágyat is ébresztenek a magányos nőkben.

Igen. Mindezt jól tudta, ám lelkében bezárult egy kapu, és a kulcsot magával vitte az az asszony, akinél jobb *embert* és szebb *nőt* nem ismert! Úgy érezte, már csak a fia tartja életben őt.

Ezen a napon azonban megváltozott valami! Pontosan akkor, amikor a pincéből kilépett, és az amerikai lány tekintete találkozott az övével. Valójában semmi mást nem látott belőle, csak a szemét, melyben egyfajta megfogalmazhatatlan érzés, talán kicsi kíváncsiság és hihetetlen mélység bujkált. Na és az ajkát, amit nem tudott – nem is akart – semmihez sem hasonlítani, csupán némi ígéretet sejtett a szelíd puha ívekben. A hangja is érdekes volt – lágy és kissé rekedtes, de mindenképpen vonzó. Igaz, Patrick nagyon ritkán hallott mostanában bármilyen női hangot...

Mindezeket önkéntelenül gondolta végig, mialatt az ejtőernyőt összenyalábolták, és ő megérezte a lány illatát is, melybe benzin, dohány, valamiféle füst szaga keveredett, de amelyet mégis talán jázmin és valamiféle kesernyés fűszer bódító aromája uralt. Kicsivel

később aztán bementek a házba, és a férfi megnyugtatta Jessicát, aki alaposan körülnézve arról kérdezte, mikor szoktak errefelé németek járni?

– Errefelé nem szoktak németek járni – mosolyodott el Patrick. – Miért, szeretne megtámadni néhányat? Mert gondolom, azért jött.

– Hm. Nagyon vicces – fintorodott el a lány. – Bezzeg, amikor meglátott, jól bejiedt, mi?

– Csak meglepődtem... Nem minden nap esik be a kertembe egy pilóta. Főleg nem nő! Kér valamit enni vagy inkább kávét, teát? – mutatott helyet Patrick a vaskos tölgyfa asztalnál. Jessica teát kért.

Mialatt a férfi a tűzhelynél tett-vett, a lány megszabadult hosszúszerű kesztyűitől, majd fejtetőjét is levette, és a bőrdzseki cipzáráját lehúzza beleborzolt rövid éjfekete hajába. Közben a férfit nézve arra gondolt, hogy bizony ő maga is meglepődött, amikor a pinceajtó kinyílt, és megpillantotta ezt az idegen embert. Most, ahogy nézte szikár termetét, kimért mozdulatait, eszébe jutott az első pillanat, meg az, hogy nem annyira meglepettnek, inkább szomorúnak látta őt. Eddigi életében nem volt még férfi, aki igazán érdekelte volna, de ez a francia, ez a szomorú tekintetű francia elkezdte érdekelni.

A tea közben elkészült és Patrick a lány elé rakta a gőzölgő poharat s egy kis tányér kekszet, majd leült vele szemben. Jessica belekortyolt az illatos teába s közben a két kezében tartott bögre pereme fölött a férfira nézett, mint a gyerekek.

– Na, így azért egészen más – mosolyodott el halványan Patrick.

– Mármit?

– Hát hogy könnyített a „felszerelésén” – válaszolt a férfi.

– És mennyiben más? – emelte szájához a poharat Jessica.

– Többet láthatok magából – dőlt hátra Patrick.

– Hm... Maga most flörtölni próbál velem? – vonta fel szemöldökét a lány, de a szeme mosolygott.

– Én?! Ugyan már! Egy magamfajta vénember egy vonzó fiatal hölgygel... aki ráadásul belebombázott a krumpliföldembe?!

Ezt már nem lehetett kibírni nevetés nélkül, és Jessica hátrahajtott fejjel hosszan, felszabadultan felnevetett. Mindketten tudták, hogy ez a nevetés elszabadított valamit. És nem volt már többé érdekes, hogy háború van! Nem számított, hogy ezt a két embert egy óceán

akarja elválasztani. Kit érdekelt, hogy húsz évnyi különbség próbál közéjük állni?!

– Dehogyan vagy vénember, te kótyagos, szomorú francia – szólalt meg halk, szelíd hangon a lány –, és az asztalon átnyúlva puhán megfogta a férfi kezét.

Petrovics Kornél

Hamzsabég tanítója

Ez nem mese. Ez igazi valóságos történet. Azért hozom köztudomásra, hogy okuljanak belőle a ma élők, ne forduljon elő többé a következő eset. Teszem azért, hogy rettenetes példa legyen befejezett tényekből, hasson könnyelmű községek számára.

Valamikor régen, az ország közepén, egy aprócska településen, Hamzsabégen, volt egy iskola. Ide járt az összes gyerek. Itt tanított János, a fiatal és tehetséges tanár. Lelkesen, szeretettel foglalkozott a gyerekekkel. Nem melleleg imádta a zenét, folyton dúdolgatott. Gyakran hallották az utcán elhaladókat a tanteremből kicsengő dallamokat. Elvárásolta a gyerekeket, de még a felnőtteket is.

A világ egy picit szebb lett, ha János mosolygós, muzsikával átítatott arcát látták.

Ám Hamzsabégen nem minden volt ilyen idilli. A községi bíró és fiskális társa, egy a városból érkezett ügyvéd az emberektől adóként a község részére beszédett pénzt magukra költötték. Hatalmukból adódóan megpróbálták minden bevételt, forrást ellopni a maguk gazdagodására. Amikor már meglovasították az utakat és a templom felújítására félretett pénzt, akkor azt találták ki, hogy amit a helyi családoktól beszédtek a gyerekeik tanítására, azt a pénzt nem fizetik ki a tanárnak, inkább maguknak tartják meg. Ezért amikor a kifizetésre került volna a sor, ígérettek Jánosnak, a tanítónak mindent, hogy ekkor meg akkor kap fizetést, de valójában eszük ágában sem volt törleszteni az adósságot.

János tehát hiába várt a neki megígért fizetésre. Pedig minden nap lelkiismeretesen tanított, de pénz nélkül élt, és már nem tudta, hogyan folytathatja tovább. Csak egy szobát kapott az iskolában, ahol eléldégt, tüzelőt, hogy fűtsön a hidegben, és pár falatot, hogy

ne haljon éhen. Újra és újra elment a bíróhoz, és kérte a jogos jussát. De a bíró mindig mást mondott. Hol azt mondta, hogy

„hamarosan megkapod”, hol pedig elterelte a beszélgetést. A bíró és az ügyvéd valójában azonban már rég elköltötték a tanár pénzét. Tudták, hogy minél többel tartoznak neki, annál inkább rájuk szorul, annál jobban ki van nekik szolgáltatva. Ravasz, gonosz módon, egyre inkább hitegették, kihasználták, a háta mögött kinevették.

De az évek teltek, és János élete megváltozott. Szíve választotta, a falu legszelídebb lánya, Jozefa, a felesége lett. Hamarosan megszületett az első gyermekük is, többé nem csak magáért élt. Már nem elég, ha ő maga nélkülöz, a családjáról is gondoskodnia kellett. Egyre üresebb lett a kamra, nem maradt más választása, megint felkereste a bírót, ezúttal határozottabban, mint valaha.

– Bíró uram, nem húzhatja tovább! – mondta komolyan. – Hét hosszú éve már, hogy tanítom a gyerekeket, de egyetlen garast sem kaptam érte. A családomat nem hagyhatom éhezni. Ha nem fizeti ki az elmaradt béremet, kénytelen leszek pert indítani a község ellen. És ha továbbra sem változik semmi, el is hagyom Hamzsabéget.

A bíró kövér arca meg sem rezzen a bajsza alatt, de János egyvalamit tudott: most már nem hátrálhat meg. Meg is ígérte a bíró uram Jánosnak, hogy az összeg maholnap kifizetésre kerül számára.

Aznap este a bíró uram és a prókátor ügyvéd társa összegyűltek egy sötét sarokban.

– János a fizetését akarja – kezdte a bíró halkán, miközben a borospoharát forgatta. – Azt mondja, perbe fogja a községet. De szerintem nem mer megtenni ilyen nagy lépést. Nem hagyhatja veszni az elmaradt bérét, túl sokat kockáztatna. De mi van, ha mégis megteszi? – kérdezte. – Ha tényleg a törvény színe elé viszi az ügyet?

Az ügyvéd elmosolyodott:

– Akkor sem lesz gond. Egy per évekig húzódhat. Addigra mi már rég más pozícióban leszünk. Ki fog akkor már minket számon kérni? Különben is, a község tartozik neki, nem mi személyesen. A falu pénze fogyott el, nem a miénk. János hiába próbálkozik. Nincs mit elvenni a községtől. Csak adósság maradt, semmi más.

Így fundáltak a sötét sarokban. Eldöntötték, hogy nem fizetnek semmiképp.

Teltek-múltak a napok, de János a lelkiismeretes munkájáért csak nem kapta meg a jussát. A bíró úr csak ígéretett, a pénz pedig sehol sem volt. Úgy döntött hát a tanár, hogy nem beszél már a szájhős bíró urammal, felmondott az iskolában, fogta magát s egész pereputtyát, és elköltözött Hamzsabégről. Nem kért, nem könyörgött. Elhatározta, hogy új életet kezd ott, ahol megbecsülik a munkáját. Rögvest beadta a keresetét is a tisztelt bíróságnak, és megindította a pört az elmaradt fizetése miatt a községgel szemben.

A nép megdöbbsen, amikor meghallotta a hírt, hogy János, a főtanító elment. Nem tudták elhinni, hogy az az ember, aki évekig a gyerekeiket tanította, aki mindig mosolyt csalt az arcukra, akinek a dalaival a hétköznapiak is szebbek voltak, egyszer csak fogta a családját, és eltűnt a faluból.

Sokan a fejüket csóválták, és halkán susterogtak az utcán.

– A bíró úr miatt ment el – mondta az egyik asszony.

– Hát persze, hogy miatta – felelte egy másik. – Nem fizette ki szegényt.

– Tolvajok ezek mind! – szólalt meg egy harmadik.

De a legnagyobb meglepetés akkor érte a falusiakat, amikor megtudták, hogy János nemcsak elment, hanem be is perelte Hamzsabéget! Az emberek döbbenet hallgatták a hírt.

– Per?! – kérdezték egymástól. – Micsoda szegény!

A hír a bíróhoz és a prókátorhoz is eljutott. Mikor meghallották, csak legyintettek, aztán jót nevettek az egészen.

Teltek-múltak az évek Hamzsabégen. Jánosról senki sem hallott semmit. Mintha a föld nyelte volna el. Találgattak, vajon hol lehet, és mit csinálhat, de senki sem tudta biztosan. A bíró és a prókátor azonban csak vállat húzott, nem érdekelte őket. Magabiztosan éltek tovább a mindennapjaikat, hiszen a perről alig érkezett hír, maguk is szinte elfelejtették már.

Négy év telt el, amikor végül a bíróságtól megérkezett a döntés. Az elmaradt apanázt kamatostul ki kell fizetni Jánosnak! A bírósági ultimátum 15 napon belül végrehajtandó! A viszketeg természetéről eléggé ismeretes ügyvéd úr persze ezt nem hagyta annyiban. Az ítélet ellen rögvest benyújtott egy semmisítő panaszt, ám a bíróság rövid időn belül elutasította azt, és ismét felszólította a községet a fizetésre.

Összedugta hát a fejét a virilista grénium, hogy mitévők legyenek. Pénz sehol, a pénztár üres, a községnek egy árva fillére sincs. Sajátjukból visszafizetni? Ugyan, azt mégsem lehet! Tanakodás után arra jutot-

tak, hogy nincs más megoldás: a vármegye házához fordulnak. Az ítéletet lobogtatva előadják hát, hogy a község nagy bajban van, és szégyenszemre csödbe megy, ha nem kapnak segítséget. Kölcsönt kérnének, hogy kifizethessék Jánost, és elkerüljék a nagyobb botrányt.

A vármegye megadta a kért összeget, hogy az kerüljön kifizetésre János számára, de figyelmeztettek egyben a jövőbeni felelős gazdálkodásra is. A pénz futárral meg is érkezett a község házába a bíró keze közé. Jelen volt az ügyvéd úr is az átvételnél. Ahogy egyedül lettek a szobában, az asztalon lévő aranyforintokra néztek, aztán kapzsin egymásra mosolyogtak. Túl nagy összeg volt ez a hét év elmaradt fizetés ahhoz, hogy ne essenek kísértésbe. Eldöntötték, hogy elfelezik, zsebre teszik a pénzt, és nem adják oda Jánosnak. Úgyse tudja behajtani rajtuk, hiszen a községnek nincs egy lyukas garasa sem. Az angolvérű kupaktanács még a füle hegyét sem billentette a bíróság ítéletére és a vármegye figyelmeztetésére.

János viszont, ahogy a 15 napos határidő lejárt, és a pénzhez nem jutott, jelezte a méltóságos hatóságoknak, hogy a restancia nem teljesített. Az aláírt határozatot is mellékelve levélben értesítette őket, hogy a község nem tartotta be a bíróság által előírt kötelezettséget, és nem fizették ki neki a megítélt összeget. Végrehajtást eszközölt a hatóság a község ellen, és mivel más vagyon nem volt, lefoglalták a község házat. Nézett ám a nép. A hatóság nem tehetett mást, mint hogy árverésre bocsátotta a község házat. Az értéke tízszer annyi volt, mint János hét évi bére, de mivel más vagyontárgya nem volt a falunak, nem volt mit tenni, kótyavetyére került az épület.

Az árverésre tavasz közepén, egy délelőtt került sor. A kikiáltási ár a becsár, melyen alul az első árverés-kor az árverésre kitűzött birtok nem fog eladatni. De nem is licitált senki, ajánlat nem érkezett. Nem akart senki vásárolni magának egy egész község házat, mit kezdjen vele? Ezért midőn nem jelentkezett vevő, a bölcs hamzsabégi kupaktanács a bíróval az élen most jóízűt nevetett a markába, hogy kifumigálták a világot meg a bíróságot, mert egy község háza a ménkönek sem kell.

Eljutott ez a szomorú hír Jánoshoz is. Hogy juthat így pénzéhez, ha nem kell senkinek a község háza? Egy ötleten kezdett gondolkodni, hogyan is járhatna túl a léha erkölcsű bíró és ügyvéd eszén. Nem lehet, hogy győzzön ez az igazságtalanság. Nem lehet, hogy mindig a kisembert semmizik ki. Így tanakodott.

Eközben a hatóság újra kiírta a megismételt árverést, mivel az első fordulóban senki nem licitált. Kikiáltási ár a becsár, azonban ezen második árverésen az eddig körülírt ingatlant becsáron alul is fognak eladatni, töredékáron is ha kell! A második kótyavetye egy hónappal később már májusban volt egy pénteki napon délelőtt 9-kor. A bíró és az ügyvéd urak mosolyogva vártak a községháza előtt. Úgy gondolták, hogy most sem lesz senki, aki megvenné az épületet.

– Kinek kellene egy községháza? – mondták egymásnak, és már előre örültek annak, hogy nem lesz miből levonni a hatóságnak a tartozást. Ahogy viszont az árverést kidobolva megkezdék, érkezett egy hosszú fekete kabátba és kalapba burkolózott magas, szikár ember. Az arca sem látszódott, mert nagy szőrzetű szakállt viselt. A bíró közölte a községháza kikiáltási árát, mire az ismeretlen úr jelentkezett, hogy szeretne ajánlatot tenni. Meghökkenetek a hatalmasok. A fekete kabátos férfi a becsült ár tizedét ajánlotta az épületért. Az összegyűlt falu apraja-nagyja előtt nem volt mit tenni, a bíró uramnak el kellett fogadnia az ajánlatot, mert más jelentkező nem akadt, és a második árverésen már a becsült érték alatt is megkötésre kerül a kótyavetye. Döbbenetükben leesett állal hirdették ki a győztest, aki tizedáron megvásárolta Hamzsabég községházát. A férfi ekkor levette a kalapját és a földig érő kabátját. Majd nem kis megrökönyödést okozva lecsatolta a szakállát is. Nem hisz a szemének a nagyérdemű, lássatok csodát, a János tanító úr volt az. A gyerekek ujjongva kiáltottak fel, ahogy felismerték régi tanárukat. Ily szégyenbe esett a falu. A község újra kölcsönért folyamodott a várhegye házához. Most már azért, hogy a községházát vissza tudják vásárolni Jánostól. A hatóság az előzményekből okulva már rögtön a tanítóhoz küldött, neki fizették ki közvetlenül az eltékozolt községháza árát. Nyomozás kezdődött a tolvajok után. A bírót és az ügyvédet lefoglák, és hosszú évekre a tömlőcbe hajították. Így járt túl a tanító az öt dézsmáló hatalmaskodók esze felett. Így kapta meg végén a bérének tízszeresét. Úriasan éldegélt innentől családjával, amíg meg nem holt. Na hát, ez esett meg. „Becsület és eszély, de bolonddá tettek titeket Érden! Megérdemli-e ez esztelen tömeg a szabadság, az alkotmány áldásait, melyekkel önkárára eszeveszetten visszaél?! Nem kellene-e a morális megvetés ostorán kívül, még vasvesszőt is húzni az ország érzékeny oldalára, mely önmagának sirt ás, és a hazának szégyent hoz?!”

Gránár János emlékére a jelen kor lakóinak.

Tóth Lászlóné Rita

Találkozás

Nem volt szükségszerű a találkozás vele. Tudtam, hogy hol van, ki is kerülhettem volna. Eredetileg így is terveztem, de aztán mégiscsak vonzott a kíváncsiság.

Éppen csak rápillantok, és megyek tovább, hiszen ahogy a mondás tartja, jóból is megárt a sok.

Ebben a korban talán már nincs is rá szükség vagy legalábbis sokkal kevesebbre. Megértem, meg akár el is tudom fogadni, de mit csináljak, ha szeretem. Örömet okoz. A bánatot és nehézséget az élet úgy is kérészerűen osztja. Rossz hírek, itt fáj, ott fáj, a szomszédban még mindig dúl a háború, etcetera.

Mindegy. Éppen csak megnézem.

Aztán azt vettem észre, hogy túl sokáig bámulom. Remek látványt nyújt.

Fiatalos, egészséges és szép. Épp olyan, amilyennek szeretem. Csontos, de nem az a robosztus, épp csak annyira, hogy tartása legyen. Ennyi kell.

Tetszik, de erős jellem vagyok, ezért ellenállok. Itt fogom hagyni, szó nélkül megyek tovább. Találkozom ezzel, azzal, új hatások érnek, és akkor könnyebb lesz lemondani róla.

Ezt teszem, de mégis, szinte érzem az illatát és az ízét, amint kirántva még melegen, csak úgy egymagában megeszem. Jó, majd sor kerül a köretre is, hiszen nem vagyok válogatós, de a frissen sült rántott karajnak nem tudok ellenállni.

Mégis veszek négy vékony szeletet.

Cserni András

Napló egy diáknóteszban

Hétfő

A szobámban ismét egyedül vagyok
 – lassan megszokom. Talán az én vágyaim túl
 nagyok
 erre a világra, ehhez az élethez.
 Nem tudom – újfent –, ő mit érez,
 de engem már kiismerhetetlensége,
 nem is merülök alá benne, inkább felírom az égre
 (miután e rongyos lapra is lekörmöltem
 és elképzelt kardomba dőltem)
 a gyászbeszédet, mellyel a verset temetem
 – hűlő, magára hagyott, szomorú tetemem.
 Igen, enyém, mert én még görcsösen
 igyekszem átsegíteni végtelen életem
 úgy, amilyen volt: szabályos, rímektől gazdag;
 mert most: szűzlány, kit gyalázott egy egész
 hadosztag...
 De lám: elbukok jómagam is,
 szavam kétszínű és hamis,
 mert van rím, de nincs ritmus, szabály...
 Annyit érek, mint egy düledező hodály,
 hát legyen e szertartás rövid, zord és nyers:
 Meghalt a vers! Éljen a vers...

Kedd

Tegnap temettem. Ma gyászolok.
 Könnyeim tavaszi záporok
 – lennének, ha lennének.
 Néma a ház, nem szól ének.
 Pedig meg se halt, csak átalakult:
 a fönix felgyúlt, hamva a földre hullt
 s újjászületett kicsit másként.
 Miért siratok egy élő lényt?

Szerda

Ma sokan jöttek vendégségbe hozzám.
 Éjjel érkeztek s távoztak – ha
 nalban a magány köszönt rám.
 Régi ismerősök – nem tudom, honnan...
 Hegedő emlékek – sokan, nagyon sokan...
 Locsogtak, fecsegték s múltból és jelenről,
 öröm, harag, közöny süttött egy-egy szemből,
 s láttam ott egy arcot – nem szólt, csak nézett,
 mint eltévedt levélre a sosemvolt címzett,
 majd mosolygott és eltűnt. Én meg maradtam
 zakatoló szívvel a csak gondolt szavakban...

Diákoldal

Csütörtök

Ólom a súly, a titok, mit egymagam cipelek
 fogcsikorgatva. Csiklandoznak a könnyek.
 Nem vallhatom be élőnek, bevallom hát a
 papírnak,
 kire régtől rettegő vallomásokat írnak.
 Legnémbább tanú, szenvtelen barát,
 a teher egy részét, kérlek, vedd át!
 Szavak nélkül szólok, máshogy nem lehet,
 szótlán szóból álljon itt e szív-szelet:
 nem csak verset temettem, nem őt sirattam,
 hanem azt, mi elillant – de nem miattam...

Péntek

Ma újra láttam. Örömmel vegyült bennem a kín.
 Torok szorult, szív szaltózott, feszült izom és ín,
 mert féltem. Rettenetesen féltem,
 hogy elvesztem, minek elérését reméltem...
 Épül valami. Híd, ház, fal?
 Nem tudom. De kételkedés komisz férgé lassan
 felfal.

Szombat

Eddig és ne tovább. Bátor leszek végre,
 és neked mondom – két szemedbe – mi és hogy
 tart égve:
 a verset most nem gyászolom, az csak kifogás
 volt,
 nem amputált versláb miatt itta könnyem a Hold,
 nem ismerős költők kerestek álmomban.
 Ami igazán gyötör, az a Kimondhatatlan.
 Nem mondhatom, félő, hogy rombolnék vele,
 megcsapna, jaj, mindkettőnket Boreász szele...
 Mártírságom nem kérted, mégis vállalom,
 mert becsületelem s emberségem nyugszik
 vállamon
 – ólomsúllyal. S rogyadozok,
 bocsátsd hát meg: **tiédek** ezek a sorok,
 s csak a tiéd – ne értse más – e pár szó, mi itt áll:
Je te chérie beaucoup, mon étoile...

Vasárnap

A szobámban még mindig egyedül vagyok,
 szóltam, s most választ várva pár sort itt hagyok:
 ki legbelső titkát adja ki, semmije se marad
 – csak a remény, hogy egy nap rózsát s babért
 arat...
 Vélem vagy nélkülem – a döntés a tiéd,

csak könyörgöm, fontold meg! Mielőtt azt
hinnéd,
nem árt nekem, ha belőlem elvonnél,
tévedsz. Mert ember a költő is – emberebb az
embernél...

Kállay Gyopár

Ilyenkor kong az élet.
Az üresség hangja.
Megáll minden, fáj bármit tenni.
Még a lélegzetben sincs levegő,
a sóhajokban fájdalom,
elhálnak az érzések.
Kong az üresség.
Feketedik.
Tehetlenség.
Olvadó hóval fedett háztetők.
A deres gallyak
üveg-bánatukkal sem tudnak mozdulni,
az ónos fellegek
összenyomják a fát és a madarat.
Moha-gubancok lógnak a kéregről,
melyben úgy perceg a holt szű tora,
mint nászi éjjelen elköltött utolsó vacsora.
Hamuvá dermed a hó,
mi ráfagyott az odvak szén-émlékezetére
mikben elevenen lángol a perzselő nyári pirkadat.
Csömörlött dióban megrohadt a bél.
Húzza a föld, de lám,
haláláért nem jár babér.
A gyárkémények belevesznek a semmiségbe.
Nincs ereje a füstnek.
A lucok belekapnak a gyér ködbe,
koronájuk eltörik,
íves tányér-talpak kifordul a göröngyből,
hajszálak meredeznek a korhadás irányába.
Mégsem történik semmi.
Alázatos az elmúlás.
A hullahegy öle.
Oly bűz ez, mit nem szagolt csak az,
kinek bomló szíve helyén
összeroppant az idő.
*
Elmúlik egyszer még Isten is.

Pásztor A. Bianka

Lavina

A hevesen érkező örvény
Elmossa testemet
A követhetetlen törvényt
Gúzsba köti kezemet

A lépésről lépésre élő nyomorékot
– aki a tükörbe nézve fogad –
Elfedi a hozam; az összes hordalékot
Nyakamba adja, mondván: hozzád

S én a feltétlen hűségem jeléül
Vállamra veszem a terheket
A kiszáradt, jéghideg száj elkékül
Ahogy elhagyom az emlékeket

Hisz agyamban interferenciák
Idézik elő az elengedhetetlen felejtést
Idegen eszmék érkeznek, csábító nihilisták
Tagadják az értelmet, szidva a keresést

Mely meghatározza próbálkozásaim
Miszerint a szürkeség helyett
Színek tarkítsák napjaim
S találjak értelmet a szenvedés helyett

A kiosztott feladat teljesítése végett
Meg kell tanulnom értékelni a kedvességet
Átlátni az őszinteséget, szívem mit érzett
Amikor a teher miatt hátrahagyta az elveszettséget

Meg kell mutatnom mindannyiuknak
Miért van súlya a felemésztő szavaknak
Nem számít, hívjanak csak hazugnak
De muszáj lesz látniuk két orcáját Janusnak

A múlt semmiből lett semmivé
– Azonos úton ballag a jövő –
A jelen talán mindkettőt elvinné
Ha a semmi nem lenne olyan önző

De a szavaimmal megpróbálom felnyitni szemeid
Melyeket oly görcsösen tartod zárva
Nem győzlek meg, hogy fölöslegesek terveid
Csupán elsuttogom, tartsd tárva
Nyitva azokat a zárt szemeket s szíved

Ne láncold le vas bilincsekkel
Nem kell, hogy legyen hűséges híved
Ha megáldod elméd kilincsekkel

Engedve, hogy a kíváncsi tekintetek
Óvatosan betekinthessenek
Hogy a félve őrzött érzelmek
Ne rohadjanak, helyet adva a rettegésnek

Mely vörösre festi a szürkületi eget
Vért könnyezve a megoldáshoz vezet
Mindaz, mitől lelked eddig rettegett
De most látom a felém nyújtott kezét.

Érd, VMG, 10.oszt.

Móczár Csaba rovata

Kedves versem

Mottó:

*Ki tudja, miért szeretek úgy egy kedves verset, hogy
százszor is elolvasom...?*

(Bradányi Iván)

Lenka Kuhar Daňhelová A dolgok rendje

Négy-öt éves vagy,
apád épp ráültetett
a begyújtott kályhára.
Fürdés előtt, pucéran.
Kimagyarázod a szórakozottságát.
Hogy káromkodik és megüt,
azért van, mert megijedt
a sírásodtól. Nem tudod,
melyik fáj jobban.
Mostantól úgy gondolsz,
hogy az, akit
a leginkább szeretsz,
elkerülhetetlenül
bántani fog.
Hogy a te
dolgaid rendje
már csak ilyen.
(Fordította: Vörös István)

Amikor először olvastam ezt a verset, megdöbbenett.
Amikor másodszor, akkor elszorult a szívem, és a tor-
komban dobogott. Amikor harmadszor, akkor édes-
apaként arra gondoltam, Jézusom, hogyan lehet, hogy
van, ahol így nőnek fel a gyermekek!?

Persze nem vagyok naiv vagy álnaiv, és igen, tudom,
hogy ez a jelenség létezik. Mégis megborzongtam.
Szembesülni így ezzel a valóságos ténnyel a versen
keresztül – megrázó élmény.

Az Egy asszony illata című film (egy remek remake)
jelenete jutott eszembe, jelesül Al Pacino, illetve a
filmbéli szereplőnek, Frank Slade alezredesnek a
monológja, amikor a bigott és vaskalapos elnyomók-
ról, zsarnokokról beszél, és arról, hogy ő látott már

harctéren megcsonkított fiatal testet, ami szörnyű, de nincs szomorúbb látvány, mint egy megcsonkított fiatal lélek...

Ennek a versnek is hasonló az üzenete, csak más kontextusba helyezve a test és lélek bántalmazását, megcsonkítását.

Borzongató mélységgel és fájdalmas plasztikussággal jeleníti meg a költőnő ebben a versében a családon belüli, a gyermekkel szembeni erőszakot, elnyomást. Az alattomos, a szinte soha tetten nem érhető abúzust. A gyengébbel szembeni fizikai és lelki terror gyakorlását, melyet súlyosbít, hogy egy gyermek ellen követ el a tulajdon édesapja.

Nem tudom, hogy a költő személyes élménye-e ez, ennek direkt nem jártam utána, így is túlságosan felzaklató „arcnélküliségbe” burkolva a tett.

A vers rövid, és megrázó erejű. Nem is lehet tán részekre bontani, mert egyetlen megbonthatatlan „fájdalomegységbe” tömöríti egy gyermek minden szenvedését és értetlenségét azzal szemben, ami itt történik vele.

Megrázó, ahogy a bántalmazott, ugyanakkor az apjától függő és kiszolgáltatott viszonyban lévő aprócska gyermek átéli ezt a rémtettet, amit az apa elkövet rajta.

Nem is érti, miért teszi ezt vele az apja.

És persze, fáj neki a kályha melege, és felsír. Még ezért is büntetést kap. Nem érti. Nem érti az apját. Akit ő szeret. Akiben bízik. Akire felnéz. Mi történik itt?

Nem érti, de megmagyarázza magának kisgyermeki értelemmel és hatalmas ösztönös, gyermekien tiszta és ártatlan érzelemmel.

Felmenti apját, felmenti a bűnöst. Magát okolja inkább. Mentséget keres apjának a tetteire. A miértjeire. De továbbra sem érti. Csak elfogadja. Végül megszokja.

Hisz „a dolgok rendje...” már csak ilyen.

Majd ezt a feloldhatatlan elnyomást hordozza tán magában egész ifjúságában a felnőtté válásig, ahol a lelke nem egy egészséges felnőtté lesz, hanem egy önbizalomvesztett, sérült ember válik belőle, aki félelemben éli le életét e rettenetes élmények hatására.

Figyelemfelkeltő, ébresztő ez a vers, hogy bizony a zsarnokok köztünk vannak, és ha csak szikráját látjuk ennek bárhol felbukkanni, főleg a gyerekekkel szembeni erőszaknak, akkor azt csírájában oltuk el, hogy ne lobbanjon lángra, hogy ne legyenek bántalmazott gyermekek és megcsonkított fiatal lelkek, akikből lelkibeteg felnőttek válnak.

Mert a gyermek a jövő. Szent és sérthetetlen kis emberkéik ők. S ha a lelküket, testüket megsebzí valaki, akkor elveszett felnőttekké válnak, akik ugyanúgy védtelenek maradnak a világ aljasságaival szemben, mint ott és akkor ötévesen egy eldugott kis szobában sunyi és alattomos kínzójukkal szemben...

Ez a jelenség egyénre és a társadalomra is további veszélyt és önveszélyességet rejt magában.

Ismét egy Al Pacino-film üzenete jutott eszembe, a Keresztapa szállóigévé vált mondata: „Ezen a világon a legnagyobb kincs a gyermek. Minden vagyonnál, hatalomnál többet ér.”

Őrizzük hát ezt a kincset, és szeressük, óvjuk a gyerekeket!

Ahogy Goethe írta: „Adjunk nekik gyökereket és szárnyakat”.

Gyökereket, hogy identitást kapjanak, és szárnyakat, hogy szabadon repülhessenek vágyaik és céljaik elérése felé, hogy önmaguk lehessenek...

Szülökként vagy csak egyszerűen felelősségteljes felnőttként ez nemcsak kötelességünk, hanem egy magától értendő szent küldetés is.

1. A Kiterjesztett szárnyú rétisas

Móczár Csaba

Itt vagyok hon, ez az én világom,
mint börtönéből szabadult sas lelkem,
ha Magyarország végtelenjét járom.
Bércre hálok, és völgybe szálllok,
hol kedv és öröm röpkedtek,
s víg esztendőt hozok rátok,
– szűnjön átok – addig repkedek...!

Nagy-Rakita Melinda

Hódító erő

sasszem bűvöletében
egérhad remeg -
szabad szélben szárnyalok
uralom a kék eget.

Szabó Aida (Jampa drolma)

Már fészkére száll
hős levegő királya –
örvényt lovagolt

Pálné Onódi Judit

Vad szelek lovagja
Madarak bátor királya
Kitárt szárnya az eget uralja
Állatokat kerget szeme villanása
Fészkében esdve várja
Pelyhes gyöngé fiókája

KÉP – VERS

Cserni András

Röpült a Sas a víztükör felett,
karmai közt fenyőágakat vitt.
Lentről ludak nevelték, gúnyolták:
Vacak gallyakkal mit akar ez itt?
Röpül a Sas most is rendületlen,
viszi tovább büszkén az ágakat,
bár egyre vadabbul szidalmazták:
Természet bolondja, hordd el magad!
Röpülj, te Sas, amíg lehet, míg tudsz!
A ludak egy nap utánad szállnak,
hogy halra cseréljék ágaidat,
vagy odalökjenek Földanyának.

2. Halászó jégmadár

Móczár Csaba

S amerre zúgnak habjai
Tiszának, Dunának,
jégmadár is arra száll,
míg halat
s jövődöt nem talál...

Nagy-Rakita Melinda

Csillámló cseppek
kábulatában játszik
élet és halál –
eggyé válunk te és én
pikkelyillatú nyárban

Szabó Aida (Jampa drolma)

Már ne ficáncolj
pergő gyöngyszemek között –
jégmadárcsőrben

3. Lepkék

Móczár Csaba

Hernyó – báb – pillangó
Télből nyár illanó
Balsorsból víg esztendő
Transzformatív jövőendő

Nagy-Rakita Melinda

Édesbús nyarunk
nektárízű csókjait
megőrzöm télre –
elszáradt virágokon
színes szárnyaink nyoma

Szabó Aida (Jampa drolma)

Lila illatú
kis bogáncscsodák csalták
táncoló pillét

4. Táncoló seregélyek

Móczár Csaba

Új rablói vannak a nyárnak,
szelídülnek a héjaszárnyak.
Áldd meg, Isten, a magyart,
kit vészek hányának,
hogy tudjon örülni
a seregélyek táncának.

Nagy-Rakita Melinda

Bársonyszárnyon jön
estcsönd-fátylat borít ránk –
búcsúzó idő
párom ölelésében
múlt sebei csitulnak

Pálné Onódi Judit

Fátyoltánc röppen
Hinnéd édes szeretők
Karom húsba váj

Szabó Aida (Jampa drolma)

Csak engem nézzél
alkonyi égi táncban –
szerelem légben

Fogjál erősen
Körbe-körbe táncolunk –
ezüst-örvényben

Szárnyaló Sólymok

Barabás Irén:

Miért kiabálsz?
Nem hallhatom hangod,
másnak születtem

Lapos fényeket
hosszú árnyak kísérnek
esti utamon

Tó partján állok,
aranyban fürdet a fény.
Lélektisztulás

Vörösen izzik
jeges virágú ablak
mögött kelő nap

Határ nélküli
örökkévaló helyen
megnyugszik lelkem

Kedves emberek
kedves elvárásokkal
szolgává tesznek

Kreischer Nelly

Sárga aranyág
nyílik meleg szobában.
Tavasz a télben

Havas hegy ölen
völgy fái ébrednek.
Jelez a tavasz

Könnyes szőlőág
bő termésről álmodik.
Új tavaszt élt meg

Mézízű cseppek.
Keserű íz a számban
Hazudott tavasz

Kavics pattant fel.
Csörrent, hullt ezer felé.
Üvegtábla volt

Nyíló rózsaszál,
ígért örök szerelmet.
Szirma hullt. Elmúlt.

Nagy Rozália

Őszintén hittem
bizalmam erősebb volt
mint én magam

Csípős reggelek
derruhába öltözött
pókhálóselyem

Csendközönyben
ködbe pólyált vízfolyást
nádas ringatja

Pergő szavaim
hallgatásom megtöröm
miértet rágom

Nyikorgó kapu
várban régi szellemek
könnyű szél járja

Kerge köd kószál
tunya fák álmodt szőnek
csendbe burkolt ma
ágakon szürke fátyol
bagoly vigyázza az éjt

Nagy-Rakita Melinda

Macska hóban jár
Talpát fürgén kapkodja –
Hol vagy már te nyár

Cinkereggelit
tálaltam kis kertemben –
verebek jöttek

Kályhám tüzeben
vidám lángok röpködnek –
én mégis fázom

Késői rózsám
karcsú vázába tettem –
szirma lehullott

Szabó Aida (Jampa drolma)

Csapongó ábránd
termékeny öle most szül –
más tájra röpít

Hagymavirág, ó,
apró, lila fejecskék –
tálban virágok

Cseppenő cseppek
toccsan, loccsan, elmerül –
bújócskát játszik

Csöpögő csöpp csepp,
kör alakja gyűrűzik –
mandala-virág

Remegő vízcsepp
faágon kapaszkodik. –
Esett ma reggel

Szakács Anna

maroknyi hiány
egy koldusnak sok lehet –
gazdagnak kevés

csiklandós a szív
hol sír, hol nevet, repes –
angyalszárny suhant

gyöngy a kagylóköny
felszínre jött kincs csillan –
mélyről nyílt titok

koldusok vagyunk
világról szakadtunk tán
lelkünk örökség
világot látok
batyumba kevés kincs fér –
szívemben hordom

Tóbi Mariann

Ébred természet
nárcisz sárgává festi
jácintillat száll
kéklő égből madárnász
hangja, hej, de messze hall

Szélfűtta toll száll
levegőzik a párnám
hajlong karcsú lég
tavaszi szél új kezdet
kibontja magát a lét

Japánbirs-bimbó
rózsaszín, vörös álom
kikelet kezdet
hajnalán ibolya kél
gólya fészket vált

Üdv, kikelet, táj
erdő alkonyán borz jár
elnyílt hóvirág
fészket rabol a szarka
repcében csíny, hattyúnász

Nagy-Rakita Melinda rovata

Kalandozásaim

Franciaország – Párizs (2024)

Második fejezet: A város felfedezése

Ahogy az első részben jeleztem, sort keríték magának Párizsnak, illetve a városban töltött napjainknak bemutatására is.

Talán kicsit nagyképű, bár jól hangzó írásom címe, a város felfedezése. Sajnos azonban csak igen kicsi szeletét sikerült abszolválni ennek. Hiszen a fő cél ezúttal a Roland Garros és az azt övező fantasztikus milliók a megtapasztalása volt. Annyit mégis sikerült megértenünk, hogy nem túlzás, amit a leírások sejtetnek: Párizs valóban „megér egy misét”, sőt többet is. Varázsa már ilyen kis léptékben is a zsigereidbe ivódik, és nem ereszt. Még az utcáit rovod, de már tudod, hogy ennyi nem elég, belőle több kell.

Szóval itt ebben a rövid írásban inkább csak a hangulatot, és azokat a helyeket merészelem megemlíteni, ami az alatt a néhány nap alatt adatott meg számunkra, ami maradt nekünk a teniszmeccsek között és után.

Párizs Franciaország északi harmadában, a Szajna folyó partján fekszik. A francia főváros a húsz kerületével 105,4 négyzetkilométer területű, nagyjából akkora, mint Budapest egyötöde. Ez azonban csalóka, hiszen Budapestnek részei a külvárosok, Párizsnak pedig nem, habár szervesen egybeépültek már vele.

Hogy az elején kezdjem, Párizs négy nemzetközi repülőtérrel rendelkezik (ebből is kitűnik, nem egy kicsi város): Charles de Gaulle, Orly, Le Bourget és a Párizs-Beauvais. Ez utóbbi nagyjából nyolcvan kilométerre fekszik a városközponttól, ide főként a diszkont járatok érkeznek. Mi is itt landoltunk. Én egy kicsit meglepődtem ezen a távolságon, mivel nem néztem utána indulás előtt, de szerencsére Kedvesem mindig nagyon felkészült, ha utazunk. (Így nekem elég kényelmes a helyzetem figyelmetlenségeim ellenére is.) Ő már tudta, hogy a tizenöt percenként induló autóbusszokkal mehetünk tovább.

Megvettük jegyünket az automatánál, és tíz perc sorban állás után már a buszon ültünk. Az első ülésen foglaltunk helyet, és így ismerkedtünk a bevezető úttal, ami eleinte inkább csak lakatlan területeken,

mezőkön haladt keresztül, majd a külváros látképe tárult elénk. Ez azért nem volt éppen a legszebb rész, de legalább ezt is láttuk. Úgy tűnt, itt a legszeleesebb a választék a különféle népcsoportokból. Számtalan kis bodegát láttunk, török, görög, kínai, thai és egyéb ételválasztékkal.

Valamivel több, mint egy óra utazás után érkezünk a buszpályaudvarra, ahol gyorsan hívtunk egy Uber-t, amely hét percen belül megérkezett értünk. Az udvarias arab sofőr kiszállt a kocsiból, megkérdezte, „Mélinda?”, így megismerkedtünk. (Az ő nevét és a kocsni rendszámát már tudtam, mint ahogy a fuvar árát is, mivel az Uber-nél alap, hogy ezt azonnal megírják neked a megrendelés visszaigazolásánál.) Abdul bepakolta bőröndjeinket. Indultunk a szállásunk felé. Sokat nem beszélgettünk, mivel ő korlátozottan beszélt angolul, mi pedig sem franciául, sem arabul nem tudunk.

Most már sokkal szebb és érdekesebb részeket haladtunk, és megtapasztaltuk, mennyire csalóka, amit Párizs területéről írnak. Ez a város hatalmas! Mivel azt olvastuk, hogy az „Öreg Hölggy”, az Eiffel-torony mindenhol látható, igyekeztünk felfedezni már menet közben. Ezúttal azonban elrejtőzött előlünk. Tudta – nőből van –, hogy a meglepetés mennyire tudja fokozni a hatást.

Szállásunk a Roland Garros pályához közel, gyalog 20-25 perc, metróval két megálló, volt. Kellemes környezetben, polgári házak között, ahol néhány kisebb követség is megbújik. Itt sikerült „utazásgurunknak” (Levi fiamnak) aránylag jó áron foglalnia egy nagyon elegáns ház, utólag felhúzott hetedik emeletén egy mini apartmant. Nem tudom, volt-e húsz négyzetméter, de elfért benne (vagy belepaszírozta) minden. Volt ott fürdőszoba, konyha (főzőlappal, hűtővel, mosogatógéppel stb.), nappali, hálószoba. Apró csodákat is műveltek, például a mikro az asztal alatt, a konyhaszekrény és a széklábak között, földszinten helyezkedett el. Komoly tornamutatvány volt használni. Viszont csodálatos volt a kilátás. Szép időben, ami majdnem végig kitartott, amíg ott voltunk, szinte az egész várost láthattuk, csak éppen az Eiffel-tornyot nem. Mert a meglepetés, az meglepetés, arra várni kell. Helyette rendszerint egy színes léggömb lebegett a zöldellő fák csúcsai fölött, a napfényes távolban. Gyönyörű volt.

Ha megérkezünk egy idegen, számunkra még ismeretlen városba, elsőként mindig a Hop-on Hop-off buszokat célozzuk meg. Először végig megyünk a kör-

járatl, majd második körben leszállunk az általunk jobban megismerni kívánt helyeken. Ezúttal azonban kénytelenek voltunk ezt későbbre halasztani, mert várt bennünket a tenisz, és a városnézést több kisebb részletben tudtuk csak elkezdni.

Még itthon találtam egy oldalt az interneten, ahol a különböző utazási helyszínek rendkívül pontos és hasznos információit gyűjtötték egybe. Nagyon hálás vagyok nekik, mert sok kutakodástól, fölösleges és időigényes hibától kímélt meg bennünket.

Ezen az oldalon feltérképeztem azokat a számunkra fontos párizsi helyszíneket, kulturális értékeket, amelyeket szűkre szabott időnk ellenére is meg akartunk látogatni.

Fő célpontjaink az Eiffel-torony, a Montparnasse-torony, a Louvre, a Sacre Coeur-bazilika és a Montmartre csodái (meg hát a lapátjait vesztett Moulin Rouge), a Diadalív, a Szajna és ikonikus hidjai lettek. Essen itt néhány szó Párizs fő tömegközlekedési eszközéről, a metróról.

„A párizsi metró (franciául: *Métro de Paris*) a francia főváros, Párizs metrórendszere. Tizenhat metróvonalból áll, amelyek főleg föld alatt haladnak, és teljes hosszuk eléri a 226,9 kilométert. A rendszer, amely Párizs egyik jelképévé vált, híres kiterjedt belvárosi útvonalhálózatról és a szecesszió által befolyásolt homogén építészeti stílusáról” – Wikipedia

Hát, én nem tudom, mennyire homogén az építészeti stílusa, de azt igen, hogy Párizsban szinte mindenhol eljuthatsz metróval. Ezt mi maximálisan ki is használtuk. A metró nagyrészt a föld alatt kanyarog, de időnként a felszínre bukkan, és a lakóházak emeletei között halad tovább. Így volt ez akkor is, amikor elsőként mentünk a városba, és akkor végre megláttuk... Ahogy a metró kibukkant a föld alól, teljes pompájában ránk köszönt az Öreg Hölgy. A napsugár megcsillant a csúcán, és én elvarázsoltan bámultam. Aztán a házak eltakarták megint. Mi éppen az Olimpiára való felkészülés finisében jártunk ott, az Eiffel-toronyra épp azon a napon került fel az olimpiai ötkarika, amikor a lábához érkeztünk. Ennél magasabbra azonban nem jutottunk, mert hiába próbáltunk előzetesen jegyet vásárolni, sajnos, nem sikerült. Sorban állni meg sem időnk, sem kedvünk nem volt. Viszont...

Még itthon kinéztünk magunknak egy másik helyszínt, ahonnan egész Párizst és még az Eiffel-tornyot is láthattuk. Ez az épület a 210 méter magas, 59 emele-

tes Montparnasse-torony. Valójában egy nem túl szép irodaház, amelynek lábánál rátaláltunk egy valódi francia piacra is. Szeretem a jó piacokat, lehetőség szerint soha nem hagyom ki ezeket egy utazás során. A lift szédületes, szinte hihetetlen gyorsasággal, harmincnyolc másodperc alatt ér fel az ötvenhatodik emeleti kilátóteraszra, ahol pezsgővel a kezünkben, békésen, tömeg nélkül ismerkedhettünk a látképpel. A panorámaablakok párkányain irányban elhelyezett kiírások segítségével beazonosíthattuk Párizs legfontosabb építményeit, láttuk a kanyargó folyót és a karcsú Eiffel-tornyot. Megnéztünk egy nagyon informatív, érdekes filmet is a város történetéről az ókortól napjainkig.

Az említett oldalon sok okos tanácsot találtunk a Louvre-látogatásunk előkészítéséhez is. Javasolták, hogy korai időpontot válasszunk, és lehetőleg azt megelőzően legalább fél órával érjünk a helyszínre. Még itthonról tudtunk a nyitásra jegyet vásárolni, és fél kilencre ott találtuk magunkat egy viszonylag kezelhető sor végén (persze ez sem volt rövid). Nem így azok, akik a nyitáshoz közeli időpontban érkeztek.

Mi úgy döntöttünk, ezúttal nem kezdjük a termék sorba járásával a felfedezést, hanem először célirányosan elindulunk megkeresni a titokzatos mosolyú hölgyet. Így hát csak gyors pillantást vetve a lépcső tetejéről ránk köszönő Szumátrákéi Nikére, Mona Lisa felé indultunk. Szerencsénk volt, még viszonylag kevesen találták meg, így mi a lehetőség szerinti legközelebből (a kordon mellől) vizsgálhattuk a valóban kicsi (77x43 cm) festményt. A mosolyát mi sem fejtettük meg, de gazdagabbak lettünk egy legendával.

Azt terveztük, három-négy órát töltünk a múzeumban. Ám amikor délután háromkor kiszédültünk a napfényre, eltelve a varázslatos világgal, megállapítottuk, hogy még legalább egy hétig mindennap vissza kellene menni, hogy minden fontosat láthassunk. Ezúttal azonban ennyi jutott.

Visszafelé a szállásra a Szajna partján sétáltunk, és megértettük, miért írtak annyit a folyóról és annak hídjairól az írók és költők. (Párizsnak harminchét hídja van, ebből öt gyalogos és kettő vasúti.) A tervezett hajózásra már nem jutott időnk, azt elrabolta a Louvre.

A Diadalív (Arc de Triomphe) és a Notre Dame (akkor még nem volt nyitva) látványát csak a későbbi buszozás során élvezhettük.

Végére maradt a legszebb (bár nagyon nehéz rangsorolni a sok csodát) a Sacre Coeur- bazilika és a Montmartre. Ezen a napon már eléggé lógott az eső lába (nem róttuk fel a városnak, hogy elszomorodott közeli elutazásunk okán), de még így is elképesztő hatást tett ránk a város legmagasabb pontján (129 m) álló római katolikus templom. Magyar nevén Szent Szív-bazilika. A templomot annak az ötvennyolcezer francia katona emlékének szentelték, aki az 1871-ben elvesztett, poroszok elleni háborúban esett el.

A helyszínválasztásban azonkívül, hogy a városban mindenhol látható, a terület neve is, Montmartre (Mártír-hegy) közrejátszott. A hófehér kőépület és a benne elhelyezett számtalan műkincs csodálatos együttest alkot.

Mire a bazilikából kijöttünk, szitálni kezdett az eső, ezért a Montmartre-i séta helyett a kisvonatot, a dottot választottuk. Nem bántuk meg. Minden zezugába eljutottunk a területnek idegenvezetéssel együtt. Ráadásul az egyre erőteljesebb esőt is szárazon úsztuk meg.

Utolsó napunkban Párizs megkönyörült rajtunk, vagy talán elsírta a könnyeit értünk, így ismét kisütött a nap, és napsütésben búcsúzhattunk Párizstól. Szállásunk ablakából búcsút intettünk a színes léghajónak, és indultunk. Aktuális arab sofőrünk hajszál pontosan érkezett, és kis kevergés után a buszt is megtaláltuk, ami a repülőtérre szállított bennünket.

A levegőből egy utolsó pillantást vetettünk Párizsra, és megfogadtuk, ide még visszajövünk. Remélem, sikerül.

Jankovits Márta rovata

A föld embere (kisregény)

Százhalombattán, ahogyan mindenütt, sokan estek áldozatul a járványnak. Fiatalok, idősek, gyerekek, senkit nem kímélt. Juliska minden nap hálát adott a Jóistennek, hogy mindkét fiát megkímélte a spanyolnátha. Jóska meg sem kapta, vagy már túlesett rajta, erről sokat beszélgettek Istvánnal.

– Jóska erős, mint a föld – mondogatta gyakran az édesanyja. – Csak ne lenne ilyen búvalbélt. Ideje lenne házasodnia.

– Te asszony – ijedt meg az ura – , nehogy ilyesmin járjon az eszed! Majd talál magának asszonyt, ha eljön az ideje. Eszedbe se jusson beleszólni.

Juliskának nagyon is eszébe jutott, de hallgatott róla. Már ki is nézte a lányt, akiről tudta, jó felesége lenne a fiának. Nem volt nagyon szép, de erős, dolgos. Az anyja régen meghalt, ketten az apjával vitték a gazdaságot. Több hold föld, tehenek, lovak, minden volt, aminek lenni kellett. A lány már hajnalban fejte a teheneket, készítette apjának a reggelit, aztán indultak a földekre. Készített túrót, tejfölt, sokan jártak hozzá tejért. Ami maradt, azt szombaton kivitte az érdi piacra.

– Ezek ketten a Jóskával nagyon összeillenek. A föld embere meg az asszonya. Ki tudja, idővel mire jutnának.

Juliska minden évben már jóval a halottak napja előtt készült, hogy az őszirózsák kellő időben virágozzanak. Szeptember második hetében beköltözött a nyári konyhából a nagyházba, hogy védett helyen régi tekőkben, dézsákban féltőn nevelhesse a temetői virágokat. Hideg időben még be is gyűjtött, nehogy a fagy tönkretegye a bimbókat.

Halottak napján aztán az egész család kiment a temetőbe, és a már előzőleg megtisztított sírokra szépen elrendezte a virágokat és a mécseket. Este aztán újra kimentek csodálni a sok száz mécses reszkető fényeit. Itt nyugodott Juliska és István egész családja nemzedékekig visszamenően. Ezek a napok a nyugalom és a béke napjai voltak minden évben.

Péter nagy hírrel jött haza a községházáról november első napjaiban.

– Papa, Mama, nemrég kaptuk a bejáróktól a hírt, hogy forradalom van Pesten. Mama, a maga kedvenc virágjáról nevezték el „Őszirózsás forradalomnak”. Ma hivatalosan is értesítették a bírót a fejleményekről. – Fiam, micsoda fejleményekről, hisz most ért véget a háború. A Jóska épphogy hazaért – kesergett Juliska. – Nem tudom, Mama, legyen türelemmel. Hamarosan kiderül, mit akarnak.

István még emlékezett, mit meséltek esténként a családban. Majdnem mindig ugyanazt, a föld, az állatok, az időjárás, a termés. Százszor hallotta, hogyan jutottak a földhöz. Akkoriban még a török idők után jöttek Battára egy szinte üres faluba.

A földeknek sem volt gazdája, így elfoglalhattak bármennyit. Termeltek is a hegyen kukoricát, szőlőt, az állatoknak takarmányt. A Duna-parton búzát, kukoricát, de volt földjük Ercsi felé az Alsószőlőben is. A réten a faluból kivezető út mellett legeltek a falu tehenei. Ez a jó világ nem tartott sokáig, mesélte István is a családnak, mert a török után visszajöttek az eredeti földesurak. Az ilyen kisbirtokok a nagybirtokok szorításába kerültek. Ennyi sok évtized alatt hol visszakövetelték a jó ügyvédjeikkel, hogy a föld az övék volt, hol itt-ott barázdákkal arrébb szántottak. István már nem kisbirtokos volt, mind az elődei, hanem nagygazda, pár hold földdel.

– Na, apám, kiderült, mit is akar az új hatalom. Földosztás lesz. A képviselőtestület már meghozta a határozatot. A község csatlakozik a Magyar Nemzeti Tanácshoz, de azt is beleírták, hogy addig támogatják, ameddig tevékenysége Magyarország 1000 éves alkotmánya, területi épségének megóvása, a béke, a közrend, valamint az emberi jogok megóvására irányul. Ez áll benne.

– Nem tudom, fiam, de nem nagyon hiszek én ebben a földosztásban. Az urak nem engedik ki a földet a kezükből, hiszen minden egyes barázdához körömszakadtáig ragaszkodnak.

Pár hónap alatt kiderült, hogy ez a tanács nem a nemzet érdekeit képviseli, ezért a falu vezetői kiléptek belőle. Várakozó álláspontra helyezkedtek. Így érkezett el 1919. március 21.

Százhalombatta nemzetiségifalu lévén évente választott bírót, egyszer szerbet, egyszer magyart. Ebben a megváltozott helyzetben szerb származású ember töltötte be a bírói széket. Becsülték a faluban, ezért is választották bírónak. Nem nagyon örült a megtisztetésnek, de nem volt választása, el kellett fogadnia.

A Magyar Nemzeti Tanácstól megvonták a bizalmat, úgy gondolták, időlegesen megszüntetik a közigazgatási feladatokat. 1919. március 21-től azonban megváltozott a helyzet. A bíró és a képviselőtestület tagjai teljesen értetlenül fogadták az új központi rendeletek előírásait. A képviselőtestület helyett vagy mellett direktóriumi tagokat kellett választani, de ez senki előtt nem volt világos.

Három hónap alatt háromszor is tartottak direktóriumi választásokat. Sok jelölt nem kapott elég mandátumot, végül 1919. július 20-án megalakult 17 fővel. A tagok többször cserélődtek, mert a megyei vezetés

nem volt elégedett a direktorium munkájával. Nem is értették, mit követel tőlük a Kommunista Magyarországi Pártja. Nemcsak a lakosok, de a képviselőtestület tagjai sem értették igazán a szavak jelentését. Nem bíztak ebben az új pártban még azok sem, akiket megválasztottak direktóriumi tagnak. Eddig semmilyen pártnak nem voltak a tagjai, csak túl akarták élni ezt a számukra idegen és érthetetlen időszakot. Még a fizetésüket sem vették fel, és elutasítóan viselkedtek a vörös őrség iderendelt tagjaival. A szerb községi bíró, akit már több alkalommal megválasztott a falu, 1919. augusztus 12-én lemondott tisztségéről, mert úgy gondolta saját hibáján kívül, de nem tudta megóvni a falut.

A falusi gazdaembernek ha tél, ha nyár, ősz vagy tavasz, mindig van munkája. Tavasz a szántás, vetés, nyár az aratás, ősz a kukoricaszedés, a szüretelés időszaka. Télen is, ha hó borítja a földeket, az állatokat etetni kell, esténként morzsolni a kukoricát, disznót vágni.

Azon a forró júliusi estén vacsorához készülődött István és Juliska. Hamarosan Jóska is beállt a szekérral az udvarba, de nem jött egyedül.

– Jó estét mindenkinek – köszönt illedelmesen a vendég, aki nem volt más, mint a bíró. – Tudom, hogy vacsoraidőben nem illik zavarni, de fontos dologban járok. István, hozzád jöttem meg a Jóskához.

– Üljön már le, szomszéd! – kínálta hellyel Juliska, szaladva a pohárért. – El ne vigye az álmunk!

– Köszönöm, Juliska, a szíves kínálást, el is fogadom, de nem akarok sokáig zavarogni. Nagy gondban vagyok – fordult a bíró a férfiakhoz. – Itt ez az új rendelet a direktoriummal. Én sem értem, mi ez, de meg kell lenni. Arra kérek benneteket, jelöltessetek magukat.

– Hallottam róla – felelt István –, de én soha az életben nem politizáltam. Az apám mindig azt mondta: „Fiam semmilyen pártba nem lépjél be, mert a politika az urak dolga.” Ehhez is tartottam magam.

– Értem én, István, de most úgy gondolom, nagy a baj. Alig éltük túl a háborút, most egy megváltozott világban csak egymásra számíthatunk.

István sokáig nem tudott elaludni a bíró látogatása után. Jóska kerek-perec megmondta, hogy semmilyen direktoriumban nem vesz részt. Az apja végül is indult a választáson, de július 20-án nem nyert man-

dátumot, aminek nagyon örült. A bírót nem hagyta cserben, de mégsem lett direktórium tag. A bíró, bár tisztában volt, hogy semmit nem tehet, hogy megkímélje a falut a vörös őrség parancsnokának és a politikai megbízott zaklatásától, amiben a direktórium legtöbb tagja támogatta, végül a lemondás mellett döntött, ami szinte példátlan volt, megmutatva felelősségérzetét, bár semmiben nem volt hibás.

(folyt.köv.)

(Forrás: szazhalom.hu)

Ábel András nyomában

Időrendi egymás után

Sajtóból szerkesztette: Petrovics Kornél

III. rész

A szerencsétlenség után a hajósok nem vesztették el a fejüket. Marinics kapitány kiadta az utasítást, és a gépekbe ellengőzt vezetett. Chmely Antal, a Viktória kapitánya azonnal megállította a gépeket.

Az összeütközés hatása borzalmas volt. A Viktória orra a Zrínyi hajónak azt az oldalát érte, ahol a vasmacska függött. A második kabinnál hatolt be, és a falat áttörte. A lökés ereje olyan nagy volt, hogy a hajó úgynevezett nőtermét egészen kettészelte. A nőterem alatt még fülkék voltak, amelyek szintén erősen megrongálódtak. A földélzetnek baloldala szintén eltört, és a víz a Zrínyi egész elülső részét elborította. A hajó orra süllyedni kezdett, a másik része erre kiemelkedett a vízből, és a kormány már nem volt a habokban. A hajó ki volt szolgáltatva az elemek játékának.

A Viktóriának sérülése nem volt nagyon szembetűnő. Csupán a vasorra két méter hosszban zúzódott be. Az összeütközés következtében a Zrínyi az eddigi irányától bal felé lendületet vett, és a hajó a ténylegi parttól mindinkább távolodott, és a tököli part felé csúszott. A kapitány maga is mindent elkövetett, hogy a hajónak ezt az irányát megtartsa a mentés érdekében. Tudta, hogy a tököli oldalon zátonyok vannak, és ha zátonyra kerül a hajó, addig fönn lehet tartani, míg segítség érkezik.

A Viktória kapitánya hasonlóképpen gondolkozott,

ő is a másik oldal felé irányította hajóját. A két hajó egymástól ötven méternyire valóban zátonyra is jutott.

A Viktória kapitánya, Chmely Antal elmondta, hogy az összeütközéskor holdvilágos, de esős éjszaka volt. A Viktória lámpái égtek, s azokat jól láthatta a Zrínyi személyzete is. Mikor a Viktória kapitánya látta, hogy a Zrínyi átszeli a Dunát, a kormányosnak azt a parancsot adta, hogy a hajót a Tököli-part mentén tartsa, hogy az összeütközés elkerülhető legyen. Mikor a Zrínyi keleti irányba fordult, a Viktória orra nekiment a Zrínyi elejének, és abban a második osztályú kabinok irányában behatolt. Az összeütközés következtében a Viktória eleje is szétrombolódott. A Zrínyiről segélykiáltások hallatszottak, a mentőcsónakokat lebocsátották.

A két hajó most is a helyszínen van, a Zrínyit még nem emelték ki.

A szemtanúk elmondták, hogyan ütközött össze a Zrínyi a Viktóriával: A gőzös négyszázhusz lóerős, ötven méter hosszú, tizenhárom méter széles, két és fél méter magas, egykéményes hajó volt. Kedden este 10 órakor a Petőfi téri állomásról indult el Zimony felé. A tavasz óta ez lett volna a Zrínyi második útja. A hajót Marinics Mario kapitány vezette. A Petőfi téri állomáson körülbelül négyszáz utas szállt a hajóra.

Az alkalmazottak, akik a jegyeket ellenőrzik, rendszerint megszámolják az utasokat, úgy emlékeztek, hogy négyszázán szálltak föl. Amikor a hajó az álló-

másról elindult, a budai oldalra tért, a tabáni állomáshoz, ahol huszonnégy utas szállt még a földélzetre. A Zrínyi azután folytatta útját, és kevéssel fél tizenegy óra után érkezett Budafokra. Itt néhányan kiszálltak, néhányan beszálltak. A hajóalkalmazottak egy része

azonban azt mondja, hogy amidőn Téténről a Zrínyi elindult, körülbelül hatszázharminc utasa lehetett.

Éjszaka tizenegy és egynegyed tizenkét óra között történt a szerencsétlenség. A Zrínyi a Duna jobb oldali részén haladt Tököl községnél, a Csepel-sziget és Nagytétény között.

Az utasok egyszerre erős lökést éreztek. A második osztály utasainak nagyrésze már nyugovóra tért, a hajó fenekén, a konyha mellett helyezkedtek el a fülkékben és teremben. Sok asszony és gyerek, csomagokkal és málhákkal. Hirtelen bukkant elő a Zrínyivel szemközt egy teljes gözzel felfelé haladó tehergőzös, a Viktória.

A nagytétényi sertéshizlaló magasságában találkoztak, közvetlenül a Magyar Húsipari és Sertéshizlaló Részvénytársaság telepénél. A Zrínyi kapitánya most, az utolsó pillanatban, vette csak észre a Viktória fehér lámpáját – amint mondja. Hirtelen parancsot adott a kormányosnak a kitérésre, de már későn volt. Mialatt a Zrínyi bal felé akart fordulni és kanyarodott, a kanyarodás alatt belerohant a Viktória, és mélyen belefűrődött a személyszállító gőzös testébe. Az összeütközés ereje széles léket hasított a Zrínyi elején, nagy recsegés, erős roppanás hangzott, s egyetlen perc alatt a Duna vizének zuhatagja ömlött be a hajóba, elárasztván a nagyrészt alvó utasok tömegét. Éppen ott támadt a lék, ahol a másodosztályú utasok terme volt a konyha mellett. Sok embernek már ideje sem lehetett a menekülésre, belefűlt a vízbe, talán még mielőtt felébredt volna. A rémület leírhatatlan. A Zrínyi eleje süllyedt, a víztömeg nyomta a fenék felé, és irtózatlan tülekedéssel próbálkoztak kimenekülni, akik az utat tudták, a födélzet felé, aki nem veszítette el a sötétben tájékozódó képességét. Valaki felkiáltott a kormányos felé, amikor még a halálos veszedelem dermesztő csöndjét nem törte meg a pánik zavargása: Fordítsák a partra a hajót!

A Dunán erős szél támadt. A kapitány hangja túlharogta a most kitörő zűrzavart, és a part felé parancsolta a kormányost. Alig sikerült a próbálkozás. A Zrínyi gyorsan süllyedt az első részén, amíg a másodosztályú terem egészen meg nem telt vízzel. A szél dobálta, a gépe még működött, de alig boldogult. Süllyedése közben háromszor fordult meg saját tengelye körül, de lassan mégis közeledett a csepeli part felé, s végül feneket ért. Az elsüllyedt orra belefűrődött a homokba. Már mindenki a födélzet szárazon maradt részén kapaszkodott, és az első osztályú teremben halálfelelem között, bár a kapitány folytonosan bátorította az

utasokat, hogy ott nincs már veszedelem, ha sikerül elérni a partot. A vízből kicsit kiemelkedve, ferdén állva maradt a hajó hátsó része, mikor a homokos talajban az orra gyökeret vert. Akik még el tudtak menekülni a második osztályból, a födélzet épen maradt részén szorongtak szintén. A hajó személyzete és az utasok közül többen hozzáláttak most a mentéshez, amikor a Zrínyit a teljes elsüllyedés veszedelme már nem fenyegette. Az előtött másodosztályú terem bejárata mellől meg tudtak még menteni néhány utast, akiket a víz egészen nem borított el...

(folyt.köv.)

Mozi – ZOOM

Móczár Csaba rovata

Krumplirózsa

Eredeti cím: Frankie és Johnny

Amerikai vígjáték, dráma 1991.

Rendező: Garry Marsall

Terrence McNally színdarabjának filmes adaptációja. Remek történet.

A film zenéje, a címadó dal állítólag megtörtént események alapján íródott.

A két főszereplő pedig Michelle Pfeiffer és Al Pacino, azt hiszem, önmagukban garanciát jelentenek egy szuper mozihoz.

Az 1940-es évek derekán járunk New Yorkban. Johnny egy kisebb botlása utáni börtönbüntetéséből szabadul (sas lelke), szakácsként dolgozott, és klasszikus irodalom olvasásával fejlesztette tudását a rácsok mögött.

Munkát keres és kap! Azonnal. Egy étteremben kezd dolgozni. Mert meggyőző és szuggesztív a kisugárzása, és jól el tudta magát adni a priusza ellenére. Mert őszinte és szenvedélyes, így a tulajdonos ad neki egy esélyt.

A filmben Johnny végig hozza ezeket a jellemvonásokat, megfűszerezve még kellő érzékenységgel a világ és embertársainak dolgai iránt. Mély empátia lakozik benne, és a mindig vibráló, fürkésző szempár, amivel

olyan szuggesztíven néz, a lélek tükréként azonnal közvetíti a világ felé, egyenesen felénk a pozitív élet-felfogást.

Munkába állásakor rögtön észreveszi, és tulajdonképp „villámcsapásként” beleszeret az itt pincérnőként dolgozó Frankie-be.

A nő – látszólag – pont Johnny ellentéte. Zárkózott. Elutasító. Félénk. Bizalmatlan. Nem fogadja jól Johnny heves és lehengerlő udvarlását. Rámenősnek, nagyképűnek tartja. Sokáig ellenáll a férfi közeledésének. Ennek gátja elsősorban saját maga. Az elszennvedett rossz és erőszakos, előző kapcsolata miatt. Valójában pedig egy érző, érzelmes nő, aki szeretetre vágyik, és arra, hogy ő is adni tudjon magából. Kettejük egymásra találásáról szól ez a történet.

A film elején váratlanul meghal egy kolléganő, akit Johnny nem is ismert, hisz néhány napja dolgozott csak itt. Mégis elmegy a hölgy temetésére. Frankie-nek ez feltűnik, és felháborodva beszéli meg fiatal kolléganőjével, hogy milyen képmutató Johnny, hogy mert idejönni, miközben titokban tetszik neki a férfi empátiája és szeretetet sugárzó magyarázata, amiért eljött a ravatalhoz ismeretlenül.

Itt kezdődik a jég felolvadása Frankie szívében, bár ezt még magának sem vallja be.

A történet tele van apró rezdülésekkel, amik egészen hétköznapi dolgok, de ezeknek a látszólag banális eseményeknek a sora hozza mind közelebb egymáshoz a két embert.

A film emblematikus jelenete, amikor Johnny egy krumpliból rózsát farag, céklalébe mártja, és átadja Frankie-nek.

Egy végtelenül egyszerű ajándék, de oly kreatív, és olyan természetes, mély emberi érzéssel adja át stílszerűen a konyhában található eszközökből (szerelmi zálog az imádott hölgynek), hogy fordulópont jön el Frankie lelkében, szívében.

Apróbb buktatók után végül egymásra talál a két szerelmes, de csöppet sem giccsesen vagy mesterkélt: életszerűen és nagyon is hétköznapi csodát megélve.

Számos ilyen szerelmi kapcsolatból készült film. Mégis valamiért, valami megmagyarázhatatlan okból

ez a szerelmesfilm alapmű a férfi-nő kapcsolatok témában.

Mi a titok? Tán a szuper színészek. Az igazi emberi történet, amiben magunkra ismerhetünk?

Vagy a magyar filmcímválasztás merész és rendhagyó vállalása, amiért megnézésre késztet minket, mert ez a motívum a film maga zanzásítva?

Mert az eredeti cím a két főszereplő neve.

De ugye van Harry és Sally. Van Félix és Rose...stb.

Az ilyen filmcímek (és persze a benne szereplő színészek és a forgatókönyv miatt) számomra valahogy mindig garanciát jelentenek arra, hogy remek mozit láthatunk. A párbeszéddek és az abban boncolgatott mondanivalók mély érzelmeket mutatnak. De magyar nézőként néha idegenül hangzik két külföldi név.

A Krumplirózsa cím ugyan nem feltétlen utalt elsőre egy szerelmi sztorira. De a szereplők miatt megnéztem. És kiderült: a címmódosítás tökéletes, mert szimbolikusan kifejezi a film esszenciáját.

Igazán figyelemfelkeltő.

A szépség és a szörnyeteg képletes oximoronja tárul itt elénk.

A magyar néplélek érzékeny ezekre a népmesei elemekre is hajazó kiszólásokra, címfelütésekre, történetekre, míg a Frankie és Johnny tán nem érte volna el a kellő hatást itt nálunk. Így viszont sorsfordító lett egy egyszerű növény életében.

Mint amikor a bábból pillangó lesz. Olyan hihetetlen, de mégis igaz csoda ez: reményt ad, hogy bármiből, bármilyen kezdetben kilátástalan kiindulási helyzetből is lehet az életben hétköznapi csoda, ami velünk is megtörténhet...

Most abba kell hagynom, mert leugrok néhány szem krumpliért...azt hiszem, cékla még van itthon...

*Sekély vizű tó,
gólyalábak hűsölnek
mozdulatlanul
(Nagy Rozália)*

A „semmi” nyelvi megjelenésének paradoxonja

Petri György *A delphoi jós hamiscsődöt jelentett* c. verse, ahogy az már a címben is érzékelhető, rétegződő, komplex szöveg. Ezt az intenzív, többszörös olvasást megkövetelő szemantikai dimenziót egy lényegre törő szabad forma ellensúlyozza. Szabályos versláb-szerkezetet nem követ a vers, azonban a sorokban észrevehető a metrikai hosszúság. Ezt az „elnyújtó” hatást az alkalmazott tipográfiai technika is fokozza: „Mindegy. Azt hittem. Hülye voltam.” A mondatok szegmentálása egy-egy nyelvi egység-egységpár tömbösülését okozza, hozzájárulva a szöveg élőnyelvi ritmikájához (kötelezve az olvasót a lelassulásra) és a figyelemirányításhoz.

Ez a mondattani megvalósítás nem a tartalmat tartja hangsúlyosnak, hiszen a beszélő mindvégig bizonytalan, ellentmond saját magának („Hát, tudjátok (...) / Nem tudjátok.”), és csak a vers zárlatában nyeri vissza klaritását: „így / leszek mindentől, / ha nem is szabadabb, / mentesebb.” Nem a szöveg tartalmára, a lírai én magára a nyelvre akarja felhívni önmaga és a megszólítottak (ti-aposztrofálás) figyelmét. Egyfajta bizonytalan, (ön)kritikus meditációként jelenik meg a vers a semmi és a valami egymás közötti viszonyán és annak nyelvi megvalósulásán. Ez a metanyelvi és metapoétikai funkcionalitás alapozza meg a szöveg ars poetica hatását: „Amit írtam: / körülírásai a semminek.”

A *semmi* mint a *valami* (egzisztenciális manifesztum) negálásának problémájára reflektál a szöveg József Attila (*Reménytelenül*) és Martin Heidegger (*Was ist Metaphysik?*) által korábban kifejtett „tételkre” hivatkozva. Heidegger, ahogy kiemeli, a semmi tanulmányozása, kifejezése is egy inherens paradoxon-helyzetet idéz elő. A beszélő kifejti, hogy eddig programszerűen kerülte ezt a diskurzust („A semmi szó használatától / sokáig megtartóztattam magam”), ami ismét visszacsatlakozik az ars poetica irányelvre, azonban a versben tudatosan felhasználja ezt a logikai problémát, ami a nyelv kétértelműségére is rávilágít: „Nincsen szó semmiről”.

A metanyelvi rétegeken kívül a Delphoi-kép biztosít egy lehetséges értelmezési tartományt a szövegnek. A jós-metaphora a szövegben önmetaforaként jelenik meg („Nézek (...) / hófürgetegbe, füstbe, kávézacba”), ezzel egy párhuzamot kapunk a költészet és a jóslás között.

Tanulmány

Egy absztraktabb síkra mozdítva a képet, a jóslás determinált természetét tekintve lényegtelen az idő szempontja, a *látás* mint megfigyelés, események, történetek leírása és közvetítése jelenik meg a költészetben keresztül. Erre a „csődhelyzetre” reflektál a lírai én, ami a művészeti hitelesség hiánya: ha a *semmiről* nem írhat, mert nyelvi megjelenése ellentmond önmagának, hogyan írjon a *valamiről*, amit személyként tapasztal? A valami megértéséhez és leírásához szükséges a *semmi*, ami azonban, jelentéséhez hűen, önmagának létezését is megtagadja.

Petri György

A delphoi jós hamiscsődöt jelent

Hagyjuk. Nem érdekes az egész.

(A részletei sem.)

Amit írtam:

körülírásai a semminek.

Azt hittem: van itt valami,

amiért... Mi is? Amiért mit is?

Mindegy. Azt hittem. Hülye voltam.

A semmi szó használatától

sokáig megtartóztattam magam:

„semmi ágán”, „nichtendes Nichts” után?

(Ahogy Martin H. ízes németiséggel tudta mondani a „semmiző semmit”).

Erkölcsei-copyright megfontolások.

(Meg az epigonok.)

Próbáltam (azt hittem)

mondani (mondok) valamit.

Hogy miről? Hát, tudjátok, erről a...

Nem tudjátok. O. K. Honnan is? Hiszen

én is csak azt hittem. De már nem hiszem.

Azazhogy tudom. Nem volt. Nincs.

Nem lesz légyen. Most már tudom. Már késő.

Félre ne értsetek. Nincsen szó semmiről.

Az eljövőt – mert arra

vagytok-volnátok mind kíváncsiak:

nem sejthetem.

Nézek, nézek, nézek

hóförgetegbe, füstbe, kávézacba – –

olykor olvasok is

(nem jelekből, ó nem, csak könyveket, újakat ritkán; régebbieket).

És semmi. Mindig semmi.

Ismétlődő, értelmetlen jelek.
Krónikus üzemzavar? Kétségbeesett üzenet?
Ki tudja? Én mindenesetre így
leszek mindentől,
ha nem is szabadabb,
mentesebb.

Molnár Ádám Csaba
az ELTE magyar-latin tanárképzésén
II.évfolyam

Szerelmes költőink és íróink sóhajtasai (röviden)

A szerelem fogalma rendkívül sokféle megfogalmazásban tárul elénk.

„A szerelem minden harmónia között a legdallamosabb: érzése velünk született.” (Honoré Balzac)

„A szerelem olyan, mint a fa. Magától növekszik, mély gyökeret ereszt egész valónkba, és gyakran tovább zöldül a szív romjain.” (Victor Hugo)

„Sohasem volt szerelmes, aki / Mondja, hogy rabság a szerelem. / Szárnyat ad ő, és nem rablincset, / Szárnyat ad ő... azt adott nekem.” (Petőfi Sándor: Sohasem volt az szerelmes – részlet)

„A szerelem sok embert kényszerített már életrevalóvá lenni.” (Jókai Mór)

„Fa leszek, ha fának vagy virága, / Ha harmat vagy: én virág leszek. / Harmat leszek, ha te napsugár vagy... / Csakhogy lényeink egyesüljenek...” (Petőfi Sándor)

A szerelmes emberek igyekeznek több időt eltölteni egymással. Elmesélik magukat egymásnak. Mélyül a meghittség, az elköteleződés, a szenvedély. Ezek az érzések egyre közelebb hozzák egymáshoz a szerelmeseket. A szerelem érzelmi feszültsége ihletet ad arra, hogy ebben a felfokozott hangulatban a gondolatainkat elküldjük a szívünk párjának. A költőt sok esetben az emlékezet, az álom, az átalakított valóságélményei tartják megszállva.

„Vedd le ruhádról a büszke csatot, / Bontsd ki a szépséged vidáman, / Mint ó képeken meztelen angyalok.” (Ady Endre: Csak látni akarlak, részlet) Amint a költő leírta a vágyait a szerelme iránt, úgy érzi, hogy kapcsolatba lépett vele. Megszületett a pillanatnyi feszültségoldás. Ez az örömforrás táplálja a költőt, hogy minél több szerelmes verset írjon. Alkotott a szerelmének, ami egyben játék is, és teljesen más, mint a hétköznapi élet monotóniája. A költők egyik jellemző tulajdonsága a kreativitás. Szeretik a szójátékokat, gondolataik hajlékonyak, sokan közülük rendelkez-

nek humorérzéssel is. A szerelmes költő vagy író úgy érzi, hogy nincsen távolság a szerelme és öközött. A világ kitágul, áramlik, szellő szárnyán repül vágya a szerelme felé, gondolatai megszépítik a kedvesének hiányát.

„Távol tőled oly bús életem! / De egy eszmével meg-megszépítem: / Egykor mi mélyen, mélyen szálllok én be /A viszontlátás gyönyörtengerébe!” (Petőfi Sándor: Szeretsz tehát, részlet) A szerelem érzését, bódult hangulatát, játékos gondolatörvényeit nem csak versben fogalmazták meg híres alkotóink. Születtek prózai megfogalmazások is.

„Drágám – te tudod, hogyan mondd azt, ami engem a legboldogabbá tesz...” (Elisabeth Barrett levele Robert Browningnak, részlet)

„A szerelemnek még a bolondsága is nagyobb bölcsesség, mint a filozófusok minden tudománya.” (Jókai Mór)

„Jónak kell lenned hozzám az irgalom nevében... Olvass, tanulj, ne add fel a harcot, mert előbb-utóbb győzöl, és én győzök, drága. Miénk minden...” (Kosztolányi Dezső levelei menyasszonyának, Görög Ilonának, részletek)

„Szeretlek, ahogy se földön, sem mennyországban nem szeretnek. Halandó vagyok, húsból, vérből, földből származó, földbe menő. De halhatatlan én szeretetem, mert földben gyökérzik, és lefoszlott róla minden földi nehézség mégis.” (Kodály Zoltán feleségéhez, Gruber Emmához, részlet)

„Én megvallom, hogy szeretem önt, jobban, mint bárkit; de én nem merek bízni magamban, hogy ezt érezni fogom később is, midőn többszöri összejövételünk és kölcsönös megismerkedésünk tán oly színben fog egymásnak mutatni, mely nem lesz arra méltó, hogy szerelmünket megerősítse.” (Szendrey Júlia naplójába írt, de el nem küldött levele vőlegényének, Petőfi Sándornak, részlet) A szerelmes a fellegekben jár, boldog, énekel, muzsikál, táncol örömében. A nagy költőink és íróink is szerelmes emberek, csak ők ezeket az érzéseket csodálatos gondolatáradattal meg tudják fogalmazni.

„Az vagy nekem, mi testnek a kenyér / s tavaszi zápor fűszere a földnek, / lelkelem miattad örök harcban él, / mint fősvény, kit pénze gondja öl meg...” (Shakespeare: LXXV. szonett, részlet)

Varga Katalin
IRKA-tag

Tornai Xénia vagyok

Költőként a világ

Nem szívesen kezdeném úgy költői bemutatkozásomat, hogy Budapesten születtem, mert ez csupán személyazonosításra szolgáló adat. Sokkal inkább jellemez, hogy életem legmeghatározóbb, közel másfél évtizedes aranykorát Szobon, a nagyszülői ház bűvkörében, az imádott nagypapa védőszárnyai alatt töltöttem. Ő volt az, aki végtelen szeretettel és bölcs türelemmel bevezetett a fizikai valóság törvényein túl a boldog és elégedettséggel párosuló létszemlélet embert és valóságot formálni képes, érzékeny titkaiba. A jóakarat, a derű, az elfogadás és az alkalmazkodóképesség fontosságát nem szavakkal, hanem cselekedetivel hirdette. Nem csoda, ha a világ felszíni rétege alatt megbúvó, mély összefüggésrendszer létezésére már e korai életszakaszban felnyíltak szemeim, de hosszú éveket kellett várnom arra, hogy az ekkor még csak tükörben megpillantott tudást mint magamra érvényest költészetemben is kamatoztatni tudjam.

Az ELTE Bölcsészettudományi Karán magyar-angol szakos középiskolai tanárként szereztem diplomát, ám számomra nem a Pesti Barnabás utcai épületben dőlt el, hogy majdan az istenített Kosztolányi nyomdokát követve egyszer én is a poézis csarnokába lépek. Nevemet legelőször a költészettel együtt a számomra minden kezdetet meghatározó nagypapa említette tizenkét éves koromban: „Ebből a kislányból egyszer még költő lesz”. Ám négy évtizeden át pusztán beteljesíthetetlen elvárás-ként szúrt a valóra nem vált jövődőlés. A költészet temploma helyett nyelviskolákba jártam – angolórákat tartani. Egyetlen gyermekem születése után életem hangsúlya a cseperedő fiú köré helyeződött. Ettől kezdve magántanárként folytattam a nyelvoktatás

Az ember sorsát azonban mások elvárásain kívül a véletlenek is alakítják. 2020 márciusában, a koronavírus magyarországi megjelenése elején szinte nullára redukálódtak a társadalmi kapcsolatok. Szó szerint körém záródott a tér, és megnövekedett a szellemi tartalmak fontossága.

Bemutatkozás

A kívülálló megfigyelés hosszú, néma évtizedeinek tapasztalata és a korral együtt járó, tűnődő elmélkedés a lét értelméről a négy fal között önmagát felerősítő csendben versekké, lírai megszólalásokká sűrítette gondolataimat. A hétköznapiak nyüzsgésének elültével végre elérkezett a lélek kiteljesedésének ideje: énem felfedezte a befelé szemlélődés és a szavak mágikus erejének elcsitító nyugalma. Idővel aztán ráébredtem a leírt gondolatok valóságformáló képességének megmagyarázhatatlan, bűvös működésére is.

A járványt megelőzően irodalmi értelemben versként aposztrofálható műveket nem alkottam. Első művészi igényességgel kidolgozott versem a Napút haikupályázatára írtam 2020 februárjában. Közölték. Azóta több irodalmi folyóirat hasábjain vagy online változatában olvashatók műveim (versek és recenziók). A Napút Online, a Magyar Múza, az Agria, a Dunap'Art Magazin, az Érdi IRKA és a Kláris visszatérő szerzőként üdvözlöl, de költeményeim jelentek meg a Fövenyben, A Hetedik irodalmi folyóiratban, a Veresi Krónikában, a Litera-Túrában és a Network közösségi online oldalán, valamint több antológiában (Magánkosmosz, Pillanat antológia, Karácsonyi pillanatok, Krúdy antológia, Kláris antológia, Spangár András Irodalmi pályázat antológiája, Tűzörzök antológiája, A Hetedik pályázati antológiája, Megrostált betűk – Magyar Múza

versantológia).

A Veresi Krónika Hagyomány és lendület 2021 irodalmi pályázatán vers kategóriában I. díjat nyertem. 2023-ban megkaptam a Kláris nívódíj II. fokozatát. 2023-ban és 2024-ben a Napút kiemelt költő díjjal jutalmazott. 2024 decemberében A Hetedik irodalmi folyóirat által „hisz egymás nélkül sötétben vagyunk” mottóval meghirdetett pályázatán I. díjat szereztem líra kategóriában.

A költészet Tóth Árpád megfogalmazásában „a lélek balga fényűzése”. Másrészt azonban ugyanolyan sürgető szükséglet, mint az éhség, a szomjúság vagy az alvás iránti vágy, ami addig nem csillapszik, amíg ki nem elégítik. Az ihletettség olyan felfokozott állapot, mely nem enged teret a halogatásnak. Ezért ha

homlokon csókol a Múza, félreteszek minden egyéb teendőt, muszáj tollat és papírt ragadni. Ezt kegyelmi állapotként élem meg. Ilyenkor remetei magányra van szükségem. Ha a körülmények más módon nem teszik lehetővé, fejben „írom” a sorokat. Ha elkészül a mű, katartikus öröm tölt el. A szellemi kiteljesedés érzetétől könnyűvé és lebegővé válok. Szárnyakat kapok. A jól végzett munka lendületet ad. Ilyenkor egyik vers foganja a másik.

A költő azonban nem több, jobb vagy magasabbrendű ember a többinél. Csak más: érzékenyebb, mert megadatott számára, hogy a tetszetős felszín alá lásson, hogy a mélyebb összefüggéseket kutassa. Nyughatatlan kíváncsiságtól hajtva érdeklődését a kézzelfogható világ eseményein túli sem kerülheti el. Nem azért kapta az intuíciónak kegyelmét, hogy főhajtván csupán a körötte nyíló fizikai világot fogadja el valóságként. A tudós és a művész a lét egymásra rétegződő síkjainak minél pontosabb szétválasztását tűzi ki célul, és a jelenségek mozgatórugóinak feltárására törekszik. A nagy Egészet felépítő hálózat láthatatlan pókfonalrendszerének mintázatát szeretné megérteni. Elérni az elérhetetlent, felfogni a felfoghatatlant, megfejtetni a Mindenséget örök pulzálásban tartó titkot. Áldás ez és átok, hisz úgy jár-kelek a földön, hogy minden megtapad rebbenékeny lelke belső felületén. Az egész világot hordozza szüntelen minden terhével és boldogságával együtt. Gyakran szökne már e nagy tisztesség elől, de nem menekülhet. Köti a belső parancs, melynek ellenszegülnie nem lehet. A költő egy kicsit mindig szerelmes és beteg. Örök felfokozottságát az élet szerelme táplálja, kórsága pedig nem egyéb, mint önsajnálát, mely a határokat nem ismerő lélek fájdalomából fakad, midőn földi események korlátjaiba ütközik. A Mindenség húrjai címmel 2022-ben megjelent, első kötetem sajátos létfilozófiám fényében az ember és a Mindenség kapcsolatát vizsgálja. Hiszem és élem, hogy a nagy Egészben a teremtető Rend kormányoz, és hogy minden mindennel összefügg. Minthogy ugyanabból az anyagból épül fel az összes létező, egymásra minden pillanatban hatni tudó parányai vagyunk a Mindenségnek, akiket térben és időben végtelen hosszú, képletes húrok kötnek össze. Ezek a húrok azonban nemcsak fizikai változások alkalmával jönnek rezgésbe, hanem szellemi, érzelmi és akaratimpulzusokra is azonnal rezonálnak. Ennek az egymással hálózatos kapcsolatot fenntartó, bonyolult rendszernek köszönhető, hogy nem csupán fogaskere-

kei és szemlélői vagyunk a létezésnek, hanem teremtetői, aktív formálói is. Parány voltunkban mégis nagy alázatra van szükségünk, hogy betagozódjunk az ősi Rend által harmóniában tartott világmindenségbe, hiszen önmagunk boldogságát is csak akkor érhetjük el, ha az egyetemes szimfóniának dallamára rezdülnek sejtjeink atomjai.

Ideát című második versgyűjteményemet a Cédus Művészeti Alapítvány adta ki 2024-ben. E kötet darabjaiban a lírai én a létezés magasabb szféráiból alászállva, a hús-vér test szorításában ébred önmagára, és körbetekint az őt körülvevő világban. E hetven költemény a valóság megismerésének lehetetlenségére világít rá. Álom és realitás, múlt és jelen, égi és földi, a körülmények véletlen szülte kényszere és az emberi akarat valóságformáló ereje – látszólag egymásnak feszülő jelenségek, melyekben mégis ott lüktet az ellentéteket egésszé oldó harmóniára törekvés. A kétely azonban elengedhetetlen feltétele annak, hogy elfogulatlan képet alkossunk a Janus-arcú létről. A teremtésben ugyanis kétféle minden. Az emberi lélek is. Hiszen amíg a múlandóság kísértő démonaival csatázik, és véges tudatával megpróbál a hús-vér fizikai lét fölé emelkedve megnyugvást lelteni a végtelenbe hullás gondolatában, egy pillanatra sem veszíti el hitét és életszeretetét itt, e földi világban.

Belenyugvás és remény. Szabadságvágy és fegyelem. Családi hagyományként öröklődő konzervatív szemléletem az élet minden területén tetten érhető. Szenvedélyesen ragaszkodom a múlthoz, mely lezártága miatt megmásíthatatlan, így benne a mai, gyorsan változó világban könnyen talajt vesztő lelkem mindenkor biztos fogódzót talál. Az elődeink által felhalmozott tudás felbecsülhetetlen értéket képvisel. Ezért fontos támasz számomra a klasszikus versformák szabályrendszere. A tartalom és a forma egysége bizonyos esetekben meg is követeli az antik hagyományok felelevenítését. Gyakran merítek témát a mitológiából. Ilyenkor kézenfekvő számomra a hexameter görögös fegyelmét magamra venni. Szívesen próbálgatom, milyen gúzsba kötve táncolni. Bár hihetetlen alázatot igényel, és magányra ítél, a költészet számomra játék is, nem csupán igazodni vágyás. Nagy elődök formaművészetét követni ugyan nem népszerű a mai magyar irodalomban, ami nem folytatni igyekszik a poétikai hagyományokat, hanem inkább megújítani, én mégis büszkén vállalom ezt a fajta értékmentést, jóllehet a nehezebb utat választottam.

(Az írás a 2023 novemberében a Montázmagazinban megjelent A tág Mindenségben az ember parányi című riport egyes részleteinek felhasználásával készült.)

Beszámoló

Petőfi, a légtornász

Linka Ágnes előadóművész és Siposhegyi Zsolt színművész irodalmi estje a Könyvkerékben (Érd, Jázmin u. 8.) – a magyar kultúra napja alkalmából

Mindig izgalmas egy irodalmi összeállítást hallgatni – vajon mit választanak a szerkesztők az óriási tárházból, milyen remekműveket raknak egymás mellé, rímelenek-e egymásra a gondolatok, érzések, inspirálnak-e, mi a koncepció, eléri-e a célját (nálam)...

A felfokozott várakozás már mágnes: az előadókat csak szeretni lehet, a tartalomjegyzékben felsorolt költők, írók nagyrészt a kedvenceim...

Jellemző: először csak Esterházy Péter neve világott ki a névsorból, elhomályosítva mindenki másét... csak aztán a többieké: Geszti Péter, Parti Nagy Lajos, Lackfi János, Szabó T. Anna, Tóth Krisztina... majd a kedvemrevaló klasszikusok...

Lassan építkezik a szerkezet: a plázacsúfoló, majd a gyerekszáj kitartóan makacs kérdéssorozata (Lackfi-versek) után a Vers a szerelemről és a matematikáról: komolyabb, megfog az első hallásra (Závada Péter). Elgondolkodtató, hogy Petőfi miért éppen légtornászként érvényesülne a mai világban. Ő a levegő ura. Ő az albatrosz. Minden más eset lehangoló elbukást jelentene, pont úgy, mint az átlagmagyarnak (Esterházy).

Kiss Judit Ágnes verse szellemes vigasz a csúnya nőknek, ugyanakkor érezzük, mennyire igaza lehet (Ronda capriccioso): „A lélek szépsége számít”. Na, persze.

A Szeretlek, kedvesem c. Petőfi-vers akaratlanul is asszociálja Linka Ágnes Petőfi-darabjának azt a jelenetét, amikor a főszereplő Szendrey Júliával egy csodálatosan megkoreografált táncos-hempergős mozdulatsorozattal érzékeltette a szerelmesek szenvedélyes érzelmi cunamiját. Most is sodró lendületű volt, Siposhegyi Zsolt egyszálmaga is el tudja érni a hatást.

Majd jön a csavar: Elhagy – Szabó T. Anna verse. Mindegy, melyik korban vagyunk, gyerekek, fiatal szerelmesek, kiforrott felnőttek, mindegy, hogy pozitív élmények érnek bennünket, ott van az örök szorongás, a rettegés, a félelem – elhagy. Párban felol-

vasva, néha lendületesen, máskor hidegen, szenvtelen hangsúllyal – kétségtelen a fenyegetettség. Aztán lát-elet napjaink író-olvasó találkozóiról – bár megjelöli konkrétan a helyszínt (a dunakeszi poros könyvtár sötét zuga), tudjuk, hogy tipizál – minden közművelődés-szervező rémálma az érdektelen, nem olvasó, kis létszámú közönség, se tudása, se fogalma nincs, akkor mit kérdezhetne vajon a szerzőtől... (Garaczi László írása), majd kérdések sokasága özönlik: minek erőltetni a versírást, a rímkényszert, mi pedig visszakerdezhetünk: költészet-e az, ha hétköznapi, semmitmondó dolgokat céltalanul beemel az irodalomba, van-e hatalma a versnek ilyen módon... Hagyjuk.

Bár S. Zsolt gyakran kísértéte halk gitárzenével L. Ágnes versmondását, amikor Bródy János Édes életünkre került sor, csak a szöveg érvényesült. És ütött.

Egyszer, régen Latinovits Zoltán mondott el egy bárgyú táncdalszöveget egy kabaréjelenetben, úgy hangszóllyozva, mintha műremek lenne – a közönség hangos hahotával díjazta...

Most senki nem nevetett: az igényes vers az ifjúság elmúlását siratta, vele együtt a bizakodó tervek légvárakká silányultak, de a csalódottság, a veszteség érzése ellenére van remény, ha legalább az emlékeket felidézhetjük.

Eladó az egész világ! – Nem, nem Gounod Mefisztója énekelt a Faustból, csak Ady Endrének Az élet c. verse következett, aztán Tóth Krisztina Kutya címűje. A mű szépirodalmi színvonala talán vitatható, arra jó, hogy lelkiismeret-furdaást okozzon: szabad-e magára hagyni egy sebesült, elgázolt állatot.

Még egy kis lefelé nivellálódás Parti Nagy Lajos senkiházi, csaló pincérének monológjával (a vendégek is csalnak, hazudoznak, mit fogyasztottak, mit nem, szinte versenyfutás, ki kit tud jobban becsapni), aztán ível felfelé az előadás hangulata, fel, egészen a himnikus magaslatoig.

Először Ady verse jön.

Megrendítő (Ági hangján), ahogy hat egymásra Kató újszülött kisbabájának gyors halála és a betlehemi gyermek megszületése (Kató a misén), valamint Nemes Ernő 100. születésnapja, aki valójában szintén kisgyerekként hal meg. Mintha valami nemes eszméért történt volna, de nem: egy értelmetlen, meggondolatlan kortársi erőszak történt, hideg vízben fürdetés.

Geszti Péter döbbenetes hitelességgel vezet végig a

Pál utcai fiúk szereplőinek feltételezett életútját: ki-nek a sárga csillag tragédiája jut, a nagyobbik Pásztor a vörös inget feketére cserélte (telitalálat!), és amikor einstandolták az egész országot, Áts Feri valódi zászlóért harcolt, pedig lyukas volt – a jó oldalon végre, mert mégis az volt a rossz, be is börtönözték... Geszti a tőle megszokott szövegösszefüggésben, szókinccsel, szellemesen, önazonosan hitet tesz a Haza, a Barátság, a Becsület, a Bátorság etikája mellett. Felemelő a hatás – S. Zsolt előadásában.

És akkor ...

Linka Ági bejelenti: Kosztolányi Dezső Hajnali ré-szég

Itt kezdődött a torokszorító katarzis.

Igen, a magyar irodalom egyik legkiemelkedőbb remekműve, tökéletes orgánummal, értő-érző előadás-móddal, könyv és papír segédlete nélkül – hibátlanul...

Valahogy egyértelművé vált, hogy megérdemeljük ezt a koronát a végére.

Amikor a költő mindannyiunk helyett rádöbben, megérti: az élet nem örök, visszavonhatatlanul bekövetkezik a vég, szemlélve a sivár élet szánalmasságát, elmélkedik a hajnali égbolt csodálatosságán, az élet szépsége mellett tesz hitet. Éppen mert mulandó az életünk, az adja az értékét, az értelmét. A halál közeledte segít ezt megérteni. Valami áhítatos megrendültséget sugall, ódai magaslatoiba visz, de hite nem vallásos. A világban rend van, éppen ezért nincs isten, nincs remény, nem kell a hazug önáltatás.

Az élet varázsára nincs magyarázat, ajándékba kap-tuk, vendégek vagyunk itt.

Fegyelmezem magam, nehogy hangosan hüppögjek.

Gyanúsan csillog az én szemem is, miközben rájövök: annyira szükségem volt most erre az előadásra.

Köszönjük Linka Ágnesnek és Siposhegyi Zsolt-nak! Ugye, jöttök még?

Daróci Lajosné
az Érdi IRKA főszerkesztője

(lásd Ádám Kata Kortársak a porondon c. cikkét az ÉrdMost 2025/02/02. oldalán)

Író-olvasó találkozó az Érdi Molyoknál

Betyárbecsület – a pódiumbeszélgető székéből

Azt hittem, innen hallgatva nem fogom élvezni a szerző, Cserni András bemutatását, mélyelemző, kristálytiszta szerkezetű, áttekinthető, komplex felépített-ségű remekművét, a szereplők sokoldalú jellemének ábrázolását, a hiteles, életszerű irodalmi alakok gondolatait, érzéseit...

Tévedtem.

Szokatlan volt a szemszög, más megvilágításba, az olvasói attitűd felől megközelítve is izgalmas volt.

– Mit várt az olvasó, és mit kapott? – hiszen ez a trilógia második része, folytatódik a már megismert karakterek valóságos és belső útjainak bemutatása, az újak bekapcsolódása, a konfliktus sokféle dimenziója. A borító, a fülszöveg alapján hogyan teljesültek az elvárások, a nyitó idézet miként kötődik a műhöz. A fejezetcímek spoilereznek-e?

– Mistaria részletes bemutatása következett, a valós és a mitikus lények, jelenetek, történések felelevenítése – az egyes nevek alapján: a név jelentése, miért kapta ezt a nevet, kiről mintázta, honnan hova jut a történetben, mi ihlette, mennyire fontos, mi a többlet-jelentése, az írónak mit jelent...

– Az egyes fogalmak, etikai tulajdonságok hogyan jelennek meg a szereplők életében, mit jelentenek az olvasónak: becsület, önismeret, bosszú és megbocsátás, szeretet, a jó és a rossz, a bizalom, a félelem...

Annak ellenére, hogy az író mindössze 22 éves, és 14 évesen kezdte a regényfolyamot, hihetetlen mély bölcsesség, tapasztalat süt ki ebből a kötetből is. Csak néhány jellemző példa:

... mindenki magát formálja, gyúrja élete során. Legfeljebb felhasználja mások bölcsességét, tapasztalatát, tanítását. Az élet sok mindent nyújt neked, sok életfelfogást, erényt, értéket... te döntöd el, melyiket fogadod el, melyiket utasítod el... mindenki a saját sorsának Kovácsa, de nem minden kéz, mancs alkot mesterműveket...

... Nem a vér teszi az embert. Önmagunkat formáljuk...

... Egyedül az ember olyan, mint egy sarokba hajított kesztyűbáb. Céltalan és tehetetlen....

... Fájnak a nehéz döntések. Aki könnyedén, szívfájdalom nélkül tesz megkérdőjelezhető dolgokat, abban az erkölcs halott, s a fény kihuny...

... Bátorság és vakmerőség... az ember lelkének legyen tartása, mint a büszke tölgynek. De aki igazán bátor, nem fél biztonságba vonulni, ha tudja, nincs esélye győzni...

... Az ember csak hideg fejjel tud felelős döntéseket hozni...

...Csalfa szellem a remény, az ember mégis a rabszol-gája...Semmi nem egyértelmű...muszáj bizakodnia akkor is, ha érzi: hamis illúziót nyújt...

... Menekülni csak a gyávák és a bűnösök szoktak...

... Veszélyek mindig mindenütt vannak. A kérdés az, hogy elébük állsz-e, és megküzdesz velük, vagy vársz, míg rád találnak, és megölnék...

... Megfontoltság... a jó farkas mindig mérlegel a döntés előtt, s csak akkor választja az ölést, ha a törvények vagy a túlélés diktálja...

...A félelem nem rossz. Emlékeztet arra, hogy nem vagyunk mindenhatóak. Figyelmeztet a határainkra...

... Háborúban nincs jó oldal, csak kevésbé rossz...

...Újabb sebet ejtett rajta az élet: egy barátot hátra kellett hagynia, hogy egy másikat megmentsen...Amíg a barátai szívéből nem tűnik el valaki, addig nem fog rajta a halál éles kaszája... Aki túl gyakran tekint vissza, az a múltban ragad. Aki a jövőnek akar élni, előre kell szegeznie a tekintetét.

... A szeretet és a gyűlölet egymás ikertestvérei. Az erős, tiszta szeretet éppúgy rávehet egy lelket sírja el-hagyására...

... Egy igazán jó hadvezér a legjobb katonákat érdemli. A jó vezér ismérvei: éles ész, kemény szív, előrelátó gondolkodás, következetes viselkedés, határozottság, önbecsülés, valamint bátorság. Aki okos, ismeri az ellenfelet. Aki kemény, azt nem sebz meg az élet. Aki előrelátó, azt nem lehet csapdába csalni. Aki következetes, azt nem lehet szaván fogni. Aki becsüli magát, afölött nem mernek basáskodni. Akinek tekintélye van, azt kérdés nélkül követik...

... A becsülete megmaradt. Hogy önmaga és mások előtt nem kell szégyenkeznie, mert mindig hű maradt a benne élő értékrendhez. Ez kiemelte a hitványak közül, amitől embernek érezhette magát. Ez mutat irányt az életének. A betyárbecsület. Nem szót szegni. A bajtársakat nem elárulni, attól függően, miként változnak a szelek. Mert a becsületébe került volna. Nem a gazember, hanem a következetes, elhű fiú...

... Nehéz élete volt? Mi könnyű és mi nehéz? Van, aki egy kavics súlya alatt összeroppan, más hegyeket cipen vígan a hátán... De mindenki a maga sorsát tartja a legnehezebbnek...

... Az ember mindig küzd valamiért. Az élet erőpróbák örök sora, és ha már nincs miért küzdeni, értelmét veszti a lét, megcsömörlik az illető...

Újra rá kellett döbbernem: több szereplővel is tudok azonosulni, és a lelki vívódások fognak meg legjobban: sérelem és bosszú, a közösség elleni aljas tettek és megtorlás, gyilkosságot gyilkossággal orvosolni, naiv hiszékenység és emberismeret, élettapasztalat, lelkiismeret, együttérzés, egymásrautaltság, a múlt bűneiért elégtételt venni...

Roland szavaival élve: Andris tanítása, olvasmányélményeiből nyert élettapasztalata, bölcsessége rendre lenyűgözött, lelkem belső húrjait pengette meg.

Mi mással is zárhatnánk a találkozót?

Falus Gábor megzenésített Farkasindulójától a Molyok is elérzékenyültek.

Stílusosan búcsúztunk. Az Ősök vigyázzák lépteiteket!

DLné

Szerteszét

(közösségi színházi előadás)

Az aktív IRKA-tagok számára bizonyára nem ismeretlen Hlinyánszky Domonkos neve, aki tizenévesen „slammerként” a slam poetry világával ismertetett meg minket. Azóta elvégezte a Színház- és Filmvészeti Egyetem drámainstruktur szakát, és évek óta a színházi világban dolgozik.

Majd három éve egykori csoporttársával, Zétényi Linnával Kilépő címmel sikeres drámafoglalkozásokat is tart fiatal felnőtteknek Budapesten, az Auróra Közöségi Központban. Ezeken a foglalkozásokon egy-egy adott témát járnak körbe, dolgoznak fel játékosan a drámapedagógia segítségével.

A program résztvevőinek száma limitált, minden esetben regisztrálni kell, és minden esetben teltházas. Kb. egy éve a rendszeres résztvevők kis csapata úgy döntött, hogy Doma és Lina segítségével, vezetésével egy saját előadást hoznak létre. A két szakmai vezetővel közösen kitalálták a sztorit, az üzenetet, a karaktereket, a szöveget, a jelmezeket, mindent, ami egy színi előadáshoz szükséges.

Az ötlettől az előadásig csaknem egy év telt el. Így született a Szerteszét előadás, melynek premierje február 2-án volt az Auróra Közöségi Központban.

Az előadás hét mai fiatal párkapcsolati és útkeresési dilemmáiról szól. Együtt maradni vagy különválni, menni vagy maradni? Vajon tényleg boldog az, aki külföldön gazdaságilag sikeres? Boldoggá tesz a céges autó, a bérelt luxuslakás? Pótolja mindez a baráti vagy párkapcsolati köteléket?

Akik itthon maradtak, vajon jól döntöttek? Párkapcsolatuk kibírja a rájuk nehezedő anyagi gondokat, a kilátástalan helyzeteket? Az anyagi megfontolásból hozott döntések hatással vannak a baráti, párkapcsolati viszonyainkra?

Ezeket, a mai huszonéveseket érintő dilemmákat járja körül, fejt ki az előadás, remek amatőr színészi alakításokkal, ötletekkel, jelenetekkel, a nem mindennapi helyszínnek köszönhetően testközelben. A szereplők ugyan amatőrök, de talán épp ettől nagyon hitelesek, mintha nem kitalált, hanem saját valós problémájukat tárnák elénk.

A Szerteszét előadás a következő hónapokban megtekinthető az Auróra Közöségi Központban. Mivel egy-egy előadásra 35 fő nézőt tudnak fogadni, a biztos helyért érdemes regisztrálni.

Balpataki Katalin
külsős IRKA-tag

Három nyugdíjasklub vendégei voltunk

Bemutatkozni, szerepelni hívtak meg bennünket a Mosoly, a Tusculanum és a Duzsike nevű közösség tagjai. Mi hoztuk a szokásos formánkat, felolvastuk néhány remekművünket, és bár a betegséghullám megint megcsönkította a szereplők létszámát, óriási sikerünk volt.

Köszönet illeti (a szereplés sorrendjében): a Nagy-Rakita Melinda – Zámbo Sándor kettősnek, Szabó Ilona Valériának, Pálné Onódi Juditnak, Szabó Aidának, Cserni Andrisnak és Barát Ivánnak. Móczár Csaba csak verssel volt jelen, Iván meg egyedi, különleges előadásával mindenkit levett a lábáról.

Megint rácsodálkoztam arra, milyen nagyszerű remekműveket tudnak írni az IRKA-sok: mesteri felépítés, tökéletes jellemzés, a cselekmény, a tér-idő,

az üzenet mindegyik műben gyönyörűen kidolgozva, összhangban, katartikusan...

Mint mindig.

Ez a műsor (is) bárhol megállná a helyét, az előadás-mód, a hibátlan szereplés is csillagos ötös.

A közönség értőn fogadta be, ez is öröndetes, hogy eljutott a lelkükig.

A meglepke igazán kedves volt, sose tapasztaltam még hasonlót: a mi kiadványainkból olvasták fel a mi műveinket... Meghatódtunk.

Az is hozadéka a találkozónak, hogy ezután tudni fogják, ki van a név, a műalkotás mögött.

Köszönet mindenkinek.

A magyar kultúra napján történt

A Glavati család és az Érdi IRKA alkotóközösségének KÉP – VERS c. kompozíciója felkerült a Bor-gödör falára. Ennek kapcsán kérdeztek meg:

– Nekem az a feladatom, célom, hogy a tehetségeket összekapcsoljam, és olyan tevékenységeket hozunk létre, amelyek értéket jelentenek, időtállóak, és még jól is érezzük magunkat ebben a hobbinak látszó munkában vagy munkának látszó hobbitban.

Így aztán, amit szoktam mondani: én köszönöm, hogy jönnek velem, kiteljesedhetünk, viszem a hírűket szerteszét, ötleteket adunk másoknak (mi is kapunk inspirációt másoktól), barátságokat köthetünk... Ebben is például rengetegen vannak: a háttérben szerkesztenek, meghívót terveznek, látványtervet alkotnak, fénymásolnak, elősegítik a hivatalos engedély kiadását, részt vesznek a nyomdai munkában, szakmai tanácsokat adnak, a szállítás, a képek felrakásának technikája is idetartozik, (anyagbeszerzés, festés, felfűrés...) Ugye, milyen sok?

A háttérmunka is érték. Ezért is hála és köszönet jár. És persze a többi lelkes ügyszeretőnek, aki a pályázati felhívásra megírta a verseket...

És ki az, aki nélkül semmi se lenne... Tanuljuk meg a nevét:

GLAVATI NAGY ÉVA, egy csodálatos természet-rajongó, aki minden reggel megy a Szigetbe etetni a mókusokat, guggol, hasal órákat, hogy elkapja azt a

pillanatot, amit látunk. Mindenütt és mindig vele van a kamera, a testrészévé vált, hogy megörökítse a legapróbb, legszebb részét a világnak.

A 2024. év legjobb madárfotója címet a Táncoló seregélypár c. képe kapta meg, 30 ország fotósaiból őt választották.

Köszönjük, Évi, büszkék vagyunk rád!

DLné

Hölgyeim és Uraim!

Kedves Közönség!

(Elhangzott Bálint Imre kiállításának megnyitóján a Tállya utcai Szociális Gondozó Központban)

DLné

Az érdi művészeti élet ismerőinek aligha kell bemutatnom a február havi kiállítás alkotóját, Bálint Imrét. Nyugodtan mondhatjuk: az egész kiállítássorozat sem létezhetne nélküle. Hiszen ő volt az, aki ötletével és szervezőmunkájával 11 éve, 2014 januárjában életre hívta a Képzőművészek Érdi Közösségét. Ő volt az, aki elsőként jött rá: a már létező Poly-Art Alapítvány égisze alatt, az Irodalomkedvelők Klubja mellett a vizuális művészetek érdi rajongóinak is jó lenne egy saját fórum. Barátságos természetével és kimeríthetetlen lelkesedésével habarcsként tartotta össze a közösséget.

Ha a KÉK nem lenne, aligha dúskálnánk Érden a tehetséges képzőművészekben. Így a Szocgondozóban sem tarthatnánk havonta új tárlatot. Éppen ezért tartom fontosnak, hogy megemlékezzünk a kezdetekről. Bálint Imre mindenki másnál többet tett azért, hogy az érdi képzőművészek egymásra találjanak. Segítsék és inspirálják egymást. Ráadásul nagyon figyelt arra, hogy a tehetséges pályatársak bemutathassák tudásukat. Saját magát mindig hátra sorolta. Most, a 42. kiállításon ideje, hogy hátulról a legelső helyre lépjen az, akinek Érd oly sokat köszönhet.

Bálint Imre sajnos már nem lehet köztünk. Több mint egy éve, 2013 novemberében hunyt el. Még mielőtt Érden felpezsdítette volna a kulturális életet, már neves művésznak számított. A Vajdaságban született 1948-ban, egyéves korától Újvidéken élt. Kereskedelmi szakközépiskolát végzett, autodidakta módon lett művész, majd Nyugat-Európa több országában

járt tanulmányúton. Újvidéken dekoratorként és tördelőként dolgozott, de már az 1980-as években önálló művész lett. Pasztellkrétával készített, impresszionista ihletésű képei olyannyira kelendőek lettek, hogy ebből el tudta tartani magát. Feleségével, Edittel és kislányával együtt 1991-ben a délszláv háború elől menekültek Magyarországra, és Tárnokon telepedtek le. Negyedszázadon át éltek itt. Házuk mindig nyitva állt a művészbárátok előtt, kiállításokat, művészeti táborokat szerveztek, sőt Imre nagyon sokat segített a hátrányos helyzetű roma gyerekeknek is. Hiszen saját bőrén tapasztalta meg: a kisebbségi sors nehéz, de nem reménytelen. Az akaraterő, a kreativitás és a tehetség mindig utat talál magának.

Bálint Imre a vizek szerelmese volt, ahogy ez lenyűgöző tájképeiről is kiderül. A Duna menti Újvidékről, Tárnokról és Érdről élete utolsó éveiben a Balaton-felvidékre, a Séd-folyó völgyében lévő Berhidára költözött. Itt ugyanazt folytatta, amit Újvidéken és Érden elkezdett: új életet igyekezett lehelni a kulturális életbe, maga köré gyűjtötte a profi és amatőr képzőművészeket. Érdre sem szakadt meg a kapcsolata, hiszen az ország- és a településhatárok korábban sem álltak az útjába.

Emlékét megőrizve ma az ő kifogyhatatlan alkotóereje előtt is tisztelgünk ezzel a kiállítással.

Kedves Barátaim!

A művész halálának első évfordulóján, tavaly novemberben nyílt meg Bálint Imre legutóbbi kiállítása a Parkvárosi Községi Házban. Ott is megcsodálhattuk könnyed technikáját, a fények ezernyi árnyalatát, a gyors sodrású vizeket, az élénkzöld vegetációt és a színek kavalkádját. Mostani tárlata az alkotói életútnak főként az első, impresszionista korszakát idézi fel. A pasztellel megörökített tájképeket, amelyek annyi örömet okoztak neki, a képeit gyűjtő kiválasztottaknak és kiállításai sok-sok látogatójának. Számos festményét most láthatja először az érdi közönség.

A mai alkalom arra is jó, hogy előre tekintsünk. A kultúra élő folyama egy percre sem apad el, amíg vannak, akik táplálják. Két nap múlva, február 15-én a Parkvárosi Községi Házban fognak bemutatkozni azok a fiatal, 30 év alatti alkotók, akik egy új érdi képzőművészeti pályázat nyertesei lettek. Tehetségüket most mutathatják meg először a nagyközönségnek. Ezzel esélyük lesz arra, hogy új korszakot nyissanak az érdi kultúrában.

Őszintén hiszem, hogy Bálint Imre lenne az, aki leginkább örülne ennek a fejleménynek. Művei addig is itt vannak, hogy inspirálják a fiatalokat – és persze az itt jelenlévő, érettebb művészetkedvelőket!

Ennek reményében kívánok mindannyiuknak nagyon szép délutánt!

Szűcs Gábor
alpolgármester

KÉK /10

Nem tudunk ünnepelni. Mintha félnénk az emelkedett, „karácsonyi” hangulattól, az áhítat varázslatos érzésétől. Mert nem kell a patetikus, himnikus ömlengés, csak a szép, tiszta érzéseket tartalmazó gondolatok, komoly mondatok.

A vihorászás, a parttalan vihogás, egymás tekintetének keresése – most ez jó, helyénvaló, hogy ennyire könnyed?, hogy is értelmezem?... – mert humoros csakugyan, de ennek nem a stand up comedy műfajának kellene lennie, hangozzon már el csak néhány, költészethez hasonló, az ünnephez méltó gondolat!

Aztán elhangzik, de addigra már szétcsúszott a hangulat, a megnyitó szövegének finom, intelligens humora elenyészett, a CzB-laudáció valódi értéke nem talált értő fülekre.

Mert a fejből mondott szöveg megtévesztő lehet. Van, aki úgy is tud választékosan fogalmazni, más meg kommerszé teszi, hogy csapkod a témák közt ideoda, mint a méhecske: virágról virágra.

A kínos, értéktelen kacarászást messziről könnyen össze lehet téveszteni az elismerés vidám hangulatával. IG szobra asszociálódik: a kis figura létrán tör a Nap felé.

Van még hová fejlődünk.

Szomorú lettem: VÉ búcsúztató, emléket állító szövegének teljes, mindössze öt percig tartó felolvasása meghozta volna azt a hön áhított ünnepi katartizist.

Az más kérdés, hogy az aktualitás mennyit ér tíz hónap után...

DLné

Vászonra álmódva

(Elhangzott a Poly-Art Alapítvány KÉK művészeti csoportjának Százhalombatta óvárosáról készült kiállításának megnyitóján 2025. február 25-én a Barátság Kulturális Központban)

A Képzőművészek Érdi Közösségének neve Százhalombattán is ismerősen cseng, hiszen battai tagjaink is vannak, és itt is tartunk táborokat, kiállításokat. Ez a művészeti társulás, amely a környékbeli amatőrökből verbuválódott, 11 éves működésre tekint vissza – az idén 30. évfordulóját ünneplő Poly-Art Alapítványon belül.

2024-ben már harmadszor rendezhettünk tábor a városban, nevezetesen Óvárosban, az önkormányzat támogatásának köszönhetően. Ezen a kiállításon szeretnénk bizonyítani, hogy megérdemeltük a város nagylelkű támogatását. A köszöneten túl elismerés illeti a város vezetését, hogy áldoz a kultúrára, és megbecsüli várososa tehetséges polgárait. Éreztük az érdeklődést a Halom Tévé és a helyi sajtó részéről is.

Csupics Nikola, a Szerb Nemzetiségi Önkormányzat elnöke adott helyet az alkotóknak – hozzáteszem: díjmentesen –, és gyakori vendég volt a táborban, ahol érdeklődve figyelte munkánkat, és minden kívánságot teljesített. Neki köszönhetően nyertünk bepillantást az itteni szerb közösség múltjába és jelenébe, hagyományaiba, és ő mutatta meg templomukat, és mesélt vallásukról. Példát kaptunk tőle a jó értelemben vett lokálpatriotizmusból, a hagyományok tiszteletéből és összetartó erejéből.

A szerbek – ahogy tőle megtudtuk – 1694 táján telepedtek meg Százhalombattán, a Duna mellett. Jórészt gazdálkodók voltak, dolgos, törekvő – és ennek köszönhetően jómódú – családok, akik már szűk 60 év múlva felépítették templomukat, amelynek ikonosztázát magukkal hozták Magyarországra.

A szerb ortodox templom és környéke a katolikus Szent László-templommal együtt főszereplője lett a kiállításnak. Ugyanolyan türelmes modell volt mindkettő, mint előző évben a Régészeti Park épületei. A

Duna-part, a városra nyíló szép kilátás, a hangulatos utcák adtak inspirációt és témát munkánkhoz.

Egy tábor mint közös alkotóműhely, elképzelésem szerint legalább kettős célt szolgál. A közvetlen cél a környék megismerése, ábrázolása, és az alkotásokból egy kiállítás létrehozása volt. A hely, a környezet ugyan behatárolja, ugyanakkor egy irányba tereli a témaválasztást, de azon belül mindenki számára teljes szabadságot nyújt mind technika, mind kifejezőmód tekintetében.

Óváros a maga nyugalmaival, a Duna közelségével a plein air festésmód számára is nagy lehetőség volt, egyben jó iskola a megismerés, megfigyelés fejlesztésére – ezzel néhányan éltek is. Persze – magamat is beleértve – azokat is megérttem, akik a terem hűvösét választották a kinti hőség helyett, vagy inkább otthon végeztek el az utolsó simításokat képeiken.

Egy tábor másik hozadéka az együttlét, amiből következően egymás társaságában, egymás szeme láttára alkottunk, figyelve társaink készülő munkáira tanáccsal, kritikával, biztatással.

Ez a tábor a jó hangulatáról is emlé-

kezetes, ugyanis egy délelőttön át Falus Gábor szolgáltatta a zenét a szintetizátorán, ami aztán később dalra is fakasztotta a társaságot. Volt ott népdal és gyerekdal, Máté Péter, Bródy és Zorán, de elsősorban jókedv. A közös cél és az együttlét összekovácsolt, összeköt bennünket.

Mindannyian autodidakták vagyunk, tudásunk több-kevesebb szervezett kurzusból, könyvekből vagy csak az együttes munka tapasztalataiból származik; igazi mestere csak keveseknek volt, van.

Az átlagéletkor is tiszteletreméltó, hiszen legtöbbünk mögött már befejezett pálya állt, amikor elkezdtünk

Vászonra álmódva

A POLY-ART ALAPÍTVÁNY - KÉK -
KÉPZŐMŰVÉSZETI CSOPORTJÁNAK
SZÁZHALOMBATTA ÓVÁROSÁRÓL
KÉSZÜLT KIÁLLÍTÁSA

Időpont:
2025. február 21. 17 óra
Helyszín:
BARÁTSÁG KULTURÁLIS KÖZPONT
Emeleti Galéria
(2440, Százhalombatta Szent István tér 5.)

A kiállítást megnyitja:
Adelmann Anna festőművész

Közreműködnek:
Falus Gábor zongora
Varga Katalin vers
Krisztbaum Mihály vers

Kiállítás megtekinthető:
H-P
10:00 - 18:00 között

Logók: Barátság Kulturális Központ, Poly-Art Alapítvány

festéssel foglalkozni vagy újrakezdtük – a karrier vagy a család miatt – a sok évre félretett művészi ambíciókat.

Mint látni fogják, legtöbbször realista módon közelítjük meg a témákat, gondolom, az autodidaktákra inkább jellemző egyfajta józan látásmód ez. Néhányaknak azonban sikerül a látvány reprodukálásán túl a tehetségüket és a személyiségüket hozzáadva valami egyedi, sajátos, csak az alkotójára jellemző művészi alkotást létrehozni. Picassót idézve: „Egyes festők sárga foltot csinálnak a Napból, mások a tehetségük révén Napot csinálnak egy sárga foltból”.

Összefoglalva: a kiállítás tükrözi a tábor 18 alkotójának lelkiismeretes munkáját, tehetségét, az óváros festőiségének megragadását és kifejezését, azaz színes, szemet-szívet gyönyörködtető mustra kerekedett az alkotásokból.

Végezetül kívánom festőtársaimnak, hogy minél inkább Napot fessenek sárga folt helyett, a közönségnek pedig, hogy gyönyörködjenek a képekben és kerámiákban, és ne fukarkodjanak a dicsérrel.

Adelmann Anna
KÉK-tag

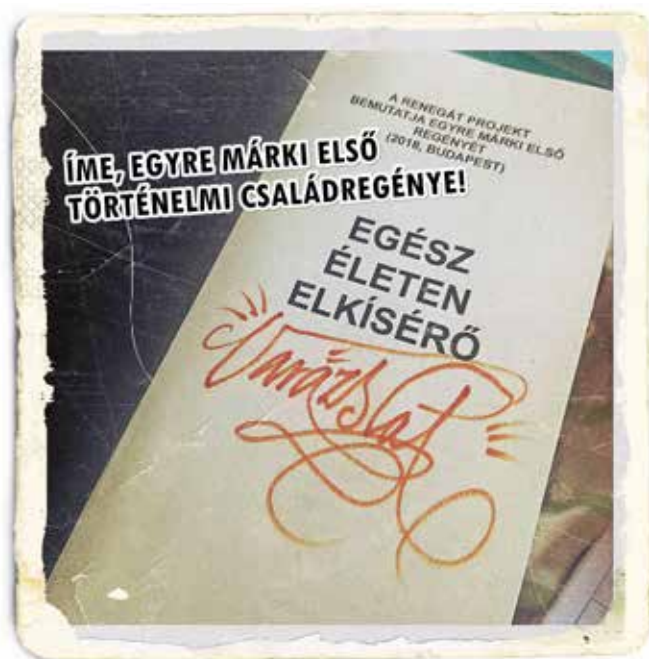
Az érdi és Érd környéki amatőr művészek pályázatának kiállítása

A Parkvárosi Közösségi kiírása a 15-30 éves, szárnyaikat bontogató amatőr művészeket szólította meg, nekik adott teret, hogy bemutassák alkotásaikat. Jutalmul a kiválasztott két fiatal 2026-ban kiállítást rendezhet a munkáiból. Tanárként és kiállító művészként is nagyon megtisztelőnek éreztem a felkérést, hogy legyek a három zsűri egyike. Hiszek ugyanis abban, hogy az ilyen kezdeményezés, mind az alkotónak, mind a „befogadónak” jelentős tapasztalás, hiszen a művész meghívja a szemlélőt a belső világába, kitarja egész lényét, és megmutatja magát az alkotásán keresztül. Ezek a fiatalok a felnőtté válásukban egy érzelmi hullámvasúton haladnak, és a képzőművészet egy olyan kifejezési forma, mely lehetőséget ad az érzelem, a lelkivilág, a gondolatok, vizuális megfogalmazásához. Ezért én elsősorban erre koncentráltam, hogy melyikük szól hozzám őszintén. Nagy dicséretet érdemelnek a fiatalok! Örömmel tapasztaltam, hogy sokszínű kiállítás született: sokféle technika, kifejezési mód és gondolat jelent meg a képeken, igazi remekművek jöttek létre a kezeik alatt. Ehhez viszont le kellett győzniük magukban – az erre a korosztályra annyira jellemző – elégedetlenséget, félelmet, hogy amit csinálnak, nem elég jó. Bátrak voltak, és ez a bátorság egy nagyon fontos lépés volt a számukra. Elkezdtek ugyanis megélni a kiállító művész-élményt.

Kitágult a tér, és már nemcsak a hozzájuk közelálló nézők mehetnek meg az alkotásukat, hanem egy hónapig mindenki, aki megtekinti ezt a kiállítást.

Gratulálok az alkotóknak, és sok sikert kívánok nekik ezen az úton, mert maga az út a fontos! Az önmagunk megtalálása. A közreműködők, a Lukin László Alapfokú Művészeti Iskola fuvalás növendékei is igen tehetségeseknek bizonyultak.

Perger Emília
művésztanár

Főhősünk egy beképzelt rehedék, még neve sincs. Többnyire úgy hívják: telapi vagány. Egyetlen jó tulajdonsága van: aggodék beteg édesanyját. Érzékes és modortalan figura, akit (halál bűntudatából) egy öreg megleckéztet. Visszaküldi a múltba, az 1200-as évek Magyarországa, ahol küldetését kap. Ha vissza akar térni a jelenébe, hogy az időközben körhúzóba került édesanyját meglátogathassa, egy GESTA nevű könyvbe a Berényi grófi családtagok vércsétjeit kell összegyűjtenie, ahányszor egy megvan, néhány évvel közelebb "ugrik" a jelenhez. Ezáltal betekintése lesz a történelem viharos eseményeibe, megkap mindent, amit nem akart látni-bánni-érzei, és ez szép lassan, észrevétlenül kiírja belőle a tisztelőtlenséget, beképzeltséget. A bőrén tapasztalja meg, milyen kikötve egy lóra, milyen kikötve a máglyán, milyen elrontani egy értékes festményt, milyen beszélgetni Kézai Simonnal, Julianus barátal, Kempelen Farkossal, Jedlik Ányossal, Irinyi Jánossal, és sok másval, milyen emberek lehettek a Berényiek tucatjai, és végül milyen érzés idősebb lenni a dédanyjától, vagy saját csecsemő édesanyját kézben tartani.

egyremarquez
@gmail.com

Még decemberben (lapzártá után)

19-én az Újpesti Szabó Ervin Könyvtárban Az én karácsonyom c. antológia bemutatásán Safrankáné Rózsika felolvashatta az egyik versét – kettő szerepel a könyvben, ahogy Petrik Istváné is. A szervezők kérésére az ő versét is felolvasta.

A Hetedik c. folyóirat Thomas Mann üdvözlése reflexiópályázatán Cserni András két verse bekerült a legjobb pályaművek antológiájába (az egyikért oklevelet is kapott).

Ugyanitt vers kategóriában Tornai Xénia országos első lett a Fénycsepp c. szonettjével.

Szép a mottó: „Hisz egymás nélkül sötétben vagyunk”.

Cserni Andris lakonikus összegzése 2024-ről: 5 antológiában összesen 14 írása jelent meg (8 vers és 6 novella). Azon kívül az Ezredvég, a Hetedik, az IRKA és a Kaleidoszkóp c. folyóiratok publikációi.

Szabó Veronika megnyerte „Az év legjobb gyermekvers kötete 2024” pályázatot a Ha kimentesz a békaságból című könyvével.

Az Agria téli számában Szabó Aida Misztérium c. kötetről van szó (260-267. old.)

Pál Ildikó selyemfestő kiállítása a Bazilika Lovagtermében gyönyörű. Január 5-ig lehetett megnézni.

Kállay Gyopár december 28-án 18 órakor a Jézus Szíve Templomban (Alsó u. 56.) nagy sikerrel szerepelt. Barokk áriákat énekelt.

Gani Zsuzsa az Országos Mécs László Irodalmi Társaságtól oklevelet kapott az aktivitásáért. Ezen kívül az OMLIT Gyermekjóléti Alapítvány jóvoltából a Meglepetés c. antológiában három verse is helyet kapott.

Január 13-án a poet.hu-n Gani Zsuzsa Magány c. verse lett „A nap verse”.

A magyar kultúra napján Százhalombatta Város Önkormányzata a Kultúráért Százhalombatta Díjat László Anikó részére adományozta.

Hírek

Ugyanezen a napon adtuk át a közönségnek a Glavati család és az Érdi IRKA alkotóközösségének KÉP–VERS kompozícióját. Lásd az ÉrdMost.hu/2025/01/24. cikket.

A magyar kultúra napjára számos esemény várta az érdeklődőket: Nyáry Krisztián: Így szerettek ők c. előadása betekintést adott költőink, írók magánéletébe, A bor filozófiája c. zenés előadás során Hamvas Béla gondolatait ismerhettük meg, míg a Petőfi, a légtornász című felejthetetlen irodalmi élményt nyújtott – Linka Ágnes és Siposhegyi Zsolt szereplésével (lásd a Beszámoló rovatot.)

Éppen a Poly-Art 30. évfordulóján 2025. február 6-án az Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat bekerült az ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR digitális archívumába. Köszönet mindenkinek a csapatmunkáért.

Vendégségben a hármas nyugdíjasklubban (lásd a Beszámoló rovatot)

FELHÍVÁS

Az **Érdi IRKA** irodalmi pályázatot hirdet vers- és szépprózáírók számára

(M)ÁMOR címmel

Elvárás / biztatás: a líra és az epika műnemébe tartozó költői eszközrendszer gazdagsága, a jellemábrázolás sokfélesége, a párbeszéd hitelessége, a változatos szókincs, a leírások egyedisége – mind a megjelenítés eszköze legyen, kerülve az egysíkú cselekménysort.

A téma utalhat az antik szerelemisten és a bódulat vegyítésére, de lehet külön-külön történő ábrázolására, megjelenítésére.

A mű szólhat az irodalmi „östémákról”, a borról és a szerelemről, de az örület, a mámorító boldogság, a baráti, a családi szeretet, a bor szeretete, az andalító szerelem, és más hasonló képzettársítások is lehetnek.

Feltételek: névvel, (e-mail) címmel, telefonszámmal ellátott, nálunk, a mi kiadványainkban nyomtatásban meg NEM jelent két darab vers / vagy egy széppróza műfaji megkötés nélkül, maximum három oldalnyi terjedelem (A4), Times New Roman stílus, 12-es betűméret, 2,5 cm-es margószél, 1,5-es sortávolság.

A pályaműveket szakértő bizottság értékeli.

Nevezési díj: nincs

Határidő: 2025. szeptember 30.

Eredményhirdetés: 2025. november 20-án 17 órakor az Érdi Galériában (Érd, Alsó utca 2.)

A legjobbnak ítélt írásokból válogatás jelenik meg.

Beküldési cím: dlnemarta@gmail.com vagy postai úton a kiadóba (2030 Érd, Szepes Gyula Művelődési Központ, Alsó u.9.)

Tartalom

Vezércikk: A Poly-Art Alapítvány 30 éves	1
Vaad Éva visszaemlékezése Tállai Katalinra	3
Vers	23
Nyertes pályaművek, alkalmi versek	25
Próza	31
Diákoldal	33
Kedves versem (Móczár Csaba rovata)	35
KÉP-VERS: Borgödör falán / 1.	38
Szárnyaló Sólymok Haikucsoport	40
Kalandozásaim (Nagy-Rakita Melinda rovata)	42
Jankovits Márta rovata	44
Ábel András nyomában	45
Mozi-ZOOM (Móczár Csaba rovata)	47
Tanulmány	49
Bemutakozás: Tornai Xénia	51
Beszámoló	58
Könyvajánló	59
Hírek	60
Felhívás	

Honlap: www.poly-art.hu

Facebook:

Az Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat kedvelői
Szárnyaló Sólymok Haikucsoport

Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelőszerkesztő: Daróci Attila • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dlnemarta@gmail.com • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési Központ • ISSN:2062-8048